

Archief Insolvente Boedelskamer

UNESCO Register Wereldgeheugen

Archief

Insolvente Boedelskamer

Seer Beminden Menpieren ende
Mannen

Kan niet manken van U enen saligen
pachter te te wenschen naar veel enre
luchten bin nu wel te passe wichepe het sel ve
van U met de hude familie versoeke van
my het spel pachter over te seggen om
over mee te spelen als het vult meer
es blyve in alle eerbied

Seer Beminden Menpieren ende Mannen

= 11 U ootmoedigen dienaar en
sint de 20 maart 1771 Jone Joannes Carolus Jansen
meir

Archief Insolvente Boedelskamer

1 | INLEIDING

Op 30 juli 2009 besliste UNESCO om het archief van de Insolvente Boedelskamer, dat zich in het Antwerpse stadsarchief bevindt, op te nemen in het 'Register van het Geheugen van de Wereld'. Het UNESCO-programma voor het 'Geheugen van de Wereld' is gericht op de wereldwijde sensibilisering voor het belang van roerend erfgoed en voor de bescherming, het behoud en beheer en de ontsluiting van waardevolle archieven, bibliotheekcollecties en ander documentair erfgoed. Het kandidatuur dossier van dit archief werd in 2008 door de Vlaamse UNESCOcommissie, in samenwerking met FARO, het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed, ingediend bij UNESCO.

De archieven van de Insolvente Boedelskamer vormen een unieke staalkaart van het economische leven in de stad vanaf de 16e eeuw. Door het belang van Antwerpen als handelsmetropool in de 16e en 17e eeuw heeft het fonds ook een duidelijke internationale dimensie. Antwerpse handelaars hadden correspondenten in de hele wereld. Deze brieven uit Cadiz, Lissabon, Rome, enzovoort bleven bewaard in de Insolvente Boedelskamer.

2 | BESCHRIJVING

De archieven van de Insolvente Boedelskamer zijn uniek op wereldvlak en vormen een cruciale bron.

In het jaar 1926 nam het stadsarchief Antwerpen het initiatief om archieven met een economisch belang te verwerven en te bundelen. Deze archieven van handelaars en bedrijven kwamen op verschillende manieren terecht in het Antwerpse stadhuis.

Sommige werden in het kader van een gerechtelijke procedure geconsigneerd, andere werden geschonken of actief verworven tot in de 20e eeuw.

Het springt hierbij in het oog dat heel wat boedels afkomstig zijn van belangrijke families, die generaties lang handel dreven in Antwerpen en ver daarbuiten. Antwerpen kan zich in het Ancien Régime al bewust geweest zijn van haar economisch historisch belang. De wil om dat belang aan te tonen en te onderstrepen kan een verklaring zijn waarom die boedels bewaard zijn gebleven.

Men wist dat de archieven van die bepaalde handelaars de internationale oriëntering van de Scheldestad zouden kunnen aantonen en besloot daarom tot bewaring ervan.

Toenmalig stadsarchivaris Denucé doopte het archief om tot de 'Insolvente Boedelskamer', naar analogie met de 'kamers' die tijdens het Ancien Régime echt bestonden in het Antwerpse stadhuis en naar analogie met 'Desolate Boedelkamer' te Amsterdam. In tegenstelling tot wat de naam doet vermoeden, zijn de meeste handelshuizen waarvan de archieven zijn bewaard, nooit failliet gegaan. De Insolvente Boedelskamer moet niet gezien worden als een bewaarplaats of als een archiefvormer.

De samenvattende naam dient enkel om de belangrijke handelsarchieven als een indrukwekkend geheel voor te stellen.

Hoe verklaren we het belang van deze archieven?

In de 16e eeuw was Antwerpen een van de belangrijkste centra voor de wereldeconomie; Antwerpen was een sterk groeiende en levendige metropool. Internationale handel, het bankwezen en netwerken waren de grondslag van de rijkdom en welstand die vooral tijdens het bestuur van de Habsburgse keizer Karel V een hoogtepunt kenden. Van deze keizer werd gezegd dat in zijn uitgestrekt rijk de zon nooit onderging. De Spaanse Nederlanden was een van de handelscentra op wereldvlak. Na deze periode, aangeduid als de Gouden eeuw, en nadat Amsterdam en andere Noordnederlandse steden de centrumrol van Antwerpen hebben overgenomen in de 17e eeuw, bleef Antwerpen een internationale rol spelen, voornamelijk wat betreft de handel in luxegoederen. Immers, bij het begin van de 19e eeuw bleek dat er in Antwerpen nog heel wat bedrijfskapitalen aanwezig waren.

De archieven van de Insolvente Boedels laten ons toe om deze evolutie heel precies te volgen. Omwille van hun bijzonder karakter

kunnen deze aspecten van culturele, economische en sociale wereldgeschiedenis worden bestudeerd.

“In de 16e eeuw was Antwerpen een van de belangrijkste centra voor de wereldeconomie”

Het archief is deze staalkaart van de wereldeconomie tijdens het Ancien Régime omdat tientallen Antwerpse firma's filialen en handelscorrespondenten hadden in de meeste Europese steden in Oostenrijk, Duitsland, Spanje, Italië of Frankrijk. Op die manier krijgen we een beeld van de handel in Europa, maar ook in het Verre Oosten (vb China) en in Zuid-Amerika (vb Brazilië) vermits ook producten uit die streken verhandeld werden. De archieven van tientallen firma's werden bewaard zodat ook vele goederen aan bod komen: suiker, schilderijen, diamant, specerijen, zilver, thee, kant ...

Bijzonder interessant is ook het feit dat niet alleen de concrete wereldhandel tussen deze streken kan gereconstrueerd worden maar dat de archieven ook een zeer goed beeld schetsen van de ontwikkeling van de handelstechniek vanaf 1500. Omdat ook de persoonlijke papieren zoals handboeken en leerboeken in de archieven voorkomen, kan met deze documenten de ontwikkelingen van handelstechnieken als de dubbele boekhouding, de beurshandel, de wisselhandel en het zeeverzekeringswezen bestudeerd worden. Deze technieken hebben tot vandaag een invloed op het economisch leven. Het archief wordt dan ook bestudeerd door vele buitenlandse onderzoekers maar ongetwijfeld zijn er nog veel meer onderzoekers die deze archieven niet kennen omdat ze enkel binnen West-Europa bekend zijn.

Archiefbeschrijving

*De ISAD(G) kenmerken zijn BE SA, gedateerd 16e (1518) – 18e eeuw
De Insolvente Boedelskamer betreft de inventarisnummers IB 1 – IB 3.038; en bestrijkt 204 m.*

Het archief bevat geschreven en gedrukte documenten, banden, perkamenten documenten, plannen, prenten en tekeningen, en kleine voorwerpen (textiel, hout, e.a.).

3 | ERKENNING EN OPNAME IN HET UNESCO REGISTER WERELDGEHEUGEN / 'MEMORY OF THE WORLD REGISTER'

De archieven van de Insolvente Boedelskamer betekenen een interessante aanvulling bij de Nederlandse VOC-archieven, de archieven van de Oostindische Compagnie, die reeds werden opgenomen in het UNESCO register van het wereldgeheugen. Het sluit ook op een bijzondere wijze aan bij een ander Antwerps archief dat in 2001 werd erkend, het archief van de Offi cina Plantiniana ook het archief van het Plantin Moretusmuseum. De samenhang tussen deze drie archieven versterkt de betekenis van het UNESCO programma voor de erkenning en bescherming van erfgoed met een wereldwijde betekenis.

Zowel op nationaal als op internationaal vlak zijn de archieven van de Insolvente Boedelskamer omwille van hun omvang uitzonderlijk. Om deze redenen heeft de Vlaamse overheid deze archieven op 24 september 2007 opgenomen in de Topstukkenlijst, het register waarin topstukken uit het Vlaamse erfgoed worden ingeschreven.

Deze archieven worden er vermeld naast de werken van befaamde schilders als Pieter Paul Rubens of Breughel. Dit ondersteunt en bevestigt het belang dat zowel de lokale als de nationale overheid hecht aan deze archieven. De selectie voor opname in de Topstukkenlijst berust bij een commissie van onafhankelijke experts (<http://www.wvg.vlaanderen.be/erfgoed/advisering/index.htm#raad%20ce>).

De opname in het UNESCO Register van werelderfgoed kan beschouwd worden als de volgende stap om deze rijke archieven te beschermen, te erkennen en onder de aandacht te brengen.

Om opgenomen te kunnen worden moest het archief aan een aantal criteria worden afgetoetst. Het betrof :

- Authenticiteit,
- Relevantie, uniciteit en onvervangbaarheid (getoetst aan criteria van tijd, plaats, mensen, onderwerp en vorm),
- zeldzaamheid.

3.1. Vastgestelde authenticiteit

De ‘Insolvente Boedelskamer’ zijn een duidelijk voorbeeld van een bestand van originele en authentieke documenten zoals door vele generaties van onderzoekers is bevestigd. Het juridische kader en de procedures waarbij deze archieven bij elkaar werden gebracht onderbouwen dit. Er is geen discussie of twijfel over de herkomst van de 16e tot de 18e eeuw.

“De opname in het UNESCO Register van Werelderfgoed kan beschouwd worden als de volgende stap.”

3.2. Is relevantie, uniciteit en onvervangbaarheid vastgesteld?

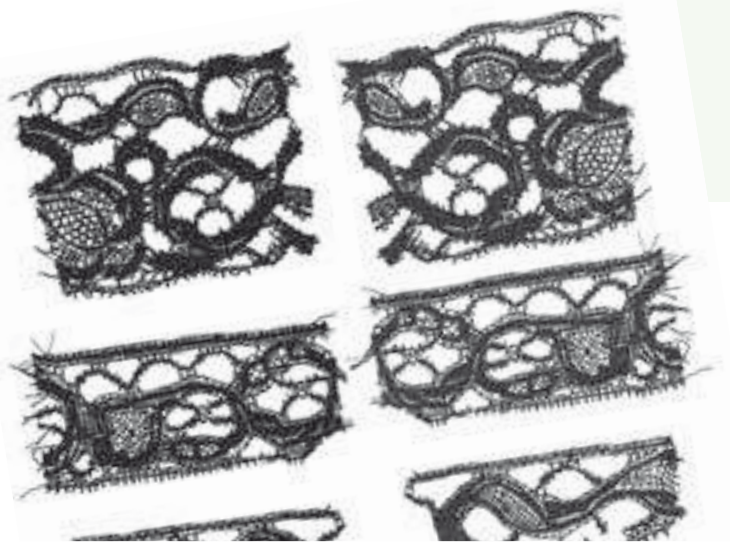
Wetenschappers die voor hun onderzoek de archieven van de Insolvente Boedelskamer hebben geconsulteerd, geven in hun werk getuigenis van de uitzonderlijke rijkdom en onvervangbaarheid van dit documentaire erfgoed.

Archieven van bedrijven voor de 16e , 17e en 18e eeuw zijn heel zeldzaam, zeker wanneer er zoveel zijn voor een lange aaneengesloten periode. Voor de meeste van deze bedrijfsarchieven bestaan er geen andere bronnen zodat deze archieven inderdaad onvervangbaar zijn.

Zie

- 1 EDLER (F.), "The Van Der Molen, Commission Merchants of Antwerp: Trade with Italy, 1538-44," in: CATE LEA (J.) and ANDERSON (E.), *Medieval and Historiographical Essays: In Honor of James Westfall Thompson*, Chicago: The University of Chicago Press, 1938), pp. 78-145 en
2. BAETENS (R.), *De nazomer van Antwerpens welvaart. De diaspora en het handelshuis De Groote tijdens de eerste helft der 17de eeuw*, Brussel, Gemeentekrediet van België, 1976, 399 + 370 pp.
3. EVERAERT, J., *De internationale en koloniale handel der Vlaamse firma's te Cadiz, 1670-1700*, Brugge, 1973, 975 p.
4. BRULEZ, W., *De firma Della Faille en de internationale handel van Vlaamse firma's in de 16de eeuw*, Brussel, 1959, 634 p.
5. Institut d'histoire moderne et contemporaine of the Ecole normale supérieure, in Parijs <http://www.ihmc.ens.fr/Recherches/Resmarchand.php> <http://www.ihmc.ens.fr/Recherches/SavoirMarchand.php>
6. The Mantova Capitale Europea dello Spettacolo Research Institute, in Italië; zie <http://www.capitalespettacolo.it/eng/fonti.asp>

3.2.a. Criterium 1 – Tijd:

Deze archieven zijn ontstaan en gevormd in Antwerpen op het moment dat de stad een van de centrale plaatsen was van een opkomend kapitalisme en wereldeconomie. Antwerpen bekleedt in de 16e en 17e eeuw een bijzondere plaats en grote rol in internationale en wereldwijde netwerken. Deze periode is ook gekend voor een uitzonderlijke kunstproductie en –creatie. De archieven van de Insolvente Boedels illustreren dit sprekend.

Zie

1. VERMEYLEN, F., *Painting for the market : commercialization of art in Antwerp's Golden Age*, Turnhout, 2003, 208 p.
2. FABRI, R., *De 17de-eeuwse Antwerpse kunstkast : typologische en historische aspecten*, Brussel, 1991, 259 p.
3. WEE (H. VAN DER) *The Growth of the Antwerp Market and the European Community (Fourteenth-Sixteenth Centuries)*, 3 vols, The Hague: Nijhoff, 1963
4. COUVREUR (W.)(ed.), *Antwerpen in de XVIde eeuw*, Antwerp, Mercurius, 1975
5. COUVREUR (W.), *Antwerpen in de XVIIde eeuw*, Antwerpen, Genootschap voor Antwerpse Geschiedenis, 1989.

3.2.b. Criterium 2 – Plaats:

Zoals hiervoor reeds beschreven was Antwerpen in de 16e eeuw een van de belangrijkste handelscentra; in de 17e eeuw blijft de stad een plaats innemen in de wereldeconomie. Met name de studie van prof.dr.Roland Baetens illustreert dit zeer helder.

Zie

1. O'BRIEN (P.), KEENE (D.), 't HART (M.), & VAN DER WEE (H.), *Urban Achievement in Early Modern Europe: Golden Ages in Antwerp, Amsterdam and London*, Cambridge: Cambridge University Press, 2001
2. BAETENS (R.), *De nazomer van Antwerpens welvaart. De diaspora en het handelshuis De Groote tijdens de eerste helft der 17de eeuw*, Brussel, Gemeentekrediet van België, 1976, 399 + 370 pp.

3.2.c. Criterium 3 – Mensen:

Dit archieffonds is een mooie weerspiegeling van de sociale, economische, culturele en politieke netwerken die het bedrijfs- en artistieke leven van Antwerpen in de 16e en 17e eeuw hebben vorm gegeven. Over talrijke belangrijke families, kooplieden of handelaars van de Nederlanden en van Europese en andere landen worden we bijzonder geïnformeerd dankzij deze bronnen.

Voorbeelden van belangrijke families uit de Nederlanden zijn de families van Colen, de Wael, de Borrekens, de Pret... Andere onderzoekers hebben bestanden en publicaties verzorgd waar de talrijke buitenlandse handelaars in worden beschreven of geïdentificeerd

Zie

1. BOTTIN, J., (ed.), *Marchands d'Europe : pratiques et savoirs à l'époque moderne*, Paris, 2002, 468 p.

2. Institut d'histoire moderne et contemporaine of the Ecole normale supérieure, in Paris

- <http://www.ihmc.ens.fr/Recherches/Resmarchand.php>

- <http://www.ihmc.ens.fr/Recherches/SavoirMarchand.php>

3. BAETENS (R.), *De nazomer van Antwerpens welvaart. De diaspora en het handelshuis De Groote tijdens de eerste helft der 17de eeuw*, Brussel, Gemeentekrediet van België, 1976, 399 + 370 pp..

4. VAN DEN BROECK (S.), *De strijd om de continuïteit. Een bijdrage tot de studie naar het 'maatschappelijk vermogen' van een adellijke familie aan de hand van de correspondentie van Balthazar de Prolie en Marie-Jeanne von Clotz*. Leuven, KUL, 2004.

Ook biedt het archief een uitzonderlijke kijk op het dagelijks leven in Europa tijdens het Ancien Régime. De contacten tussen de verschillende families van de firma's gebeurden via een intensieve handelscorrespondentie. Tienduizenden van deze (vooral ontvangen) brieven bleven in het Antwerpse archief bewaard.

Uiteraard is vooral de handel het onderwerp van deze brieven maar zijdelings geven de brieven en talrijke andere documenten een bijzonder beeld op het dagelijks leven in steden als Wenen, Hamburg, Londen, Colombo, Cadiz, Lyon, Madrid, enz. Voor heel wat ondernemers en bedrijven was er geen scheidingslijn tussen de persoonlijke en meer huishoudelijke uitgaven en de bedrijfskosten.

De archieven zijn een belangrijke bron voor onderzoekers en geïnteresseerden in de handelsrelaties van het Spaanse rijk in Europa of met de beide Amerika's, en evenzeer voor de handelscontacten tussen Rusland en de Nederlanden : WIJNROKS (E.), *Handel tussen Rusland en de Nederlanden, 1560-1640:*

een netwerkanalyse, Uitgeverij Verloren 2003, 440 p. Talrijke onderzoekers gespecialiseerd in economische (wereld)geschiedenis

hebben deze archieven gebruikt; zie DENUCE (J.), Italiaansche koopmansgeslachten te Antwerpen in de XVI-XVIIIe eeuwen, Mechelen, 1934.

De Insolvente Boedelskamer bevat cruciale informatie voor de kunsthistorici omwille van de bronnen over kunstenaars, over de verspreiding van kunstwerken. Een voorbeeldstudie is die van DENUCE (J.), Export of Works of Art in the 17th Century from Antwerp: The Firm Forchoud, maar in dit domein is ongetwijfeld nog veel verder onderzoek nodig en mogelijk..

Een bijzonder gegeven is het feit dat deze archieven belangrijke informatie bevat over de familie van Ludwig van Beethoven, auteur van Symphony no 9, d minor, op 125, eveneens opgenomen in UNESCO's Memory of the World Register (zie bijv. Ernest Closson, Gustave Reese, Grandfather Beethoven, The Musical Quarterly, Vol. 19, No. 4 (Oct., 1933), pp. 367-373).

3.2.d. Criterium 4 – onderwerp:

Een dergelijke conglomeraat van bedrijfsarchieven van het Ancien Régime is uiterst zeldzaam.

Er bestaan natuurlijk nog wel bedrijfsarchieven uit het Ancien Régime, maar een geheel van 200 strekkende meter archief dat zowel chronologisch als thematisch een nagenoeg volledige staalkaart biedt van het economisch leven voor de ononderbroken periode van 1518 tot 1800, is enkel te vinden in de Antwerpse Insolvente Boedelskamer.

Voor het Ancien Régime is er geen enkel ander bedrijfseconomisch archieffonds van deze omvang bekend, niet in Vlaanderen en ook niet in Europa.

De Insolvente Boedelskamer is ook een belangrijke bron voor de studie van de handelswetenschap en de geschiedenis van de wiskunde. Vele financiële en boekhoudkundige technieken die tijdens het Ancien Régime in Vlaanderen ontwikkeld zijn, kunnen in dit archief bestudeerd worden: in theorie (in de leerboeken e.d.) en in praktijk (in de boekhouding van de bedrijven). Omdat meestal ook de persoonlijke papieren van de handelaars werden aangeslagen, biedt het fonds ook ongekende mogelijkheden voor het bestuderen van het dagelijks leven, de opleiding, de sociale geschiedenis van die eeuwen.

Een getuigenis van de gezamenlijke geschiedenis van vele landen. De archieven van de Insolvente Boedelskamer zijn een unieke getuigenis van de vele betrekkingen die er vanaf 1500 bestonden tussen de verschillende volkeren. Meer bekendheid van dit unieke archief zal de gelegenheid bieden om te wijzen op de vele relaties die er reeds lang bestonden tussen landen en niet alleen de politieke relaties tussen vorsten (zoals die gewoonlijk aan bod komen) maar ook de dagdagelijkse relaties tussen gewone mensen.

Zie

1. SOLY (H.), Urbanisme en kapitalisme te Antwerpen in de 16e eeuw. De stedenbouwkundige en industriële ondernemingen van Gilbert van Schoonbeke, Brussel, Gemeentekrediet, 1977.
2. THIJS (A.K.L.), Van “werkwinkel” tot “fabriek”. De textielnijverheid te Antwerpen (einde 15de-begin 19de eeuw), Brussel, Gemeentekrediet, 1987.
3. BUCHANAN (I.), The Collection of Niclaes Jongelinck I. Bacchus and the Planets by Jacques Jongelinck, in: The Burlington Magazine, 132, 1990, pp. 102-113.
4. Zie ook http://www.lowcountries.nl/2005-2_gelderblom.pdf The Resolution of Commercial Conflicts in Bruges, Antwerp, and Amsterdam, 1250-1650
5. VAN DER STOCK (J.), et al., Antwerp, Story of a Metropolis, 16th-17th Century, Ghent: Snoeck-Ducuja en Zoon, 1993.
6. WEE, VAN DER, H., Antwerpens bijdrage tot de ontwikkeling van de moderne geld- en banktechniek, in Tijdschrift voor Economie, 1965, Leuven

3.2.e. Criterium 5 – Vorm:

De archieven bieden een erg volledig beeld van de bedrijfs-, economische en ook sociale en familiale activiteiten. De meest uiteenlopende documentvormen kunnen dan ook in deze archieven worden teruggevonden, gaande van boekhoudkundige journaals of dagboeken, contracten, rekeningen, brieven en alle andere documenten die de bedrijfsvoering ondersteunden.

3.3. Zeldzaamheid:

De inhoud van dit archieffonds is een uitgebreide reeks van archiefbestanden van insolvente personen of bedrijven; vooral voor de 16e en 17e eeuw betekent dit dat deze archieven een zeldzaamheid zijn in het gebied van particuliere archieven van bedrijven, handelaars, kooplieden en andere.

Een voorbeeld kan dit verduidelijken: inventarisnummer IB#1600 is het enig gekende exemplaar van een handboek in boekhouding gedrukt in 1606 te Rouen en geschreven door de Vlaming Michiel van Damme. Dit handboek is niet alleen een voorbeeld van de toepassing van de Vlaamse handelswetenschap in de periode, maar is ook een onontbeerlijk instrument om bedrijfsarchieven uit de 17e eeuw te kunnen analyseren.

4. | STADSARCHIEF ANTWERPEN

De archieven worden bewaard en zijn eigendom van het stadsarchief Antwerpen. Het stadsarchief Antwerpen is toonaangevend in diverse domeinen inzake archiefbeheer, digitalisering en beschikbaar stellen van archieven aan publiek en onderzoekers.

In 2006 werd het Sint-Felixpakhuis de nieuwe vestiging van het Stadsarchief; dit pakhuis werd volledig gerenoveerd en ingericht met alle moderne archief- en publieksfaciliteiten.

Toegankelijkheid

De archieven worden geraadpleegd in het stadsarchief Antwerpen. Gedeeltelijk zijn de archieven te raadplegen op microfilm. Inventarissen en detailbeschrijvingen zijn beschikbaar in gedrukte vorm en op de website.

Voor bezoek van de lees- en studiezalen zijn geen voorafgaande reserveringen of toelatingen nodig; bezoek is kosteloos. De leeszaal is geopend van dinsdag tot en met vrijdag van 8.30 tot 16.30 uur. Tot 15.30 uur kunt u archiefstukken aanvragen.

Alle informatie over de archieven of het bezoek aan de leeszaal is tevens op de website beschikbaar: www.felixarchief.be
Als u via het loket op de website uw archiefstukken op voorhand reserveert, kunt u in de leeszaal meteen aan de slag.

FelixArchief / stadsarchief Antwerpen

Oudeleeuwenrui 29

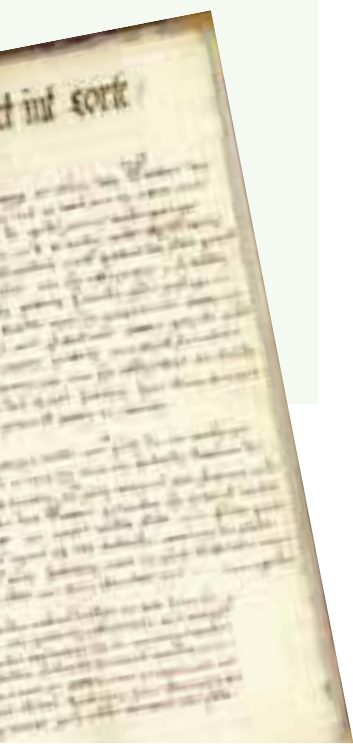
2000 Antwerpen

tel. 03 338 94 11

fax 03 338 94 10

stadsarchief@stad.antwerpen.be

www.felixarchief.be

Liure d'arithmetique escrit
lan. 1507. et apres reueu
et emende par l'auteur.

m^{re} Michel Coignet
Arithmeticien et m^{re}

Geometre tressin
gulier de la ville
d'Anuers.

Archief
Insolvente Boedelkamer
15^e – 1797

Inventaris Stadsarchief Antwerpen, 2009

Nota...
 22 de Juny 96
 de la...

Nota...
 Nota...

Nota...

Nota...

5719: 18: 11: 5711: 2: 2: 8
 2847: 3: 8 1021
 8762: 8: 7 6776: 2: 2
 6776: 2: 2
 2020: 6: 6
 405: 10: 11

Nota...

Nota...

Nota...

Nota...

Nota...

Nota...

Nota...

Nota...

Nota...

Nota...

Nota...

Archief Insolvente Boedelskamer

15^e – 1797.

Inventaris Stadsarchief Antwerpen, 2009

Om schuldeisers van faillerende personen of zaken te beschermen, beval de Antwerpse stadsmagistraat reeds in 1518 dat alle bezittingen en papieren van de “insolvente” of in faling geraakte persoon moesten beheerd worden door een gerechtelijk ambtenaar: de amman. Op deze wijze kwamen tientallen archieven van handelaars en bedrijven terecht op het Antwerpse stadhuis.

Deze archieven vormen een unieke staalkaart van het economisch leven in de stad vanaf de 16e eeuw. Door het belang van Antwerpen als handelsmetropool in de 16e en 17e eeuw heeft het fonds ook een duidelijke internationale dimensie. Antwerpse handelaars hadden correspondenten in de gehele wereld en deze brieven uit Cadiz, Lissabon, Rome, enz. bleven allemaal bewaard in de Insolvente Boedelskamer

Deze inventaris geeft de volledige lijst van alle boedels, in chronologische volgorde.

Behalve de inventarisnummers van alle archieven van een boedel, wordt ook een beknopte inhoud gegeven.

“Deze inventaris geeft
de volledige lijst van alle
boedels in chronologische
volgorde”

de Pape

1524-1573; inventarisnummers: IB # 770-787, IB-SUPL # 17-18

De uit een Gentse familie stammende Frans de Pape stond in Antwerpen bekend als lakenverkoper en vanaf 1556 als collecteur van de wijnaccijns. Naast laken behoorden ook hop, specerijen, huiden, graan en vee tot zijn koopwaar. Van hem bleven een kasboek, memorialen, registers, huwelijkscontracten en testamenten bewaard.

Jozine Laureyssen

1538-1542; inventarisnummers: IB # 2836

Renteboek van Jozine Laureyssen, grond- en huiseigenares.

Archief

Insolvente

Boedelskamer

15^e - 1797

Pieter van der Molen

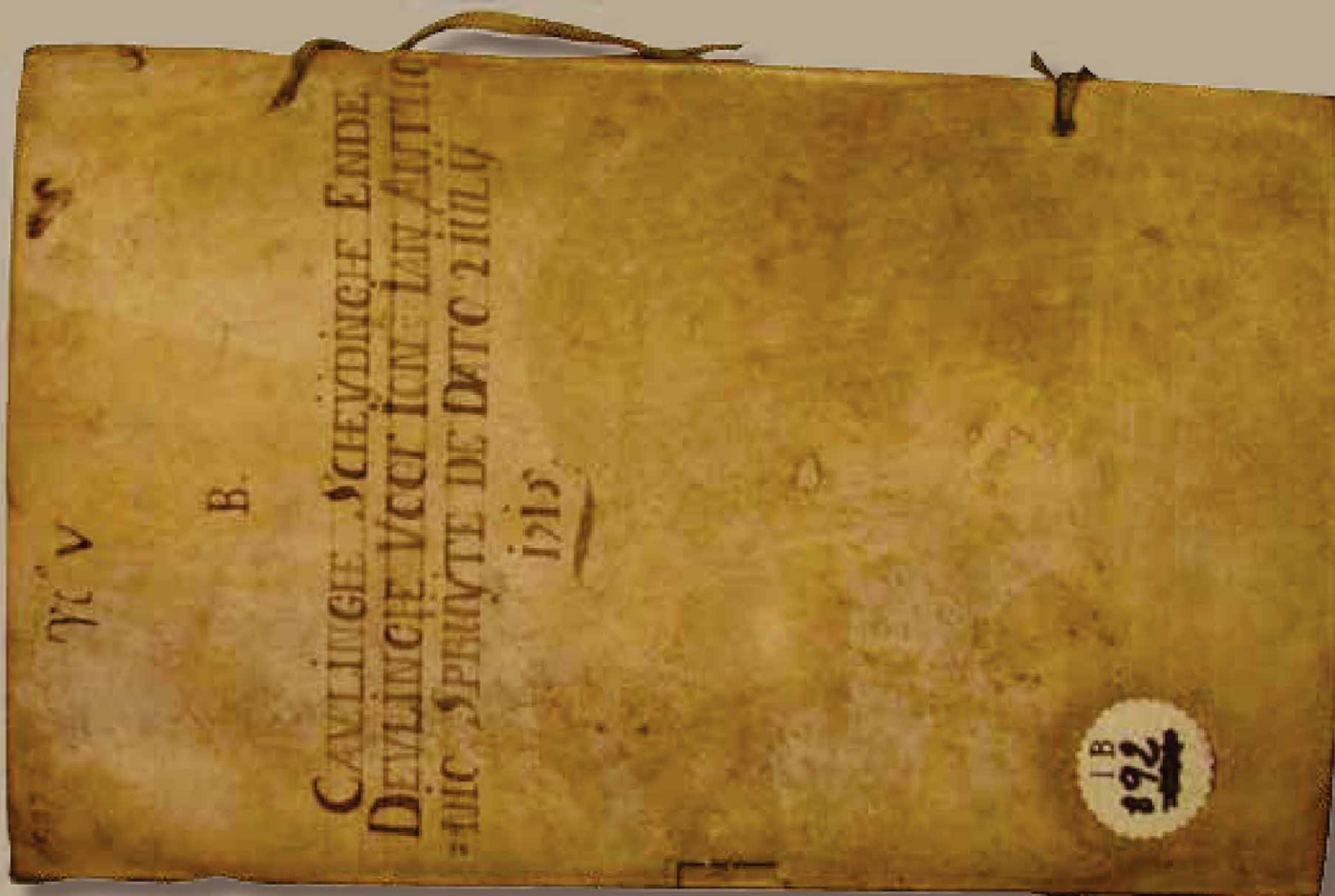
1538-1544; inventarisnummers: IB # 2898

Italiaans brievenkopijboek van Pieter van der Molen, koopman in specerijen en stoffen.

Pauwel Luydincx

1538-1592; inventarisnummers: IB # 2407-2415

Pauwel Luydincx, wiens vader huidenvetter was, werd zelf bouwmeester en raakte op die manier betrokken bij heropbouw van het Antwerpse stadhuis en bij de bouw van de Beurs. Zijn zoon werd naar Rijsel gestuurd om er een opleiding tot zijdekoopman te volgen. De opleiding werd verdergezet in Londen en Valencia. Pauwel Luydincx was ook deken van de Gilde van de Oude Handboog. De bewaarde documenten, brieven en rekeningen betreffen leveringen van bouwmaterialen, aangelegenheden van de Oude Handboog, rentebetalingen,...

Spruyt

Spruyt

1538-1725; inventarisnummers: IB # 891-935, IB-SUPL # 19-21, 26-29, 68, 127-129, 131-132

Deze insolvente boedel bevat bijna geen handelsarchief, maar bestaat voornamelijk uit de archieven van het goederenbeheer van enkele familieleden. We vinden documenten terug van Laureis Spruyt en diens zoon Willem en van Antoon Spruyt en zijn zoon Jan Antoni.

Gilbert van Schoonbeke

1548-1602; inventarisnummers: IB # 2968-3021

Contracten, rekeningen,... van Gilbert van Schoonbeke (1519-1556), bekend als ingenieur en architect die vele veranderingen bracht voor de stad Antwerpen. Hij begon met de aanleg van een 'nieuwstad' aan de noordkant van de stad. Verder richtte hij een aantal pleinen en straten in. Hij hield zich daarnaast ook bezig met commerciële activiteiten, o.a. de bevoorrading van het leger met voedingswaar en textielproducten. Dit laatste werkte erg in zijn nadeel en er braken rellen uit gericht tegen zijn persoon.

Archief

Insolvente

Boedelkamer

15^e - 1797

Archief

Insolvente

Boedelkamer

15^e - 1797

Michiel Coignet

1549-1623; inventarisnummers: IB # 2964

Rekenboek van Michiel Coignet, een wiskundige die verschillende innovaties bracht op het gebied van navigatie. Deze wetenschapper was ook literair actief. Aan het einde van zijn leven werd hij door de aartshertogen Albrecht en Isabella als hertogelijk wiskundige erkend.

Jan de Ridder

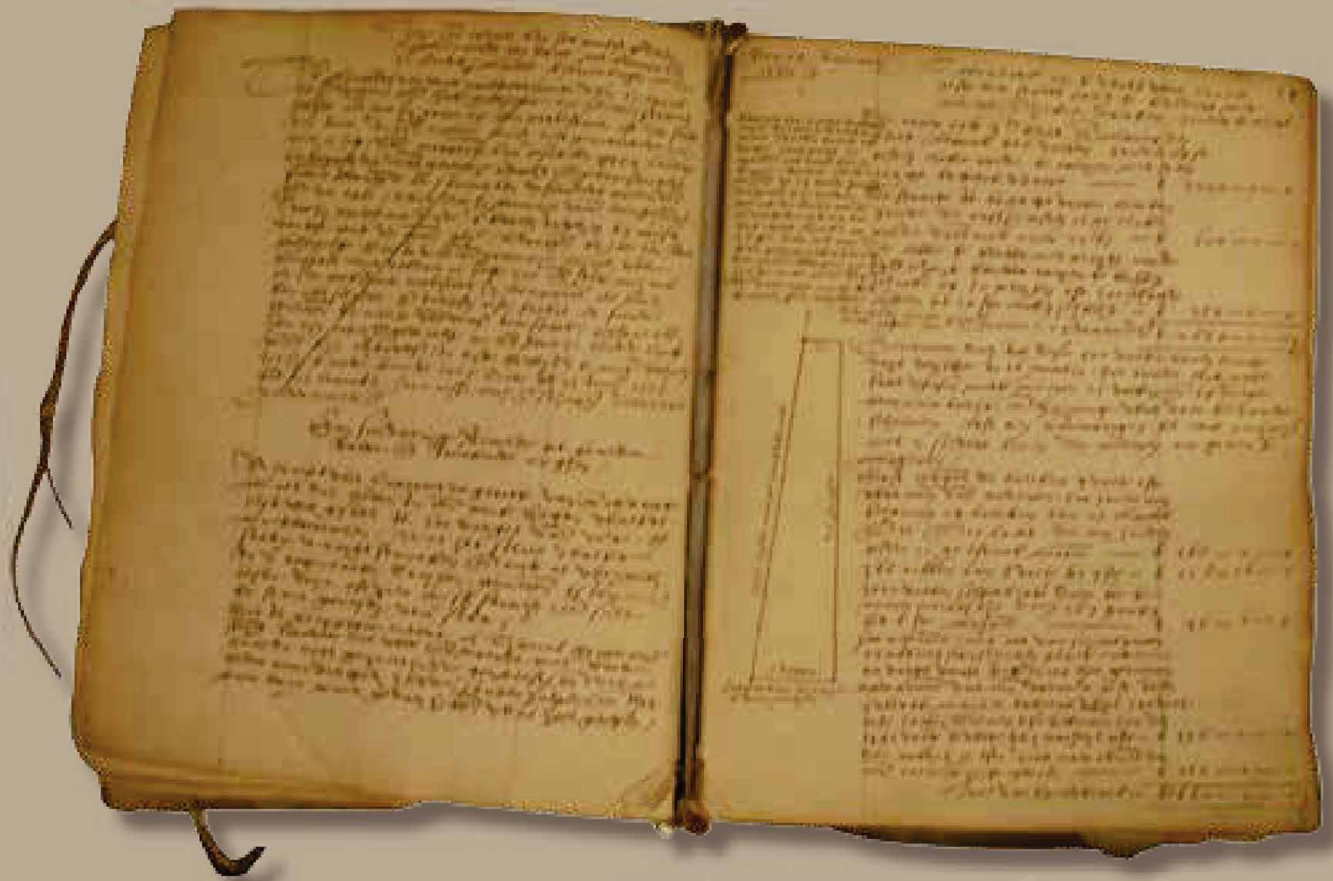
1555-1576; inventarisnummers: IB # 2923

Memoriaal van bakker Jan de Ridder.

de Bruyne

1557-1579, 1644-1676; inventarisnummers: IB # 788-887

Daniël de Bruyne was klerk en kassier bij Christophe Pruynen en daarnaast actief in de Antwerpse loterijen. Hij stond ook in voor het collecteren van wijnaccijnzen. Hij was de vennoot van zijn broer Jacob en Nicolaas Jonghelinck. Jacob de Bruyne was naast boekhouder bij Jacomo Guyot ook handelaar in laken, stoffen, kant, bont, wijn, tapijt, specerijen, zilver, papier. Deze waren zijn voornamelijk uit Spanje afkomstig. Er bleven een memoriaal, handelsbriefwisseling, handelsdocumenten en rekeningen bewaard.

Gerard Gramaye

Gerard Gramaye

1561-1582; inventarisnummers: IB # 766-769

Journal, memorieboek en grootboek van Gerard Gramaye, die naast tesaurier en rentmeester-generaal van Antwerpen ook handelaar was. Hij kocht en verkocht onroerend goed en kostbare gesteenten. Daarnaast organiseerde hij loterijen, leende geld en financierde hij dijkenbouw.

Juan Henriquez

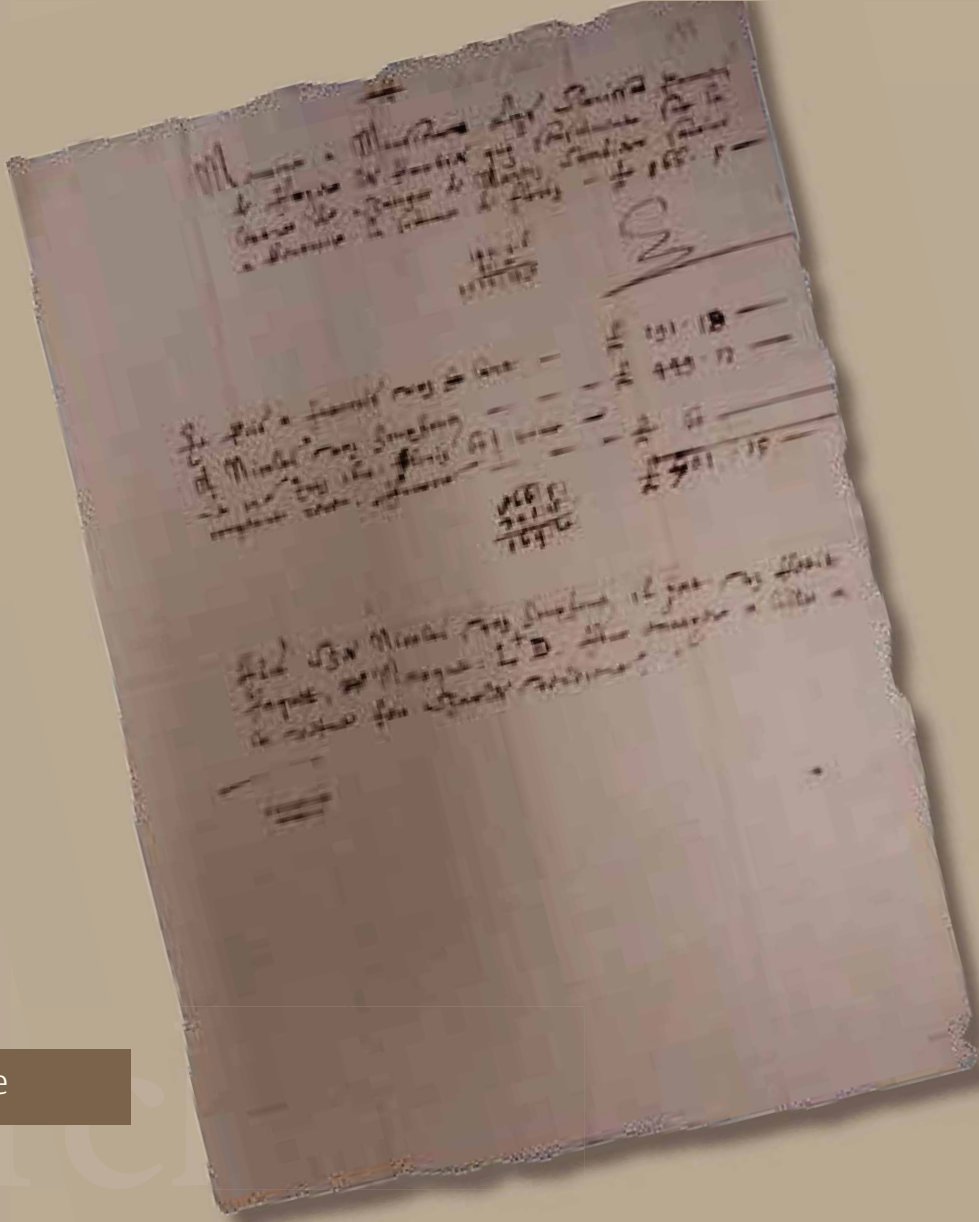
1562-1563; inventarisnummers: IB # 2314-2315

Twee grootboeken van de Spaanse koopman Juan Henriquez. Hij vestigde zich in Antwerpen en liet zich onder andere in met zeeverzekeringen van schepen.

Antonio Del Rio

1563-1578; inventarisnummers: IB # 2390

Antonio del Rio, heer van Cleydael (Aartselaar), was tesorier-generaal van de aangeslagen goederen onder Philips II. De documenten die in zijn boedel worden bewaard, hebben betrekking op het kasteel van Cleydael tussen 1563-1578.

Familie Clarisse

Familie Clarisse

1565-1682; inventarisnummers: IB # 230-247

Kasboek, handelsbriefwisseling, handelsrekeningen en privédocumenten van de familie Clarisse. Zij verhandelde sajetgaren uit gekamde wol (gekend als 'borat'), uit Noord-Frankrijk. Daarnaast dreven ze handel in suiker, zijden stoffen en Brusselse wandtapijten. Vanaf 1605 vestigden een aantal familieleden zich in Lissabon.

Adriaenssens

1566-1724; inventarisnummers: IB # 2960

Register van handelaar Adriaenssens.

Moriel

1567-1568; inventarisnummers: IB#2899

De neven Jehan en Mathieu Moriel waren handelaars in stoffen en koloniale waren. In hun boedel vinden we een journaal en een kasboek en naar alle waarschijnlijkheid ook een koopmansleerboek.

Huis Affaitadi

Huis Affaitadi

1567-1568 en 1633-1695;

inventarisnummers: IB # 1578-1595, IB#3030, IB-SUPL # 61

Familiepapieren en rekeningen van de Affaitadi's. Stammend uit een oud adellijk geslacht uit Cremona, kennen we de Affaitadi's (Jan Baptist en Jan Carlo) als rechthebbers op de alleenverkoop van specerijen. Verder traden ze ook op als bankiers. Hun nazaten werden landedellieden en beheerden hun eigendommen in Lier en omgeving.

15^e - 1797

Archief

Insolvente

Boedelskamer

15^e - 1797

Familie van Immerseel

1574-1653; inventarisnummers: IB # 248-291, IB-SUPL # 121

Kasboek, grootboek, briefwisseling, handelsdocumenten en familiepapieren van de familie van Immerseel. Deze familie, waarvan verschillende leden een tijdlang in Sevilla verbleven, handelde voornamelijk in linnen, Baltisch graan, potassen, indigo, Braziliëans hout en aluin.

Criecke

1578-1580; inventarisnummers: IB # 2810

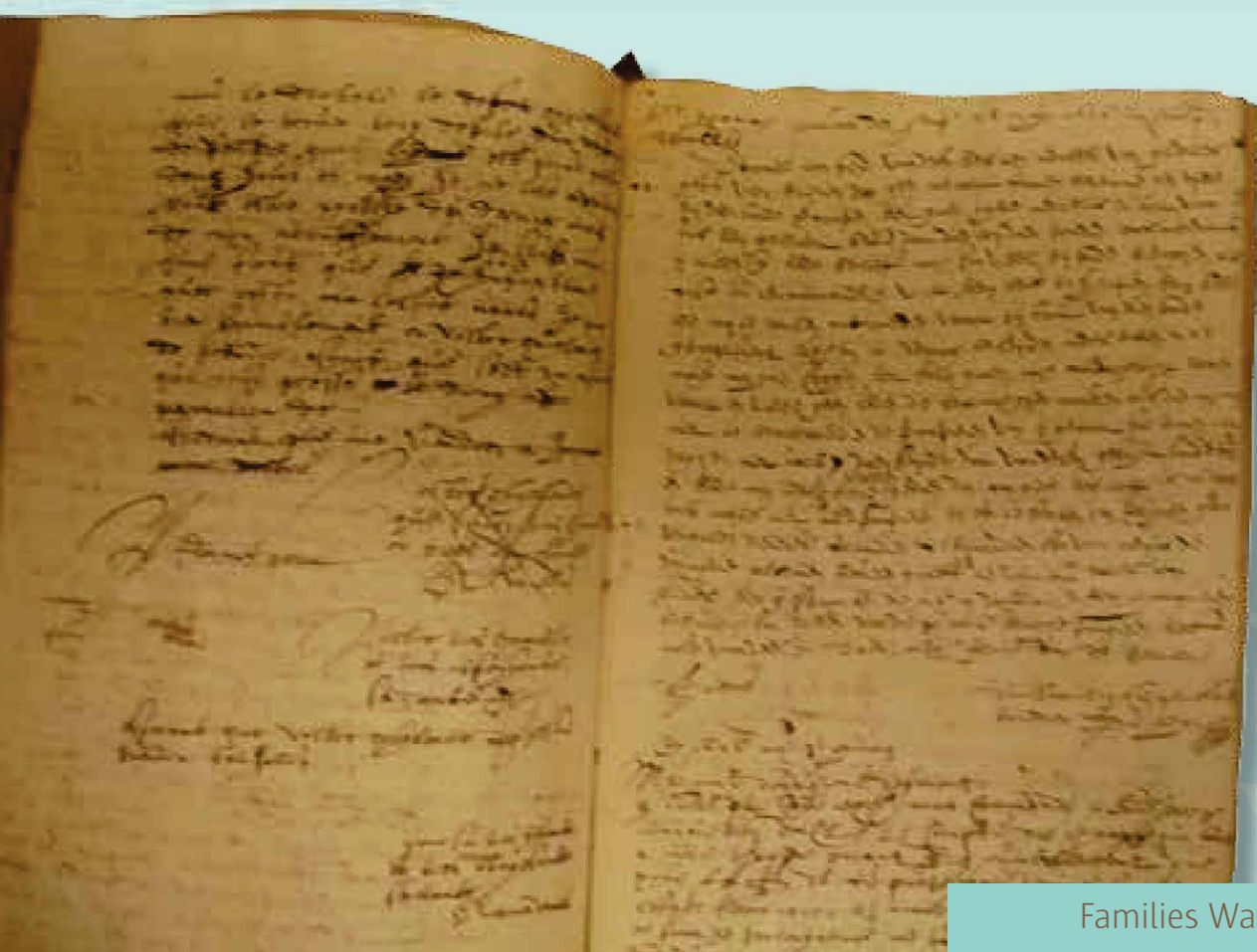
Een journaal van een stoffenhandel, opgesteld door Criecke.

Archief

Insolvente

Boedelskamer

15^e - 1797

Families Wallis en du Jon

Families Wallis en du Jon

1578-1656; inventarisnummers: IB # 733-765, IB-SUPL # 66

Op zeventienjarige leeftijd kwam de Schotse edelman Thomas Wallis (1564-1626) in dienst van Magis Carlier, met wiens dochter hij later zou huwen. In 1590 verwierf Wallis het Antwerps poorterschap. Hij handelde in laken en verfstoffen en voerde Schotse zalm in Noord-Frankrijk in. We kennen Thomas Wallis ook als geldschieter van verschillende adellijke personen. Hij behartigde ook de zaken van verschillende adellijke families. De dochter van Wallis en Carlier huwde met Paul du Jon (1588-1656), die diamanten en lijnwaad verhandelde. De familie liet briefwisseling, grootboeken, kassaboeken en familiedocumenten na.

Peter Janssen-Houbraken

1582-1595; inventarisnummers: IB # 2956

Van Peter Janssen-Houbraken vinden we een notitieboekje terug. Hij tekende informatie op in verband met verzendingen, inkomsten en betalingen.

Familie van der Schelstraten

Familie van der Schelstraten

1584-1714; inventarisnummers: IB # 1522-1545, IB-SUPL # 1

De zijdehandelaars Pieter en Gillis van der Schelstraten verlieten Tielt en vestigden zich in Antwerpen. Pieter huwde met Maria Wuyts en hun zoon Gillis jr. zette de handel verder. Ook van andere familieleden vinden we sporen terug in de boedel: Emmanuel van der Schelstraten werd in 1678 kannunik en later bibliothecaris in het Vaticaan. Van zijn hand zijn er brieven aanwezig in de boedel. Ook van Frans van der Schelstraten zijn een grootboek, een journaal en een memoriaal bewaard.

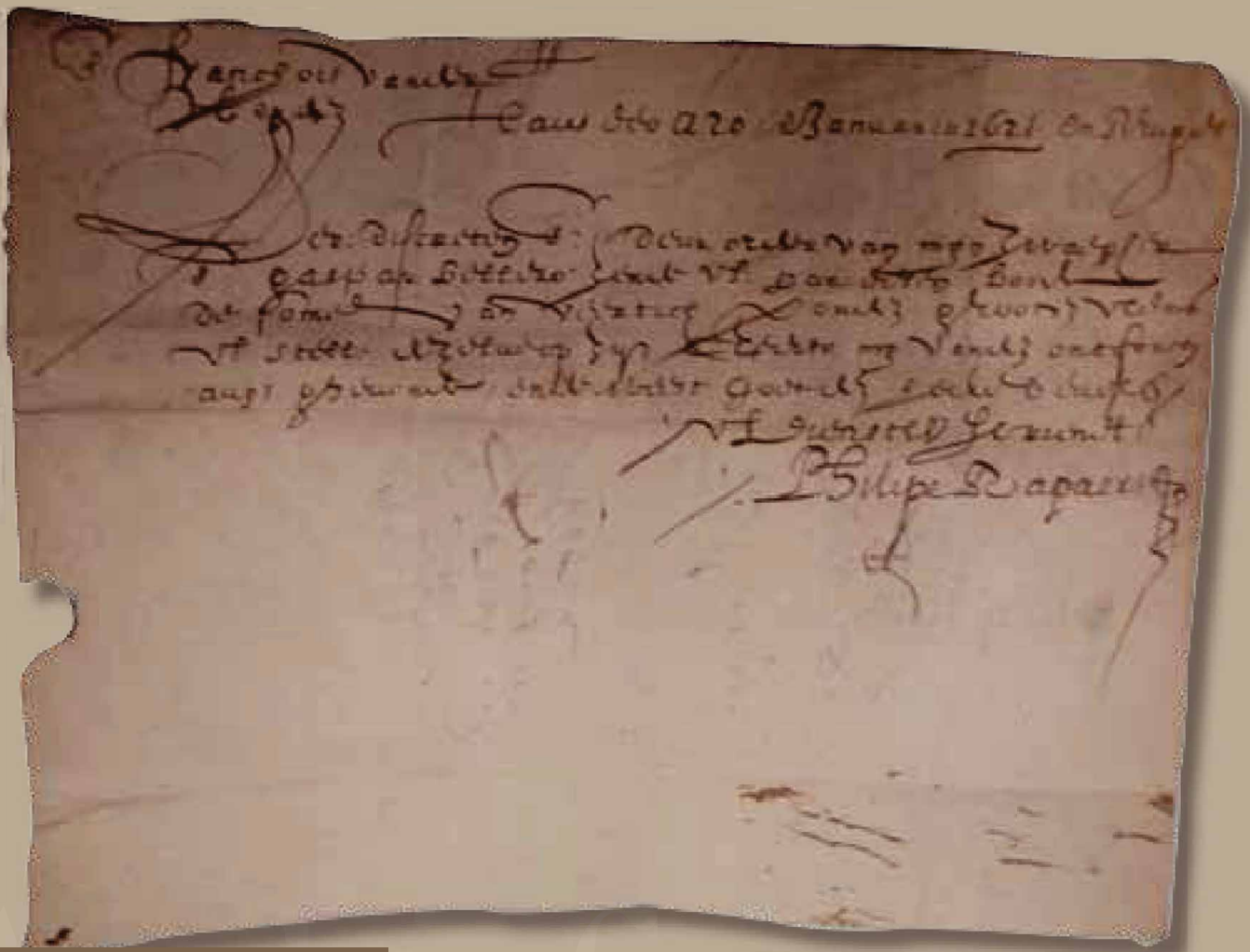
Jacob Wellens, koopman in leder en huiden

1592-1618; inventarisnummers: IB # 2416-2420

Jacob Wellens sr. was handelaar in leder en huiden. Zijn zonen Jacob jr. en Willem namen de zaak over. De documenten die worden bewaard zijn afkomstig van de twee zonen.

Archief
Insolvente
Boedelskamer
15^e - 1797

Archief
Insolvente
Boedelskamer
15^e - 1797

Frans van der Heyden

Frans van der Heyden

1592-1627; inventarisnummers: IB # 888-890

Memoriaal en losse documenten van papierhandelaar Frans van der Heyden. Hij kocht het aan in Lorreinen en verkocht het in Spanje. Een deel van het papier werd verkocht aan bekende Antwerpse drukkers. Naast papier, verkocht van der Heyden ook leder en vellen.

Lenaert Rogghe

1594-1616; inventarisnummers: IB # 2924

Een memoriaal uit 1594-1616 van lijnwaadhandelaar Lenaert Rogghe.

Balthasar Andrea de Moucheron & Perez de Baron

1594-1622; inventarisnummers: IB # 1-8

Briefwisseling en notarisakten van Balthasar Andrea de Moucheron. Deze in Sevilla geboren (14 januari 1577) diamanthandelaar was de zoon van Jeronimo Andrea en Isabeau de Moucheron. Alvorens naar Antwerpen te verhuizen, verbleef hij met zijn ouders in Rouen. Hij huwde Elizabeth Perez de Baron.

Goyart Janssen

1595-1607; inventarisnummers: IB # 2830

Memoriaal van lakenverkoper Goyart Janssen.

Archief
Insolvente
Boedelskamer
15^e - 1797

Archief
Insolvente
Boedelskamer
15^e - 1797

Huis Boussemart

1599-1677; inventarisnummers: IB # 1390-1399

Registers en handelsbriefwisseling van huis Boussemart.

Rond 1667 werd er in Lissabon een compagnie opgericht door de Antwerpse kooplieden Jacob Bolaert, Jan Boussemart en Jan de Coninck. Jan Boussemart was niet aan zijn proefstuk toe en was al met de handelswereld verweven. Vanaf 1670 werd de zetel van de compagnie naar Cadiz verplaatst. Ook daar bloeide hun handel in Vlaamse kunstartikelen.

Jan Spannenborch en Catelyne van Hontsum

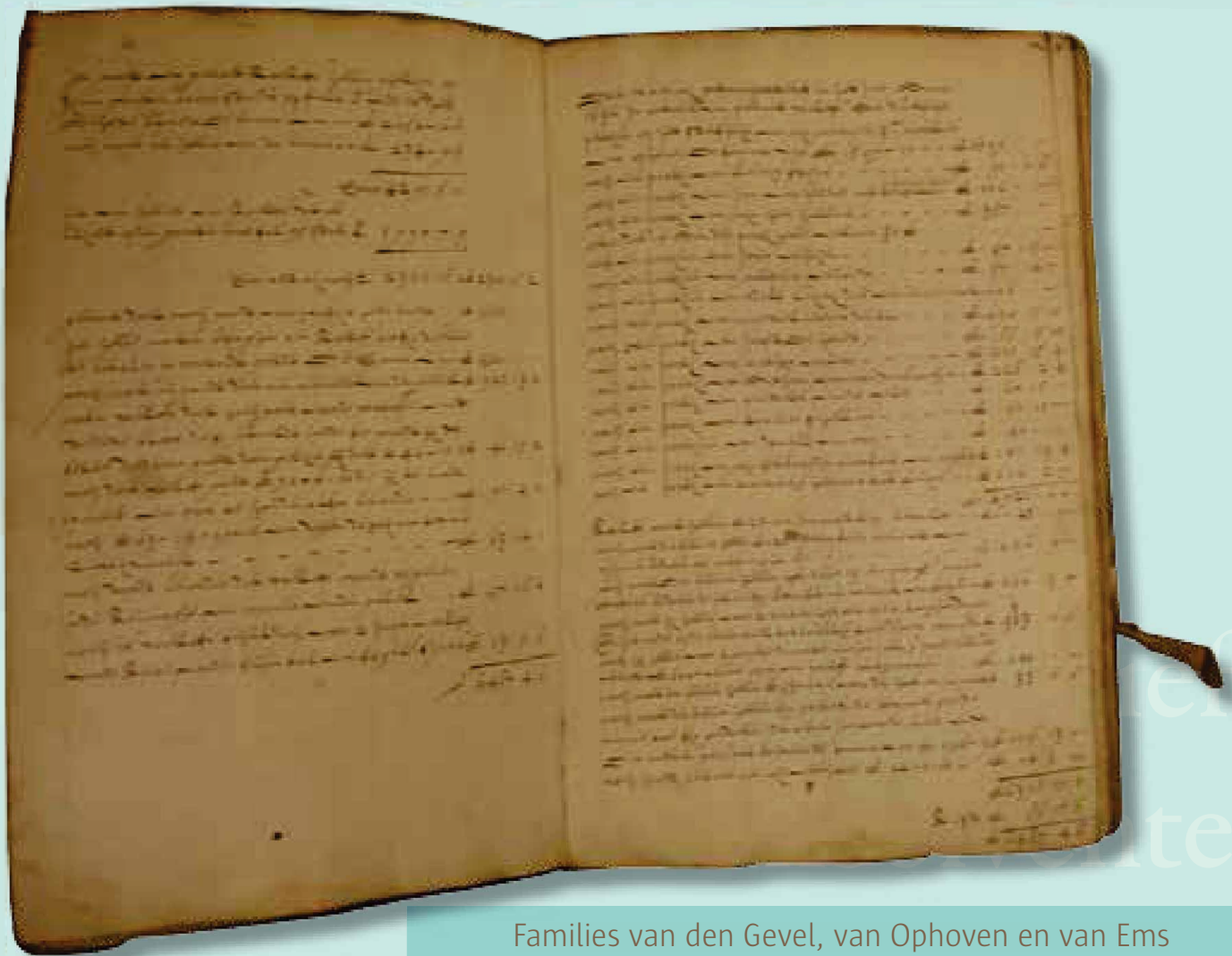
1600; inventarisnummers: IB # 2927

Cattelyne van Hontsum zette de handel van haar man Jan Spannenborch verder. Een rekenboek uit 1600 bleef behouden.

Jan Baptist Vrients

1600-1615; inventarisnummers: IB # 2936-2938

Twee memorialen en een bundel familiepapieren van boekhandelaar Jan Baptist Vrients.

Families van den Gevel, van Ophoven en van Ems

Families van den Gevel, van Ophoven en van Ems

1602-1700; inventarisnummers: IB # 936-1032, IB-SUPL # 22-23, 67, 77

Grootboeken, kopijboeken, handelsbriefwisseling en familiedocumenten van de families van den Gevel, van Ophoven en van Ems. Via allerlei huwelijken waren de families van den Gevel, van Ophoven en van Ems verwant. Het belangrijkste deel van de boedel is afkomstig van Michiel van den Gevel, echtgenoot van Catharina van Ems. Na in s' Hertogenbosch en Amsterdam gehandeld te hebben, kwam de zaak naar Antwerpen waar ze een uitbreiding kende. Ze verkochten vooral lijnwaad.

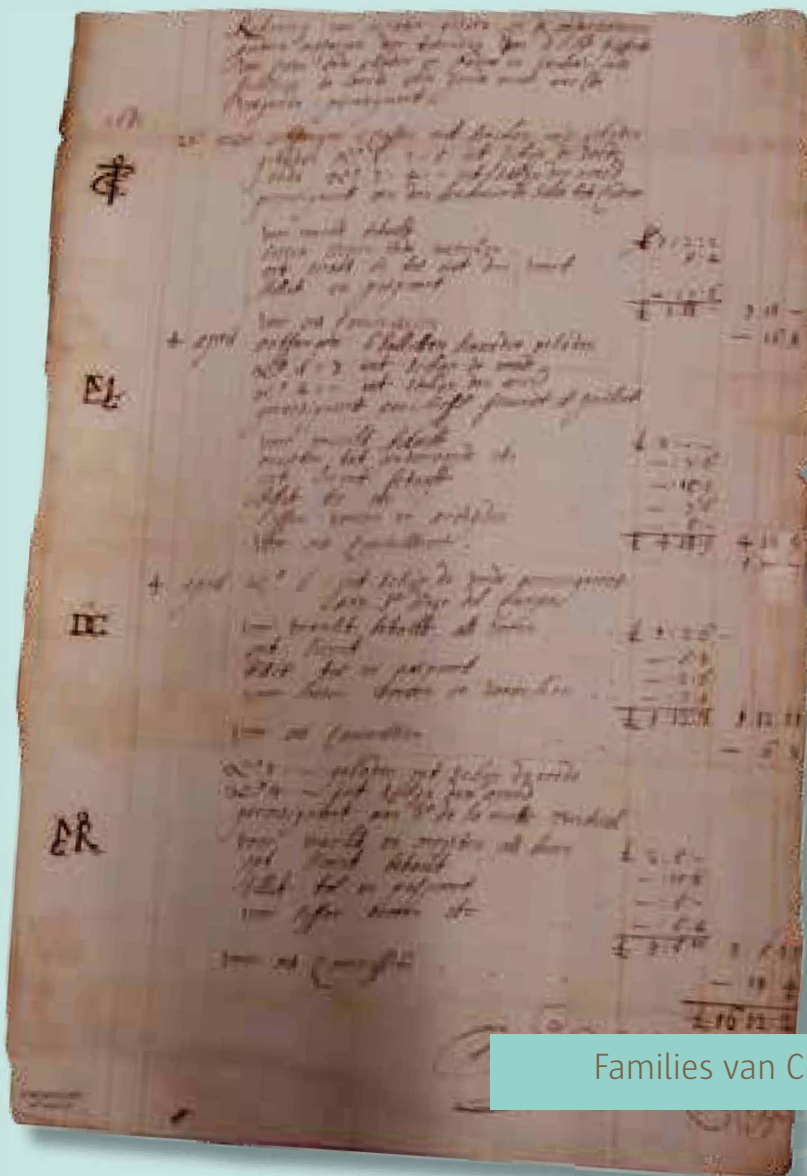

Familie Le Candèle

Familie Le Candèle

1606-1740; inventarisnummers: IB # 1400-1521, IB-SUPL # 6-8

Grootboeken, journalen, kopijboeken en memorialen van de familie Le Candèle, afkomstig uit het Noordfranse Armentières. Ze handelden voornamelijk in stoffen en kunsttapijten. Volgende personen hebben zich met handelspraktijken bezig gehouden: Robert Laman en Margareta Le Candèle, wiens handelsactiviteiten worden verder gezet door Louis Le Candèle sr. en Robert Le Candèle sr. Later handelden Elisabeth Schrijnmaeckers, weduwe van Louis Le Candèle sr. samen met haar zonen Louis jr. en Robert jr.

Families van Colen, de Groote en Hureau

Families van Colen, de Groote en Hureau

1606-1771, meeste 17de eeuw; inventarisnummers: IB # 11-132

Handelsdocumenten en briefwisseling.

Een van de kinderen uit het huwelijk van Jan van Colen en Susanna Hureau (1632) was Gisberto van Colen, van wie het grootste deel van deze inventaris komt. De familie handelde vooral in wol, lijnwaad, kant en boeken. Ook van Susanna Hureau's moeder, Margaretha de Groote, worden documenten bewaard.

Henrick van Nieuwenhuysen

1610; inventarisnummers: IB # 2900

Berei- en verfboek van Henrick van Nieuwenhuysen.

Jacques Cekouheer en Abraham de Hu

1611-1614; inventarisnummers: IB # 2805

Jacques Cekouheer en Abraham de Hu waren textielhandelaars, waarvan nu nog een stof- en schuldboek uit 1611-1614 wordt bewaard.

Firma de Weer-Tholincx

1611-1664; inventarisnummers: IB # 1560-1576

Registers van inkomsten en uitgaven en briefwisseling van firma de Weer – Tholincx.

Jan de Weer, wiens wortels in 's Hertogenbosch lagen, huwde in Antwerpen in 1630 met Anna Maria Tholincx. Net als zijn vader was hij koopman. Hoewel zijde en lijnwaad de voornaamste handelsartikelen waren, moet de familie ook gehandeld hebben in andere producten. Ze importeerden onder andere Spaanse wol en indigo. Naast Jan de Weer waren ook zijn zus Adriana en zijn eigen zoon Godefridus jr. bij de handel betrokken. De Weer zelf was betrokken bij verschillende geldoperaties.
operations.

Rekening van S. Jansker.
 Compt van vofte van de Rekening voorgelide' beginnende 1666
 11 Septembels - Tot Junij was gyl - 8 - 2 fl

Opfijnde in may 1666.

<i>in Oct.</i>	Verkoop van fofelers als een St. Aldegand -	1	4
	Verkoop van Cofte van Quintis gecommeent -	4	"
	Verkoop van Crombis van Solles -	1	10
	Verkoop van hofmaetig van Sabat van Lijch -	2	10
	Verkoop van contractrijfel van Copie, en verduingel met de dach van Valonica gecommeent -	3	"
	Verkoop van fufanne van Langen pils verduingel -	1	10
<i>In December</i>	Verkoop van St. Jans pederatie van Schickel van lecht & verduingel gemaect van oger -	12	"
	Verkoop van St. Antonis fufanne & fofelers verduingel van lecht -	3	"
	Verkoop van maet trouw van van oger op 10 pandel gelyck & verduingel met Sch. trouw -	3	12
	Verkoop van verduingel van parie op verduingel maet & verduingel -	12	"
<i>in Junij 1666</i>	Verkoop van maet Crombis van Quintis gecommeent -	3	"
	Verkoop van St. Francois pederatie, & fofelers verduingel & gecommeent -	2	10
<i>Comt fants. gyl</i>		<u>57 - 18</u>	

Firma Forchondt

Firma Forchondt

1611-1711; inventarisnummers: IB # 1033-1255, IB-SUPL # 24-25, 40-52, 95
 (Handels)briefwisseling, memorieboeken, kasboeken en rekeningen van Forchondt.

In 1603 kwam Melchior Forchondt, afkomstig uit Breslau, in Oostende aan en reisde verder door naar Antwerpen. Hij huwde er en werd bekend als fabrikant van kunstmeubelen. Zijn zoon Guilliam, kunstschilder van opleiding, wilde in de voetsporen van zijn vader treden en vervaardigde kunstmeubelen. Omdat zijn proefstuk niet door het houtwerkersambacht werd aanvaard, legde hij zich toe op de handel en export van kunstwerken. Susanna, een van de dochters van Guilliam, was ondanks haar status van geestelijke dochter, geen onbekende in de handelssector. Ook verschillende zonen van Guilliam, hadden banden met de handelswereld. Ze handelden onder andere in juwelen, diamanten, kunstvoorwerpen en later wol, huiden, kant en brandewijn.

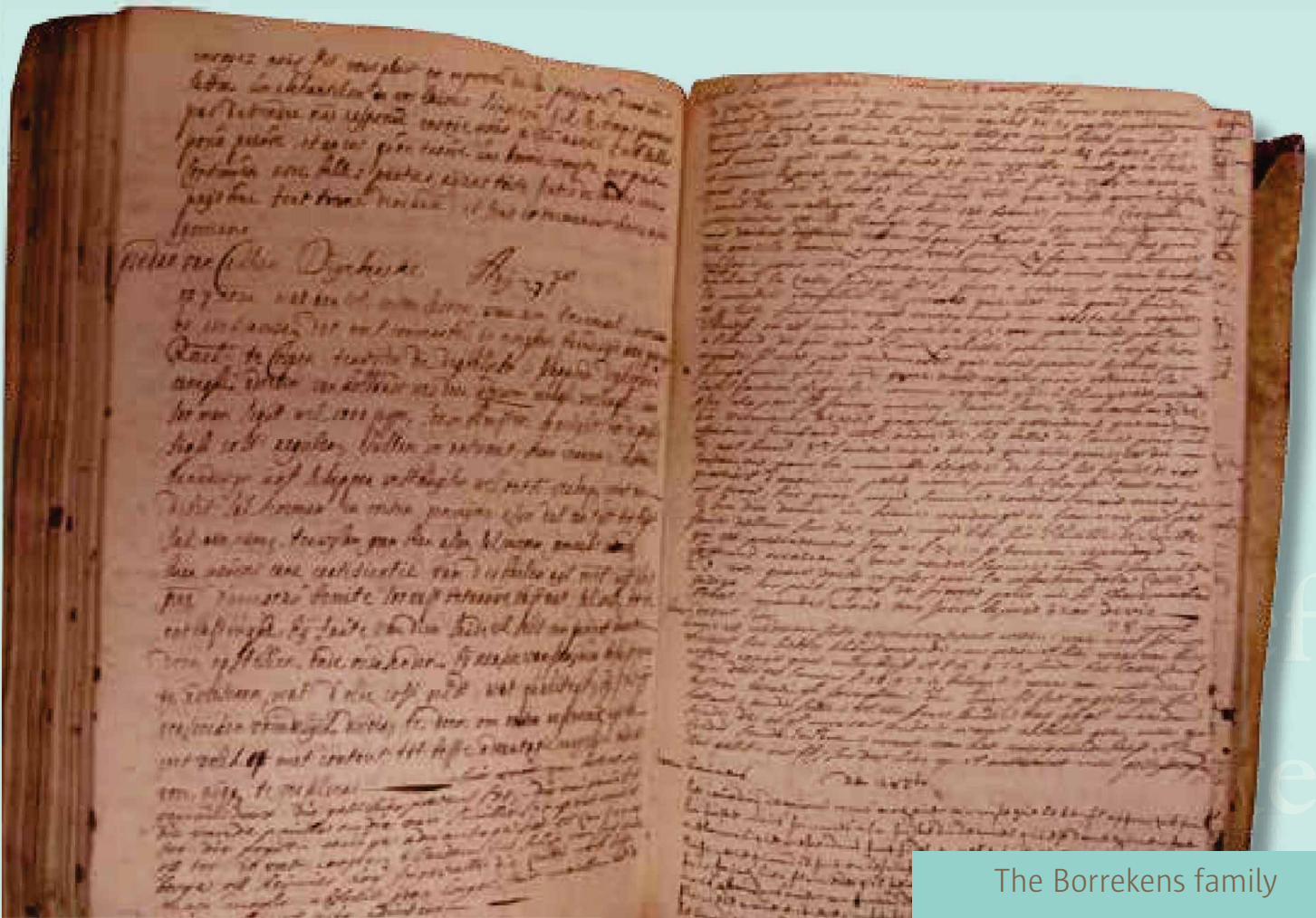
Reyns

Reyns

1612-1772; inventarisnummers: IB # 1822-1860

Briefkopijboeken, memorialen, grootboeken en handelsbriefwisseling.

De familie Reyns, in oorsprong uit Loenhout en Wuustwezel, leverde Antwerpen een rechtsgeleerde. Laureys Reyns (en na hem zijn zoon Johannes Philippus), was er advocaat. Johannes had twee ondernemende dochters: Anna Philippina en Isabella Regina. De eerste huwde met de Amsterdamse koopman Willem van Hoogewoert, de tweede bleef ongehuwd. Samen dreven deze dames een bloeiende handel in kant en Anna Philippina verhandelde ook diamanten.

The Borrekens family

Familie Borrekens

1614-1710; inventarisnummers: IB # 1256-1389

Handelsbriefwisseling, journalen, memorialen, grootboeken,...

In de boedel van de familie Borrekens vinden we documenten en registers terug van Abraham Borrekens, vader van Jan Baptist Borrekens sr., die op zijn beurt vader was van Peter Paulus Borrekens. Deze laatste huwde met Anna Juliana Cockx. Peter Paulus overleedt vrij vroeg en zijn vrouw en zoon Jan Baptist jr. zetten de zaak verder. Ze handelden voornamelijk in wijn, lijnwaad, saai en later ook in zuiderse producten en textiel.

Diego Pardo

1615-1620; inventarisnummers: IB # 2908

Brieven en rekeningen van Diego Pardo was een koopman in tapijten in de vroege 17de eeuw.

Jacques Aertssen

1616-1652; inventarisnummers: IB # 2796-2798

Grootboek en brievenbundels van textielhandelaar Jacques Aertssen.

Jan van der Bequen

1616-1655; inventarisnummers: IB # 2378-2388, IB-SUPL # 2, 9

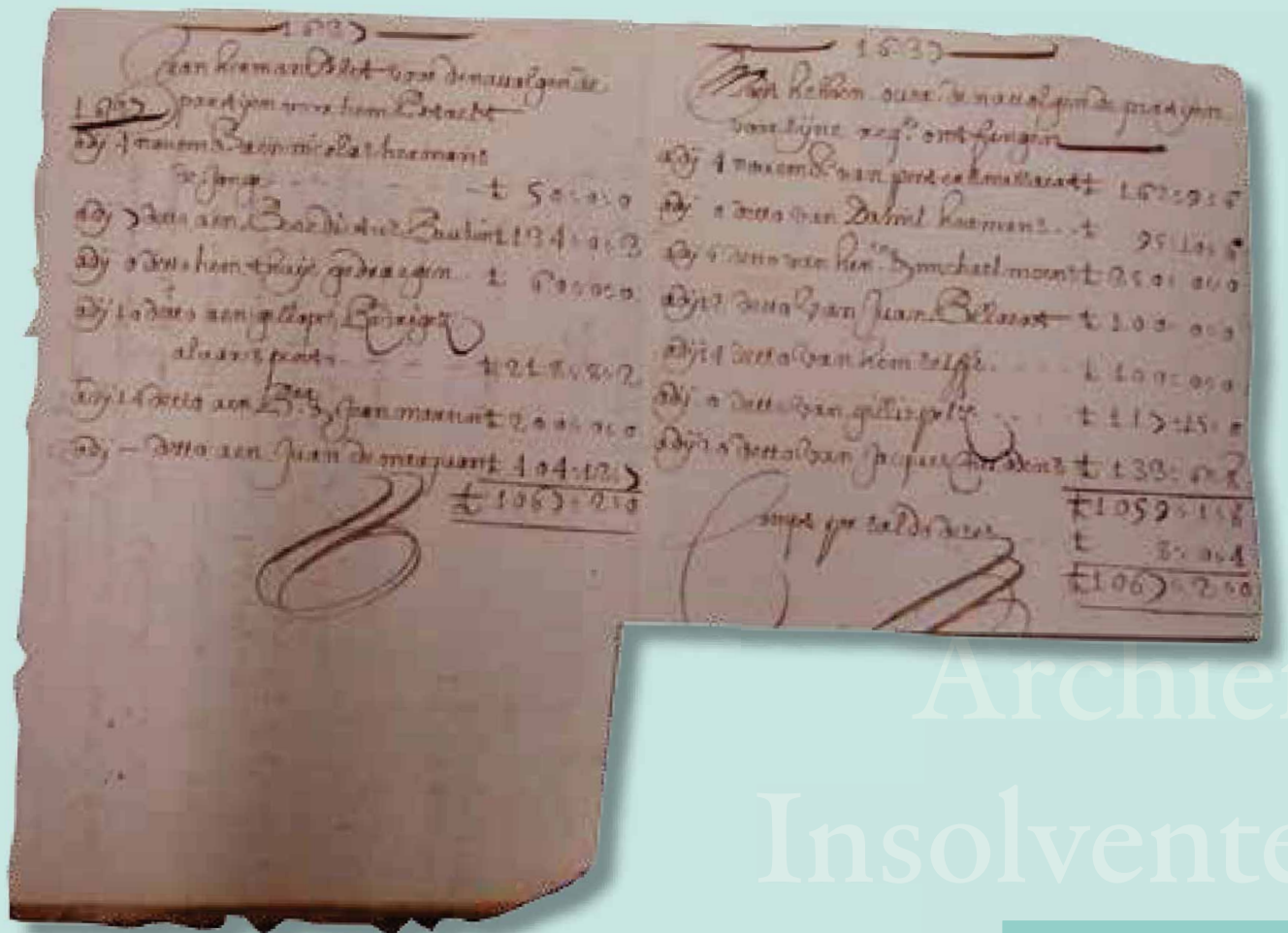
Jan van der Bequen handelde in granen maar verzond ook textielwaren naar Cadix, van waaruit hij ook andere producten importeerde. De handelsbrieven die zijn bewaard, zijn afkomstig uit vele verschillende steden.

Archief

Insolvente

Boedelskamer

15^e - 1797

Archief Insolvente Boedelskamer 15^e - 1797

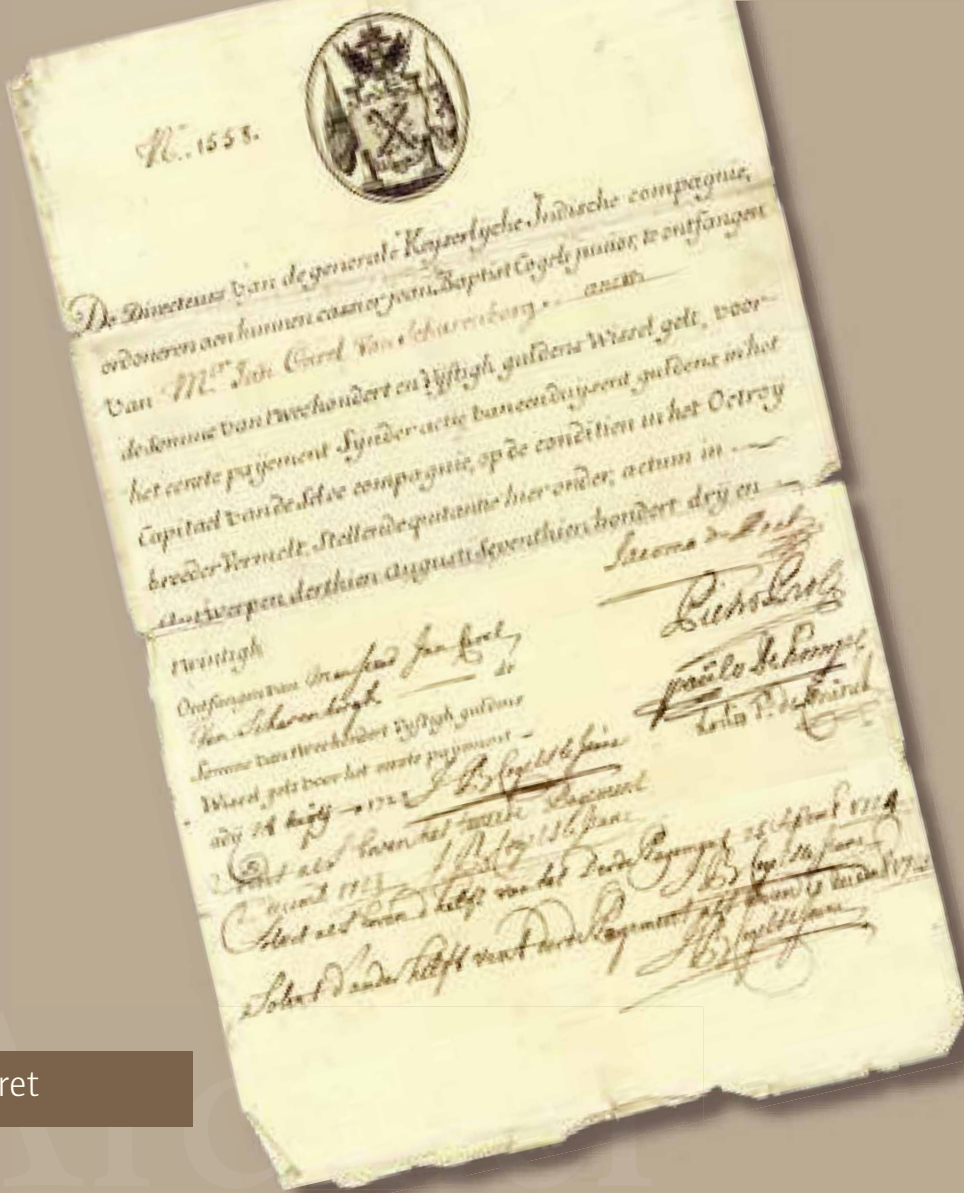
Jan Hermans

Jan Hermans

1617-1669; inventarisnummers: IB # 1546-1549

Memoriaal, rekeningen-courantboek, en kopijboek van Jan Hermans, koopman in specerijen, stoffen, saaien, passementwerken en katoen. Hij overleed voor 1626, waarna zijn vrouw Maria Huybrechts de handel voortzette.

Archief Insolvente Boedelskamer 15^e - 1797

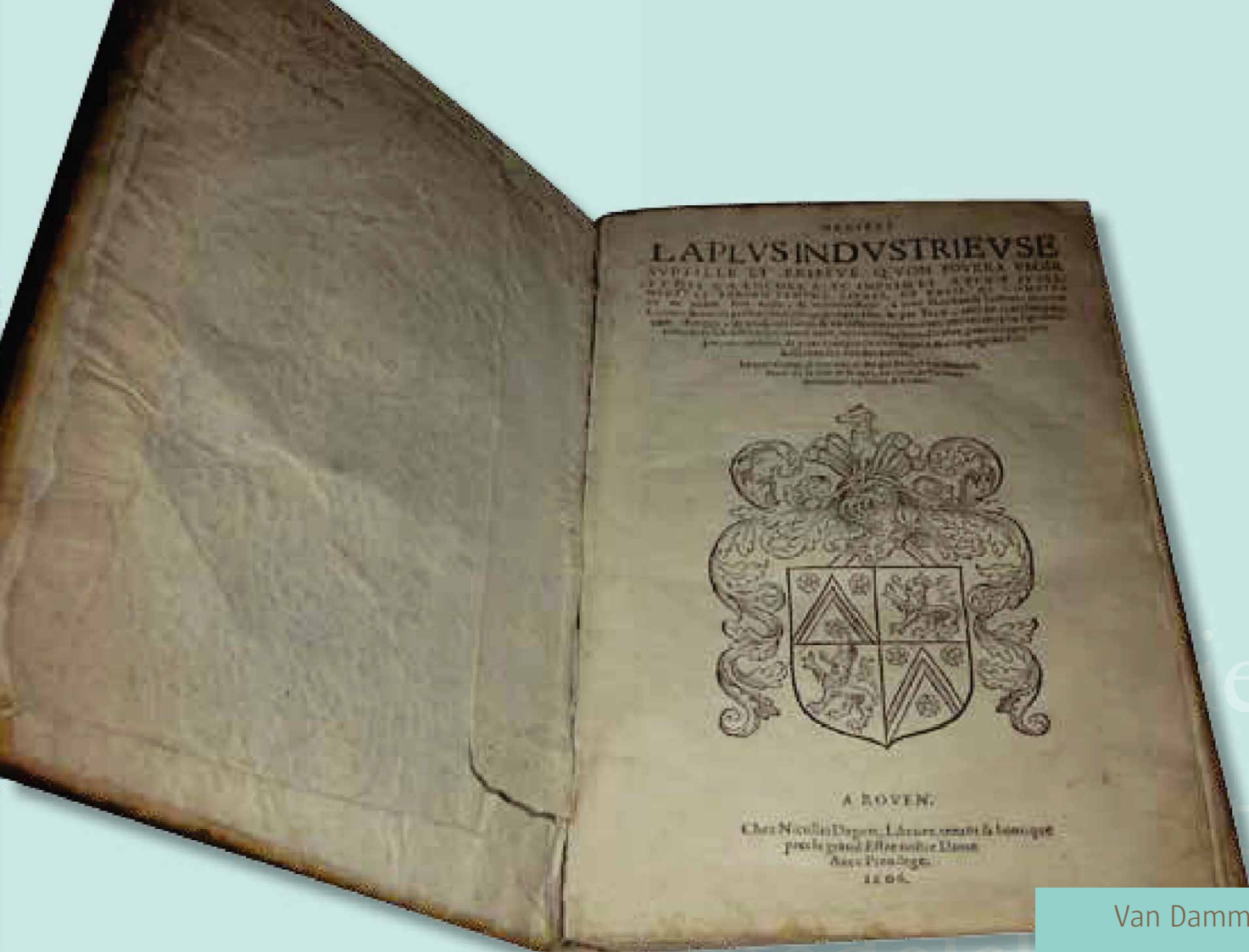

De Pret

Het economisch archief van familie de Pret

1617-1862; inventarisnummers: IB # 2456-2718

Facturenboeken, grootboeken, journalen, wisselbrievenboeken, ... Een groot aantal leden van de familie de Pret heeft zich met handel ingelaten. Jacomo de Pret I (1643-1703) handelde in diamanten, wijn, suiker en textiel. Zijn oudste zoon Jacomo II (1672-1736) was de stichter van de Oostendse of Generaal Indische Compagnie. Hij was ook bankier en gezworen erflaat (lees: rechter) van de Tol- en Warandekamer. Arnoldus de Pret I, zoon van Jacomo I, was stadsaalmoezenier. Arnoldus II werd geadeld en kreeg de titel 'heer van Calesberg en Hemiksem'. Hij behaalde ook de titel van 'licentiaat in de rechten' en die van stadsaalmoezenier. Paul Jacomo Cloots, zoon van Paul Cloots en Catharina de Pret, werd geboren in Amsterdam in 1672 en werd in de adel opgenomen als baron. Hij kocht de heerlijkheid Schilde. Hij handelde met Azië in thee, schelpen en waaiers. In de boedel vinden we eveneens rekeningen van het kantoor in Kanton (China).

Van Damme

Handelsdocumenten

1617-18de eeuw; inventarisnummers: IB # 2446-2455.

Wat het meeste in het oog springt binnen deze documenten is het gedrukte boek '**Manière la plus industriellee suptille & briefve q' uon pourra veoir et qui n'a encore este imprimee a tenir iustement et parfaictement, livres, de casse, de comptes...**' dat Michel van Damme in 1606 in Rouen uitbracht. Van Damme werd geboren in Brugge en trok later naar Rouen, waar dit werk in 1606 werd gedrukt bij Nicollas Dugort. Vandaag worden er slechts twee exemplaren van dit 17de eeuws drukwerk bewaard, het ene in Londen (British Library) en het andere in de archieven van de Insolvente Boedelskamer van het Antwerpse stadsarchief. Onderzoekers Jacques Bottin en Isabelle Vérité plannen samen met de Commission pour l'histoire économique et financière de la France een heruitgave van het werk van Michel van Damme.

Godgaf Verhulst

1618-1650; inventarisnummers: IB # 2263-2264

Memorieboek en memoriaal van Godgaf Verhulst (1592-1676), drukker en boekhandelaar in de Kammenstraat vanaf 1617. Hij drukte voornamelijk schoolboeken en volksboeken.

Unknown insolvent estates

1618-1751; inventarisnummers: IB # 2948-2952

Deze nummers bevatten een aantal insolvente boedels van onbekende personen.

Jan van Keyssel

1620-1639; inventarisnummers: IB # 2376-2377

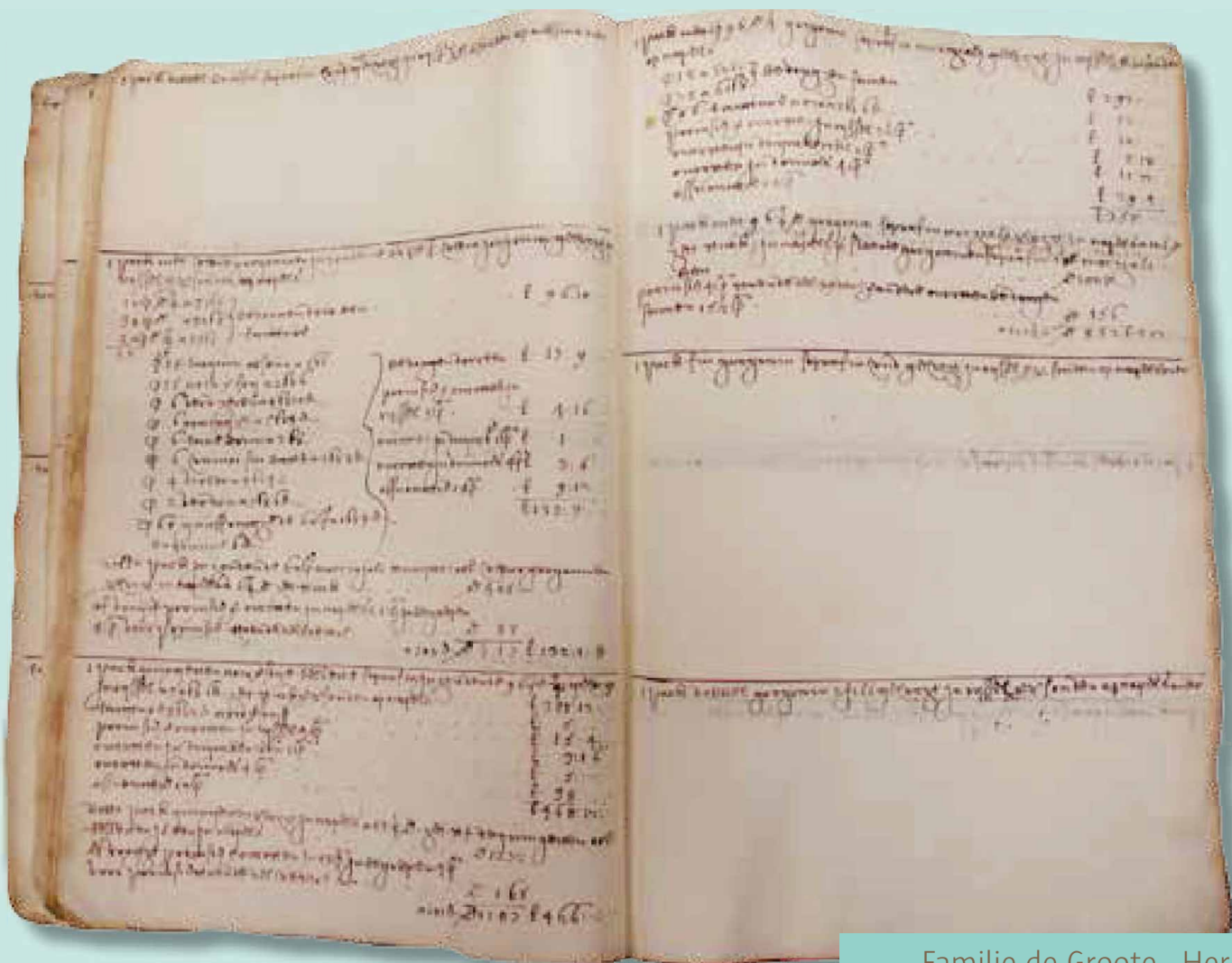
Briefwisseling en rekeningen van de protestantse koopman Jan van Keyssel, die banden had met Amsterdam. Naast het ambt van koopman, bekleedde hij ook dat van procureur in de rechten.

Archief

Insolvente

Boedelskamer

15^e - 1797

Familie de Groote - Herincx

Boedeiskamer

15^e - 1797

Gilles Meulenberghs

1620-1686; inventarisnummers: IB # 2893-2897

Gilles Meulenberghs was naast papierhandelaar ook verkoper van cremerijen (kruidenierswaren) en glazenmaker en -lapper. Van hem worden rekeningen, brieven, familiestukken en memorialen bewaard.

Familie de Groote - Herincx

1621-1736; inventarisnummers: IB # 133-229

Grootboeken, brievenkopijboeken, familiedocumenten, briefwisseling, ... van de familie de Groote - Herincx. Een huwelijk verbond de families de Groote en Herincx in 1648. Hun handel bestond voornamelijk uit de uitvoer van Vlaams textiel en de invoer van zuiderse specialiteiten.

Archief

ente

Boedelskamer

15^e - 1797

Familie de Wannemaecker

1622-1716; inventarisnummers: IB # 2395-2397

Memoriaal en documenten van familiale aard. De documenten in deze boedel hebben betrekking op vijf generaties de Wannemaecker, waaronder kooplieden, apothekers en handelaars in stoffen.

Peter Fabry

1623-1633; inventarisnummers: IB # 1577

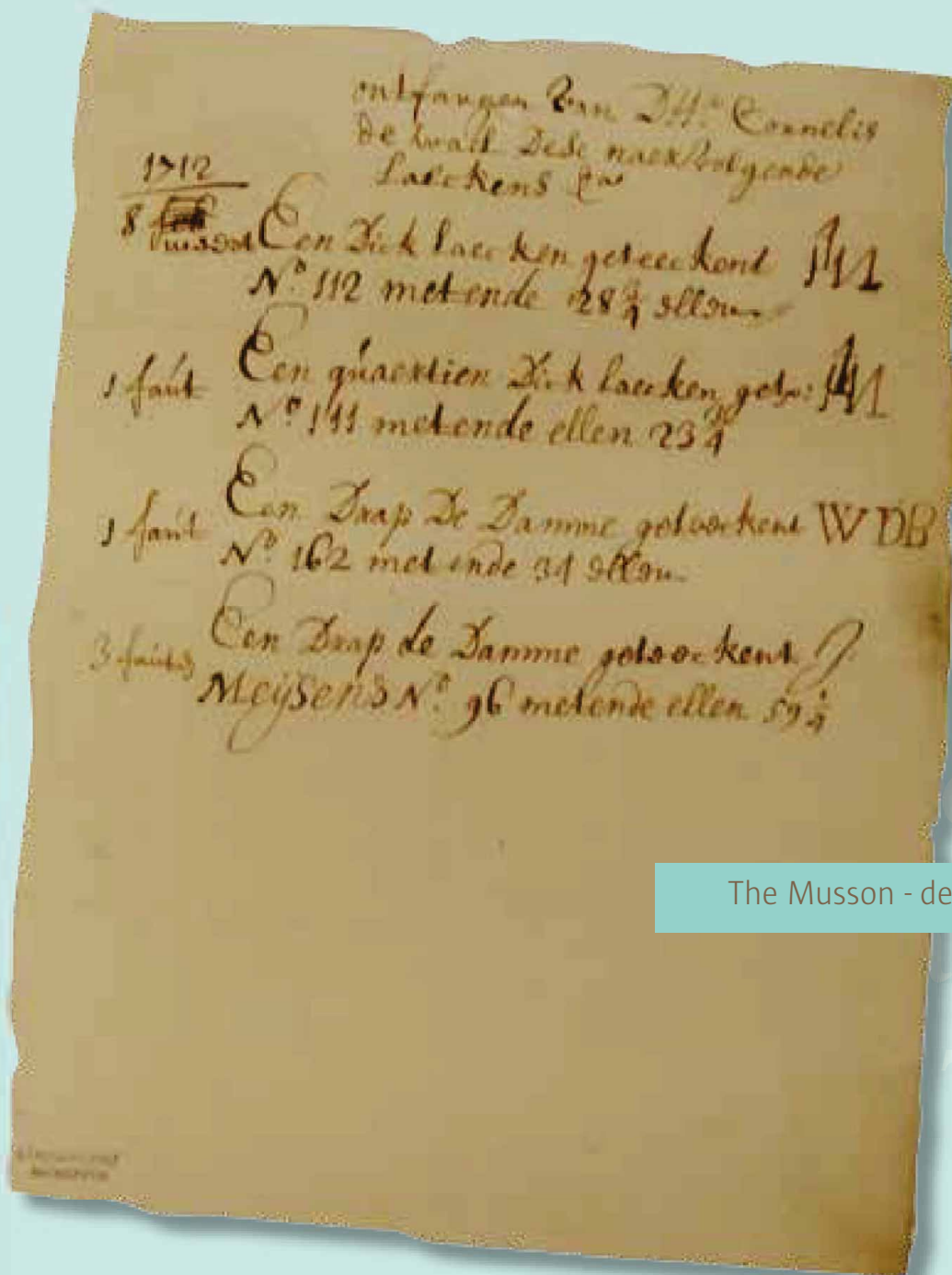
Kasboek van Peter Fabry, vermoedelijk een oudkleerkoper die actief was in de jaren 1623-1633.

Archief

Insolvente

Boedelskamer

15^e - 1797

The Musson - de Wael family

Familie Musson - de Wael

1624-1723; inventarisnummers: IB # 292-732, IB-SUPL # 15

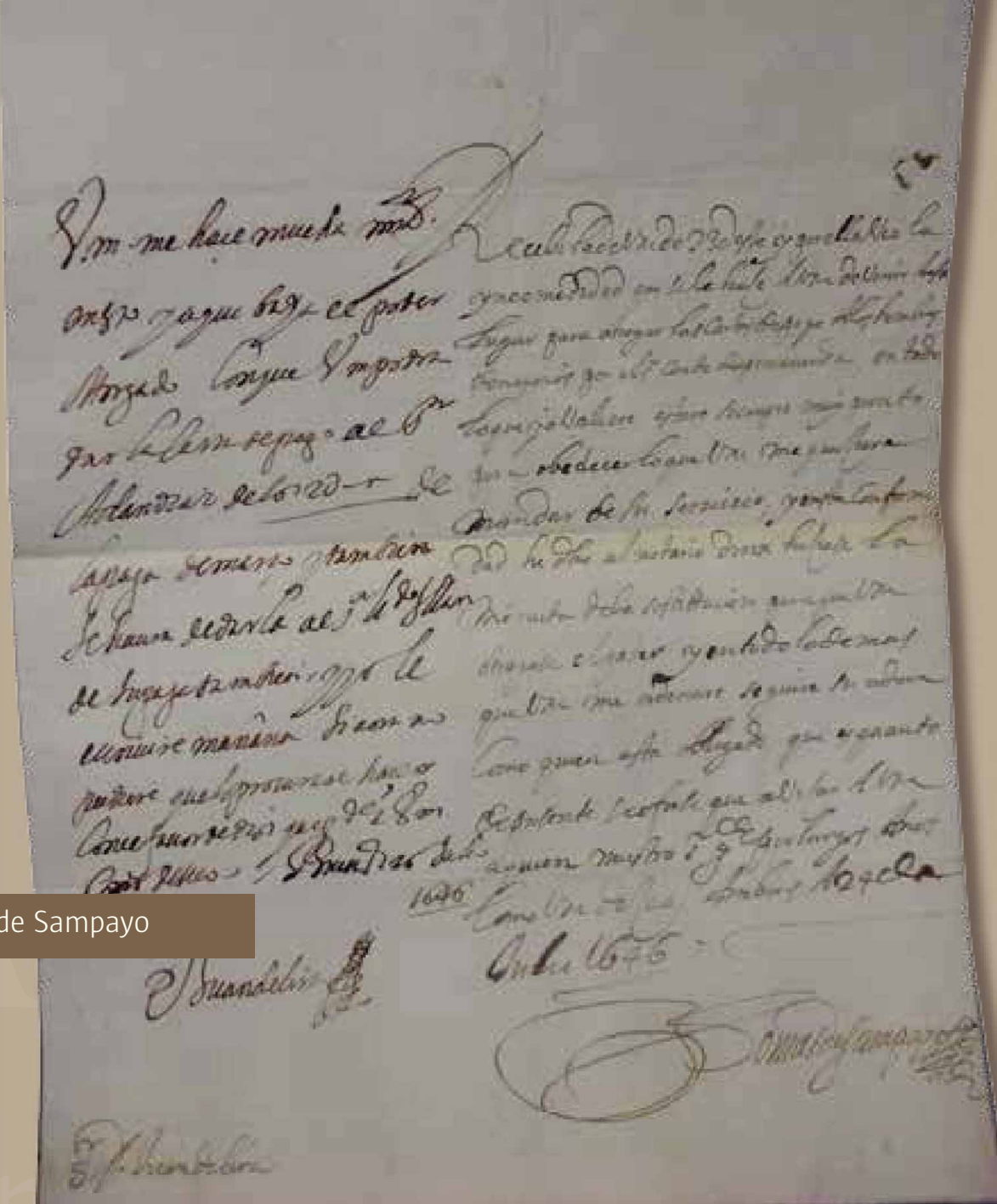
Handelsregisters, briefwisseling, journalen, grootboeken,...

Cornelis de Wael jr. werd geboren uit het eerste huwelijk van Maria Fourmenois, maar groot gebracht door zijn moeder en stiefvader Mattijs Musson. Musson en Fourmenois handelden voornamelijk in kunstvoorwerpen, ebbenhout, meubelen en spiegels, terwijl hun opvolger de Wael voornamelijk bekend stond als handelaar in huiden en suiker.

Alexander Lemmens

1626-1627; inventarisnummers: IB # 2840

Het schuldbboek van Alexander Lemmens, oudkleerkoper, telt 53 bladzijden en beslaat de periode 1626-1627.

Thomas de Sampayo

Thomas de Sampayo

1626-1666; inventarisnummers: IB # 2783-2795

Briefwisseling en afrekeningen met leveranciers van Thomas de Sampayo, afstammeling van een adellijk Portugees geslacht, vestigde zich vanaf 1626 in Antwerpen. Hij werd benoemd tot kashouder van de algemene betaaldienst van het Spaanse leger. In 1642 was hij ook verantwoordelijk voor de bevoorrading van het leger dat in oorlog was met Frankrijk. In 1648 werd hij algemeen proviandmeester voor de bevoorrading van het leger.

Nikolaas Passavant

1631-1634; inventarisnummers: IB # 2421-2424

Nikolaas Passavant stamt uit een Frans-Zwitserse familie van bankiers en kooplieden. In 1631 stichtte hij in Antwerpen een bijhuis voor hun handel.

van Mol

1634-1648; inventarisnummers: IB # 2430-2432

Schrijver en houtkoopman Hans van Mol, laat twee memoriaalboeken na, waarvan eentje in samenwerking met Cornelis van Mol werd opgesteld. Het derde memoriaal is van Jan van Mol.

Hendrik Bertels

1634-1676; inventarisnummers: IB # 2398-2401

Briefwisseling en rekeningen van specerijhandelaar Hendrik Bertels (° Amsterdam, 1639), een protestant die zich later tot het katholicisme bekeerde. Na een bankroet vluchtte hij naar Antwerpen en bracht hij zijn dochter onder in een klooster in Brussel. Op 9 augustus 1677 bracht hij Peter Wijnants een dodelijke messteek toe en vluchtte naar een onbekende bestemming.

Archief
Insolvente
Boedelkamer
15^e - 1797

Archief
Insolvente
Boedelkamer
15^e - 1797

Familie Boon

1634-1678; inventarisnummers: IB # 2273-2287, IB-SUPL # 84, 86-87, 89-90

Memorialen, memorieboek, briefwisseling,...

De leden van de familie Boon staan bekend als visverkopers (Michiel Boon) en als juweliërs en handelaars in diamant, prenten en landkaarten (Gerard Boon).

Jan van der Essche

1635-1670; inventarisnummers: IB # 2817

Grootboek van Jan van der Essche.

Stroobant

1640-1654; inventarisnummers: IB # 2930

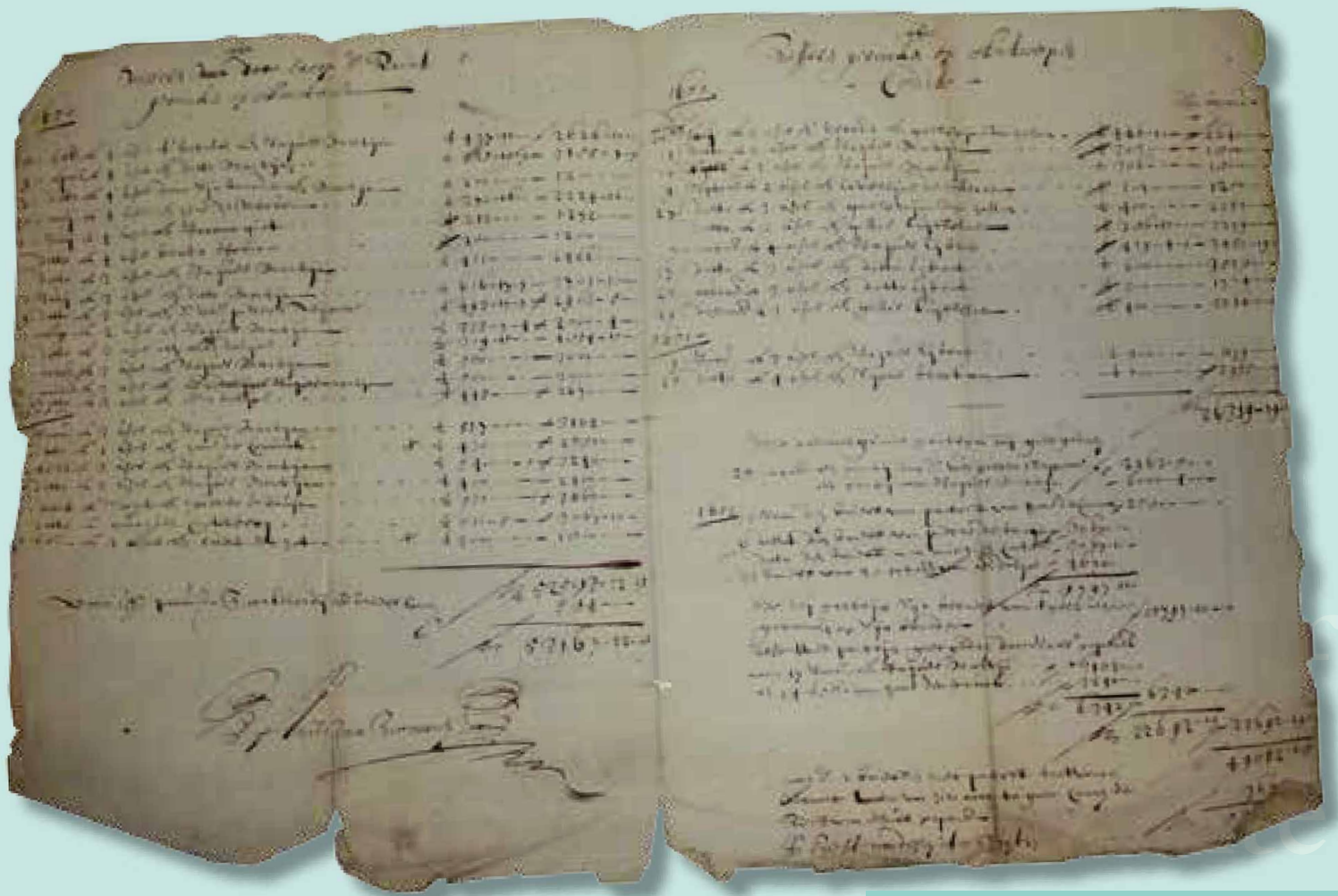
Memoriaal van Stroobant, handelaar in juwelen en diamanten.

Archief

Insolvente

Boedelskamer

15^e - 1797

Jonkheer Jacobus de Raet

Boedelskamer

15e - 1797

Jonkheer Jacobus de Raet

1640-1655; inventarisnummers: IB # 2389

Jonkheer Jacobus de Raet, heer van Reet en Waarloos, trad op als financier, voornamelijk in Amsterdam. We zien in de boedel vooral documenten aangaande persoonlijke aangelegenheden.

Archief

Insolvente

Boedelskamer

15e - 1797

de Brier

de Brier

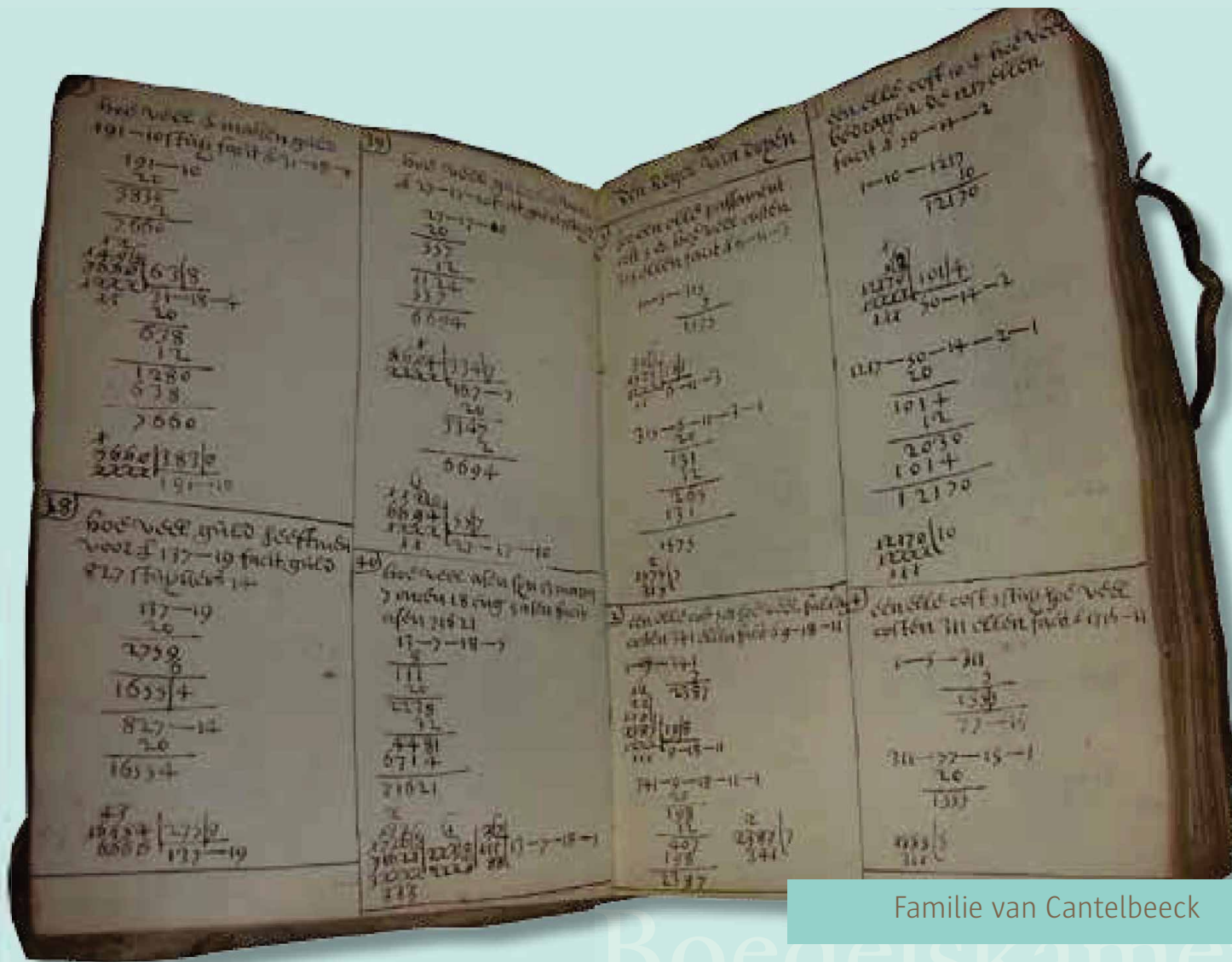
1643-1679; inventarisnummers: IB # 1861, 1864, 1865, 1870-1875, 1879, 1888, 1913-1915, 2255, 2257-2262, 2196-2218

Grootboeken, journalen, briefwisseling en kasboeken van de handel in stoffen en garen van de familie de Brier, opgezet door Guilielmo de Brier sr. Hij staat ook bekend als dienend proost van de Munt. Zijn zoon Guilielmo jr. zette de zaak verder.

Onbekende handelaar

1644-1789; inventarisnummers: IB # 3036

Deze boedel bevat handelsdocumenten van een onbekende handelaar.

Familie van Cantelbeeck

Familie van Cantelbeeck

1645-1670; inventarisnummers: IB # 2373-2375

De familie van Cantelbeeck dreef handel op Spanje in textiel, eetwaren en kunstvoorwerpen. De briefwisseling en handelsdocumenten dateren van 1645 -1660 en zijn afkomstig van Andries, Michiel en Jan van Cantelbeeck.

Dirk Crebbers

1648-1659; inventarisnummers: IB # 2809

Een klein register met de ontvangsten en uitgaven van Dirk Crebbers uit 1648-1659.

Wauters, Thisius, Cockx en de Wael

1648-1724; inventarisnummers: IB # 2391-2394

Michiel Wauters was tapijthandelaar vanaf 1648. Toen hij overleed in 1679 had hij zijn oudste dochter Anna Maria belast met de voortzetting in gemeenschap van zijn zaak tot de jongste dochter 25 jaar zou zijn. Anna Maria Wauters was gehuwd met jonkheer Leonard Jacob Thisius. Haar zwagers Jeremias Cockx en Cornelis de Wael eisten in 1681 de deling van de zaak. Beiden begonnen op hun beurt in 1682 een eigen tapijthandel.

Families Casens, De Coene, Kaderaeck, Frederickx, Heylinck, Van Haelen, De Negrone, Scheimacher, Verssen

1648 -18de eeuw; inventarisnummers: IB # 3037

Handelsbriefwisseling van de families Casens, de Coene, Kaderaeck, Frederickx, Heylinck, van Haelen, de Negrone, Scheimacher en Verssen.

Abraham Verdonck

1657; inventarisnummers: IB # 2935

Grootboek van Abraham Verdonck, een handelaar in laken in de tweede helft van de 17de eeuw.

de Cantelroy

1657; inventarisnummers: IB # 2947

Kasboek van handelaar de Cantelroy.

Onbekende handelaar

1657-1660; inventarisnummers: IB # 3035

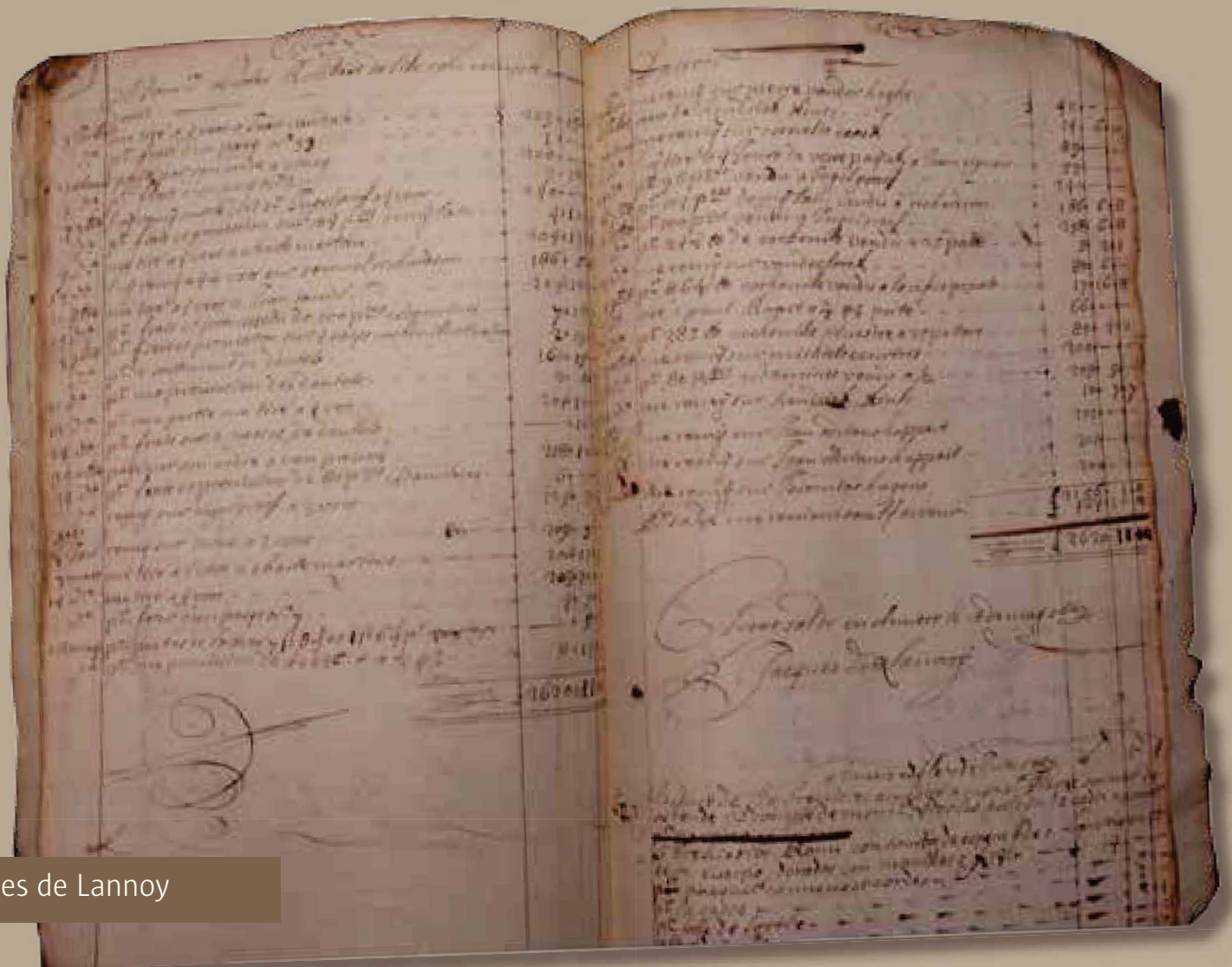
Notitieboek van een onbekende handelaar in specerijen.

J. en W. Bosschaert

1659-1800; inventarisnummers: IB # 3032-3034

Grootboeken van J. en W. Bosschaert.

Archief
Insolvente
Boedelkamer
15^e - 1797
Archief
Insolvente
Boedelkamer
15^e - 1797

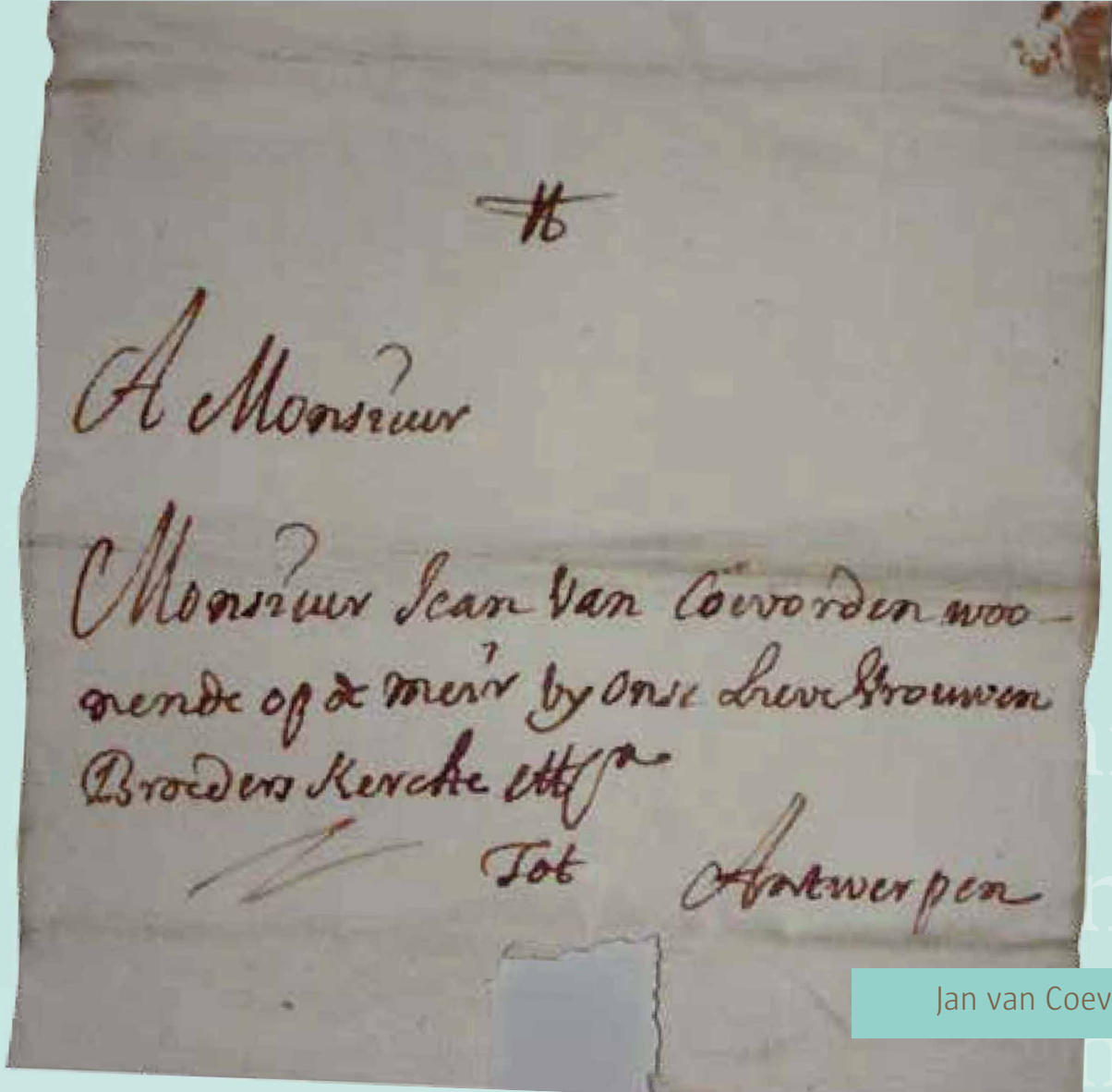
Jacques de Lannoy

Jacques de Lannoy

1661-1728; inventarisnummers: IB # 1867-1869, 1876-1878, 1880-1887, 1889-1906, 1908-1912, 1916-2155, 2219-2254, 2256, 3038

Grootboek, journaal, memorialen, (handels)briefwisseling, rekeningen,...

Jacques de Lannoy werd geboren in Rijsel maar vestigde zich in Antwerpen. Hij huwde er met Cornelia de Brier, weduwe van Henry van den Berghe. In vennootschap met zijn broer Louis en Cornelia de Brier en diens nicht Petronella de Waerseggere had Jacques de Lannoy een handel in kant. Later verwierf de Lannoy de heerlijkheid Zwijsdrecht.

Jan van Coevorden

Jan van Coevorden

1662-1681; inventarisnummers: IB # 2344-2349

Briefwisseling en handelsdocumenten van Jan van Coevorden, naast koopman in zijden lakens en andere textielproducten ook een tijdje stadsaalmoezenier. Na zijn dood zetten zijn weduwe Margaretha van Ray en hun zoon Hendrik Frans de zaak verder.

Francisco Boesdoncq

1664-1668; inventarisnummers: IB # 2800

Handelsbriefwisseling van Francisco Boesdoncq, koopman in Cadix.

van Diest-Sucquet en de Longin

1666-1727; inventarisnummers: IB # 2265-2272, IB-SUPL # 38-39, 55-60, 62, 64, 79

Brieven, documenten en rekeningen-courantboek.

Abraham van Diest was een lakenkoopman in de tweede helft van de 17e eeuw. Na zijn dood in 1704 zette zijn weduwe Isabella Francisca Sucquet de zaak verder. In 1715 huwde zij met jhr. Hubertus Ferdinand de Longin.

Smits

1668-1669; inventarisnummers: IB # 2929

Specieboek van wekelijkse betalingen en omzettingen in gulden van de zaak van Smits.

Cornelis van Oostenrijck

1670-1697; inventarisnummers: IB # 2902-2907

Cornelis van Oostenrijck beoefende het beroep van tavernier. Naast drie memorialen worden er ook rekeningen en familiedocumenten bijgehouden.

van den Berge

1671-1685; inventarisnummers: IB # 1862, 1863, 1866, 1881, 1907, 2156-2195

Grootboek, journalen, handelsbriefwisseling en handelsrekeningen van Henry van den Berghe handelaar in was. Hij was verwant met de familie de Brier door zijn huwelijk met Cornelia de Brier, dochter van Guilliemo de Brier sr.

Jean de Schott

1676-1677; inventarisnummers: IB # 2926

Bundel met briefwisseling van Jean de Schott, een koopman die handel dreef op Spanje.

Archief
Insolvente
Boedelskamer
15^e - 1797

Archief
Insolvente
Boedelskamer
15^e - 1797

Scer Beminden Mompere ende
Mamere

Kan niet mankeren van V^{er} eenen saligen
pauschen toe te wrafschen naar veel onse
luchten. Een nu wel te passe verhoop het sel re
van V^{er} met de hede familie verhoopke van
mij het spel paa hier over te seynen om
daer mee te spelen als het v^{er} v^{er}
is blip in alle gebied

Scer Beminden Mompere ende Mamere

V^{er} ootmoedigen dienaar en

van der Meeren

van der Meeren

1676-1775; inventarisnummers: IB # 2352-2353

Mathys van der Meeren stond bekend als koopman in diamant en als juwelier. In 1760 hielden de zaken plots op. Waarschijnlijk ging de firma toen failliet.

Phil. van Breuseghem

1680-1693; inventarisnummers: IB # 2963

Losse documenten van Phil. Van Breuseghem, handelaar in zijde.

Smout

1680-1703; inventarisnummers: IB # 2945

Kasboek van Smout, een goudsmid in het laatste deel van de 17e en het begin van de 18e eeuw.

Mathijs Cras

1680-1715; inventarisnummers: IB # 2806-2808

Memoriaal en memorieboekje van textielhandelaar Mathijs Cras.

A.J. Rösel van Rosen

1685-1698; inventarisnummers: IB # 2964

Brievenkopijboek van tapijthandelaar A.J. Rösel van Rosen.

Weduwe Jacomo La Houst

1685-1699; inventarisnummers: IB # 2834

Na de dood van Jacomo La Houst zette diens weduwe de diamanthandel verder. Het kasboek van de periode 1685-1699 bleef bewaard.

Archief
Insolvente
Boedelskamer
15^e - 1797

Archief
Insolvente
Boedelskamer
15^e - 1797

Ignatius de Thiellieu

1688-1693; inventarisnummers: IB # 2931

Een bundel handelspapieren van wolkoopman Ignatius de Thiellieu.

Onbekend tapijthandelaar

1688-1700; inventarisnummers: IB # 2966

Memoriaal van een onbekende tapijthandelaar.

Boudewijn Pieterssen

1688-1730; inventarisnummers: IB # 2912-2913

Kasboek en memoriaal van zeepzieder Boudewijn Pieterssen.

Jacobus de Jonghe

1689-1694; inventarisnummers: IB # 2946

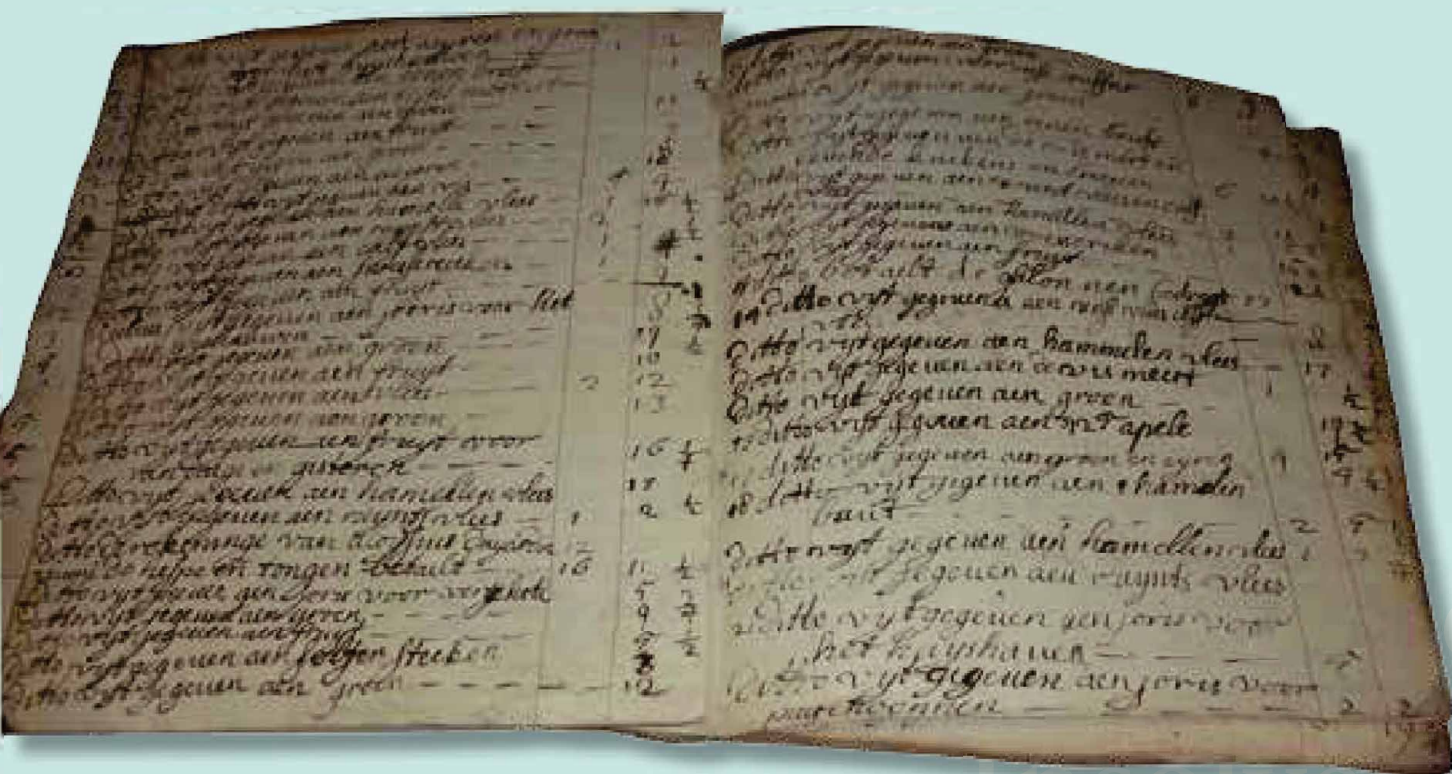
Kasboek van Jacobus de Jonghe, werkzaam als metser aan het einde van de 17e eeuw.

Archief

Insolvente

Boedelskamer

15^e - 1797

Jacobus Geerts

Peter van Rossem

1689-1701; inventarisnummers: IB # 2925

Memoriaal van bierverkoper Peeter van Rossem.

Jacobus Geerts

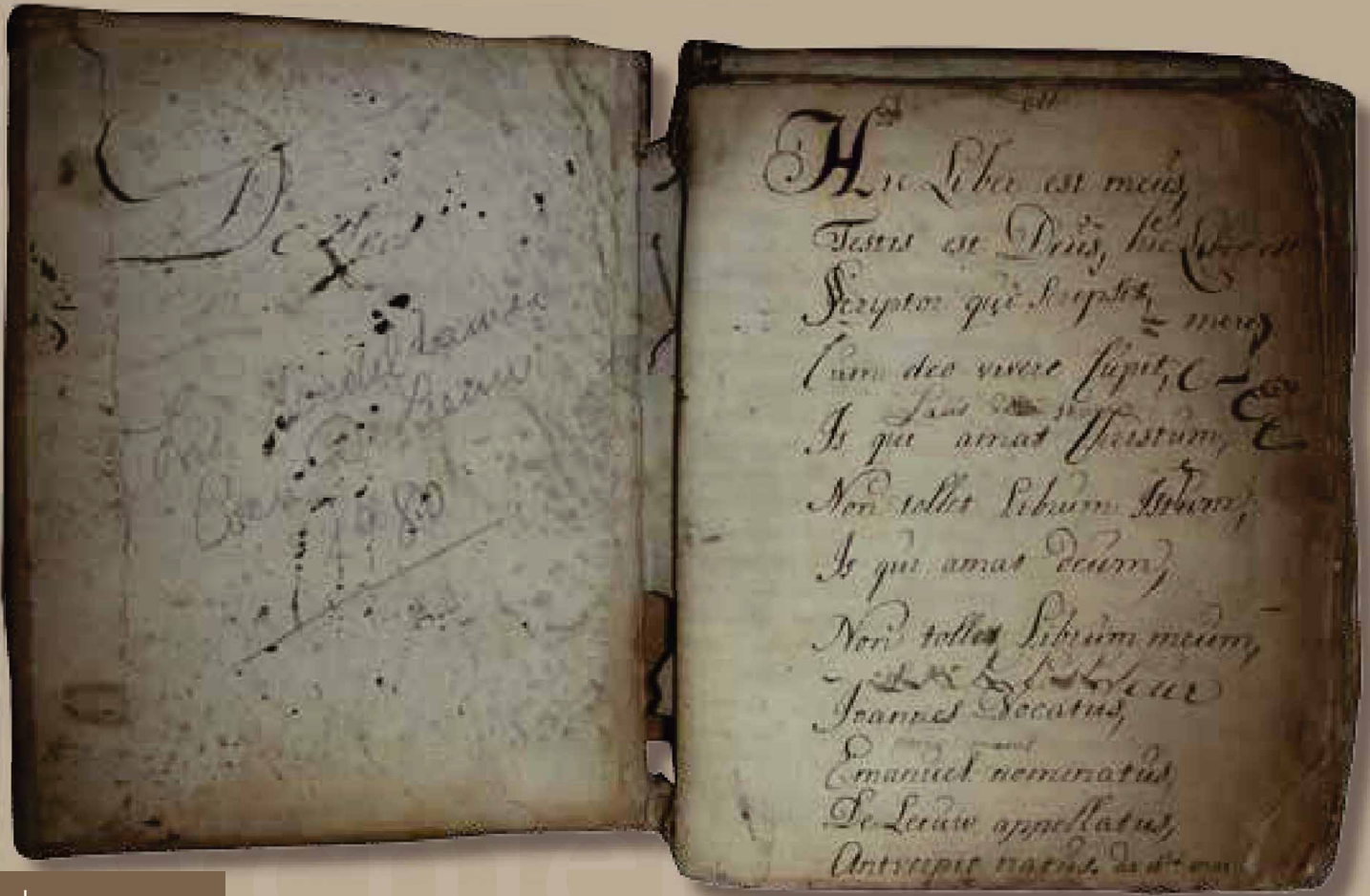
1690-1747; inventarisnummers: IB # 2437-2444

Acht registers van vleeshouwer Jacobus Geerts.

Peer de Borchgrave

1693-1699; inventarisnummers: IB # 2801

Peer de Borchgrave stelde een grootboek op voor Francisco Diaz.

de Leeuw

Cornelis de Leeuw

1694-1727; inventarisnummers: IB # 2837-2839

Cornelis de Leeuw was naast apotheker ook handelaar in stoffen en kledingsstukken. Naast een rekenboek en memoriaal van Cornelis, wordt ook het Latijnse schoolboek van Emmanuel de Leeuw (°1726) bewaard.

Nicolaas van Dam

1694-1749; inventarisnummers: IB # 2811-2813

Naast handelsdocumenten bevat de boedel van Nicolaas van Dam, handelaar in hop, ook familiedocumenten.

Onbekende handelaar

1695-1697; inventarisnummers: IB # 3029

Het journaal van een onbekende handelaar.

Anna van der Eecken

1698-1703; inventarisnummers: IB # 2816

Memoriaal van Anna van der Eecken, een handelaarster in lijnwaad.

Firma van Lidt de Jeude

1698-1829; inventarisnummers: IB # 2841-2886

Cornelis van Lidt de Jeude (1720-1781), lijnwaadhandelaar, trad in 1752 in het huwelijk met Johanna Francisca Lis. De gezusters Lis hadden een handel in kant. Later zou Cornelis zijn eigen kanthandel opzetten, die na zijn dood in handen kwam van zijn vrouw en hun zoon Peter van Lidt de Jeude. Deze laatste handelde zowel in kant als in lijnwaad.

Jacob de Man

1699-1708; inventarisnummers: IB # 1550

Briefwisseling en losse rekeningen van handelaar Jacob de Man.

Nicolaes Naulaerts

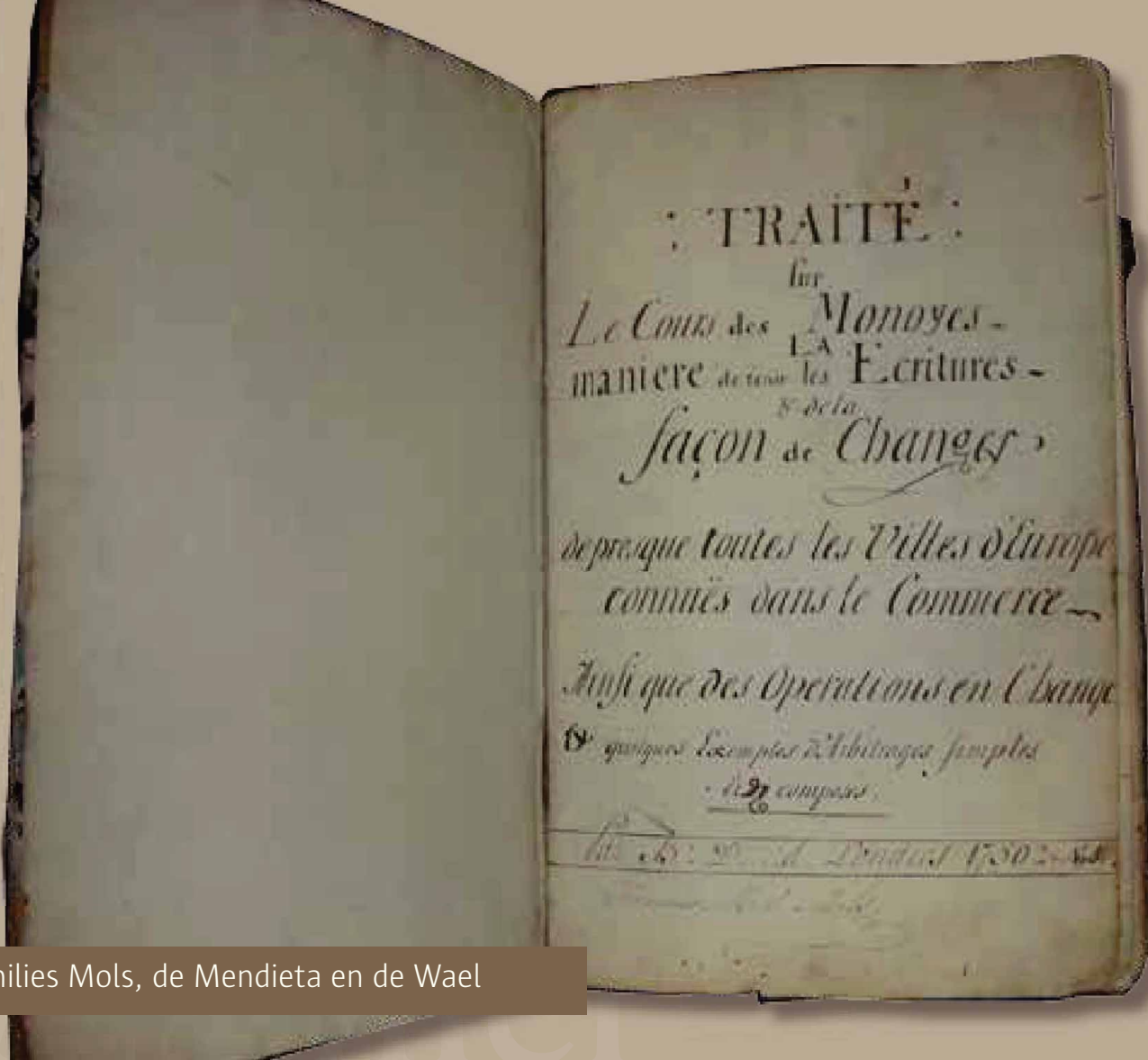
1699-1709; inventarisnummers: IB # 2961-2962

Het kladboek en een register van leveringen van Nicolaes Naulaerts.

Melchior van Wolschaten

1700-1709; inventarisnummers: IB # 2940

Memoriaal van boekdrukker Melchior van Wolschaten.

Families Mols, de Mendieta en de Wael

Vincque

1700-1715; inventory numbers: IB # 2958

Journal of trader Vincque.

Families Mols, de Mendieta en de Wael

1700 -1799; inventarisnummers: IB # 3023-3028, IB-SUPL # 82

De families Mols, de Mendieta en de Wael dreven allen handel. (Spaanse) brievenkopijboeken en een journaal getuigen van een handel in kant en handel op Amerika. Er zit bovendien ook een verhandeling over het wisselen van munten in deze boedel.

Onbekende insolvente boedel

1705-1707; inventarisnummers: IB # 2967

Deze onbekende insolvente boedel bevat een maandboek.

Frans Folie

1706-1722; inventarisnummers: IB # 2818

Memoriaal van steenhouwer Frans Folie.

Joseph van Heurck

1707-1767; inventarisnummers: IB # 2824-2829

Naast documenten die betrekking hadden op de lijnwaadhandel van Joseph Van Heurck, zitten er in deze boedel ook brieven en stukken van familiale aard.

Archief
Insolvente
Boedelskamer
15^e - 1797

Archief
Insolvente
Boedelskamer
15^e - 1797

Tobias de Ridder

1709-1733; inventarisnummers: IB # 2922

Een bundel rekeningen van suikerbakker en kruidenier Tobias de Ridder.

Wouters

1712-1823; inventarisnummers: IB # 2941-2944

De boedel van A.J. Wouters, handelaar in porselein, is heel uiteenlopend. We vinden er rekeningen, handelsdocumenten, een facturenboek, een register met ladinglijsten van schepen en de inkoop- en verkoopsboeken. De verschillende documenten beslaan een periode van ongeveer 100 jaar.

Carel Kemp

1713-1758; inventarisnummers: IB # 2832-2833

In het register van lonen van diamanthandelaar Carel Kemp vinden we verwijzingen naar slijpers en klievers in dienst van Petrus Jeuninckx.

de Proli

de Proli

1715-1817; inventarisnummers: IB # 2719-2782

Grootboeken, journalen, kopijboeken, handels- en familiebriefwisseling, rekeningen,...

De in Antwerpen geboren Charles de Proli was naast een belangrijke bankier met internationale connecties ook industrieel. Vanaf 1740 draagt hij de titel van admiraal van de Schelde. Hij raakt vanaf 1749 betrokken bij de compagnie van Triëste en Fiume. Hij beheerde voor de prins van Salm-Salm de inkomsten van het hertogdom Hoogstraten. Charles de Proli richtte zaagmolens op, had belangen in de katoendrukkerij en in de suikerraffinaderij. Verder had hij de leiding over de Keizerlijke Indische Compagnie en werd hij bestuurder van de Verzekeringskamer die James Dormer in 1754 had opgericht.

Onbekende zijdekoopman

1719-1730; inventarisnummers: IB # 3031

Grootboek van een onbekende zijdehandelaar (aan het stadsarchief geschonken door N. Verbruggen).

Frans Eeckelaer

1719-1748; inventarisnummers: IB # 2814-2815

Twee memorialen van textielhandelaar Frans Eeckelaer.

de Pester

1720-1747; inventarisnummers: IB # 1814-1821

Memorialen, brieven, rekeningen,...

Matheus de Pester was facteur van Leuvense bieren, die vanuit Antwerpen naar Holland werden geëxporteerd. We kennen hem ook als biersteker van de stad en opperdeken van de gilde van de jonge handboog. Matheus overleed omstreeks 1731 waarna zijn zoon Jan de zaak verder zette. Jan was ook zeepzieder.

Archief

Insolvente

Boedelskamer

15^e - 1797

J.B.Carnonckel

1726-1747; inventarisnummers: IB # 2804

Memoriaal van meubelmaker J.B. Carnonckel.

Tillemans

1727-1760; inventarisnummers: IB # 2402-2406

Memorialen en kasboek van Christiaan Tillemans, die zich als vleeshouwer in de Kuiperstraat vestigde.

Archief
Insolvente
Boedelskamer
15^e - 1797

Archief
Insolvente
Boedelskamer
15^e - 1797

James Dormer en de Keizerlijke en Koninklijke Verzekeringskamer te Antwerpen

1729-1777; inventarisnummers: IB # 1596-1813, IB-SUPL # 11

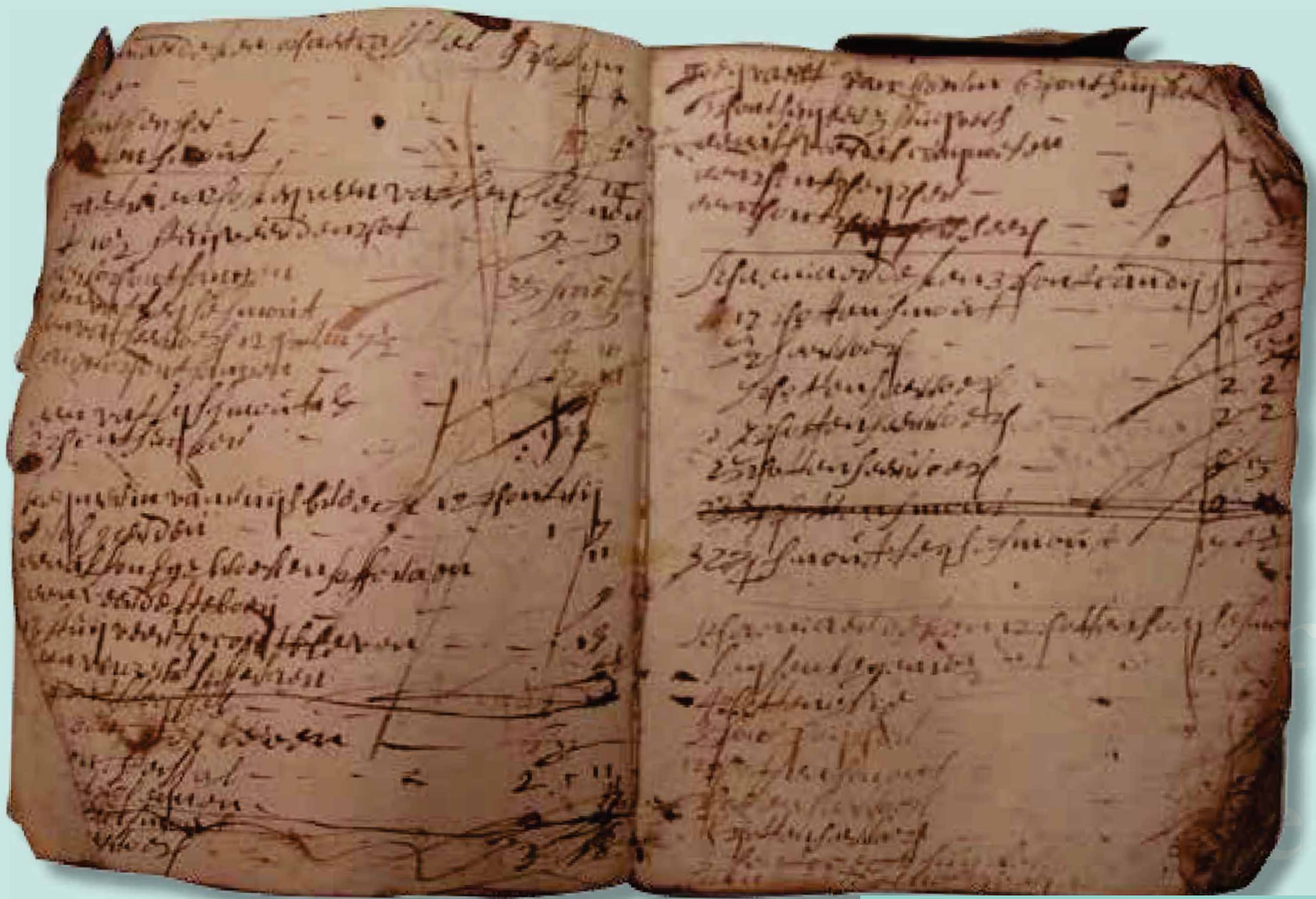
Grootboeken, journalen, memorialen, brievenkopijboeken, handelsbriefwisseling,...

De op 6 december 1708 (Idworth) geboren James Dormer zou een bewogen leven kennen. Hij studeerde in Saint-Omer waarna hij in de leer ging bij het handelshuis Porter in Brugge. In 1731 trok hij naar Kanton (China) voor zaken en drie jaar later vinden we hem in Antwerpen terug. Het gamma producten waarin Dormer handelde was erg uitgebreid. Zijn voornaamste handelswaar: diamanten. In 1754 zou James Dormer een Verzekeringskamer oprichten die ook bankactiviteiten verrichtte. Na zijn dood in 1758 zette zijn weduwe Joanna Goubau, samen met stiefzoon Jacob Albert de handel verder.

Jacobus Peuttemans

1730-1750; inventarisnummers: IB # 2911

Memoriaal van Jacobus Peuttemans, actief als schoenmaker van 1730 tot 1750.

Antoon Dom en weduwe

Boederskamer

15^e - 1797

Gaspar van Merlen

1731-1743; inventarisnummers: IB # 2892

Bundel documenten van Gaspar van Merlen, een boekhouder uit Antwerpen.

G. Verboven

1732-1745; inventarisnummers: IB # 2934

Memoriaal van gishandelaar G. Verboven.

Antoon Dom en weduwe

1733-1771; inventarisnummers: IB # 1551-1559, IB-SUPL # 10, 12-14, 30-37

Memorialen, briefwisseling en rekeningen van Antoon Dom. Hij werd omstreeks 1699 in Aartselaar geboren en was tijdelijk koetsier van de baron van Nevelstein. Later werd hij winkelier en koopman in specerijen en eetwaren. Aanvankelijk zien we een vennootschap tussen Antoon Dom en diens broer (eveneens winkelier) Jan Dom. Na de dood van Antoon zette zijn weduwe Maria De Roeck de handel verder.

Archief

Insolvente

75

kamer

15^e - 1797

Hoffinger

1734-1752; inventarisnummers: IB # 2354-2372

Memorialen, handels- en familiebriefwisseling, rekeningen en kwitanties.

Maria Theresia Hoffinger vestigde aan de Lange Klarenstraat een damesmodehuis. Later werd de zaak verder gezet door zoon Hendrik Jozef Hoffinger, die uit Brussel was verhuisd.

J.P. van Bourscheit

1736-1766; inventarisnummers: IB # 2953-2955

Jan Pieter van Bourscheit jr. (Antwerpen, 1699-1768) was net als zijn vader eerst beeldhouwer maar ging zich na diens dood steeds meer specialiseren in de architectuur. Hij was zowel binnenhuis-architect als architect. Hij mocht verschillende adellijke personen tot zijn clientele rekenen. In deze boedel vinden we rekeningen uit 1736.

Archief

Insolvente

Boedelkamer

15^e - 1797

Ignatius van der Boven

1738-1742; inventarisnummers: IB # 1946

Dit notitieboek bevat de schulden van Ignatius van der Boven.

Wagemans

1738-1778; inventarisnummers: IB # 2350-2351

Adriaan Wagemans was werkzaam als hovenier en diens zoon Jan Baptist als wijntavernier. Van beide familieleden hebben we brieven, rekeningen en andere documenten overgeleverd gekregen.

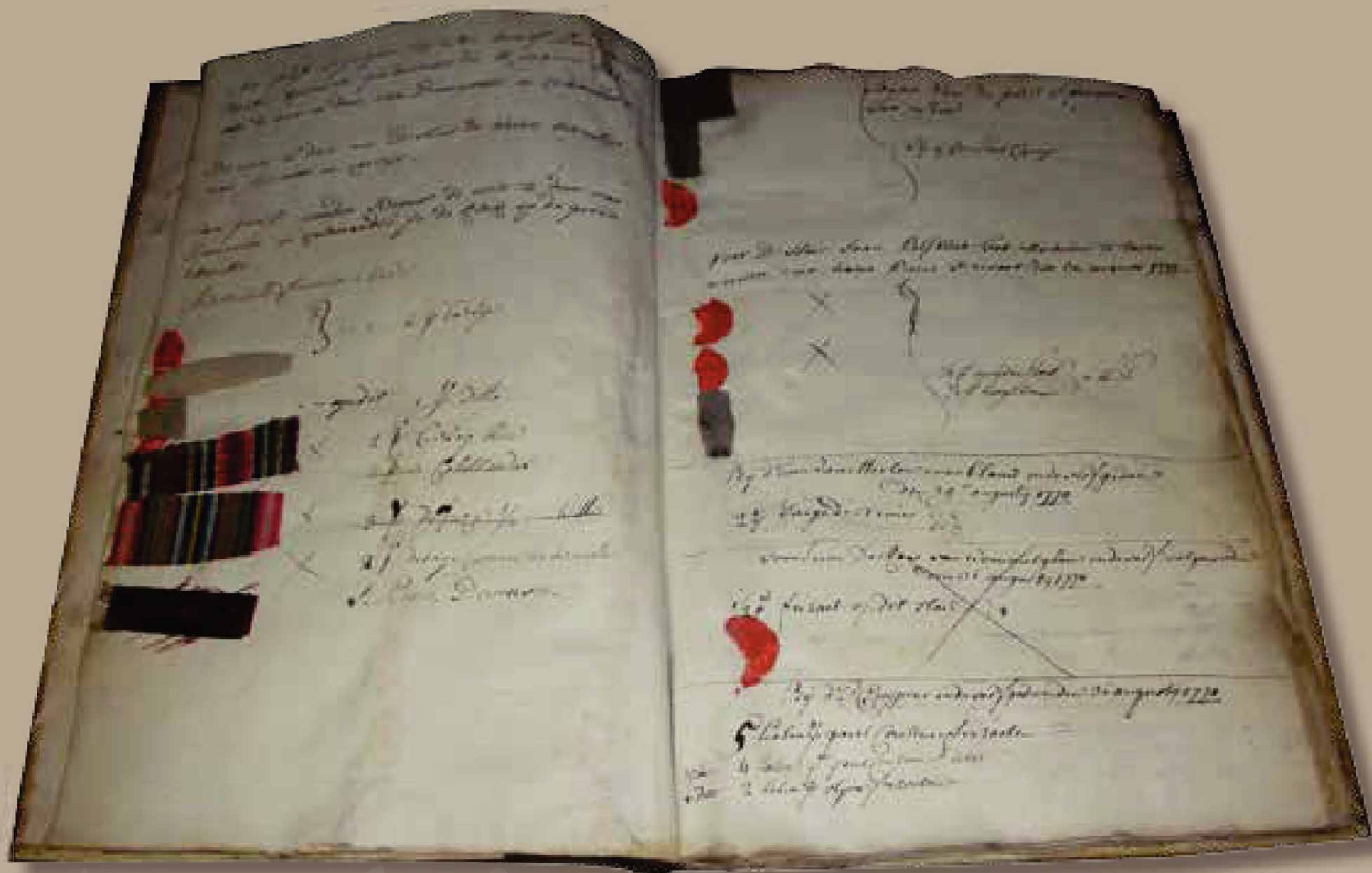
Jozef de Fosse

1741-1762; inventarisnummers: IB # 2819-2820

Naast een memoriaal van stoffenhandelaar Jozef de Fosse, wordt er in deze boedel ook een memoriaal bewaard van een andere, onbekende handelaar.

Archief
Insolvente
Boedelskamer
15^e - 1797

Archief
Insolvente
Boedelskamer
15^e - 1797

Huis de Wolf

Huis de Wolf

1741-1791; inventarisnummers: IB # 2288-2313

Grootboeken, journalen, briefwisseling, rekeningen,...

Lakenhandelaar Jan Frans de Wolf importeerde voornamelijk laken vanuit Engeland (regio Norwich). Na zijn dood nam zoon Jan Baptist de zaak over. Hij zou tweemaal een vennootschap stichten (1765 en 1782). Hij was ook rentmeester en tweede tesaurier in het stadsbestuur tussen 1772 en 1790. De aanwending van overheids gelden in zijn zaken leidde in 1790 tot een bankroet.

Blomme

1742-1770; inventarisnummers: IB # 2959

Grootboek van handelaar Blomme.

Frans Cornelissen

1743-1756; inventarisnummers: IB # 2429

Memoriaal van Frans Cornelissen, een koopman in leder.

Onbekende insolvente boedel

1743-1758; inventarisnummers: IB # 2957

Klappeiboek van uitgaande kanten.

Adriaan Aerts

1746-1763; inventarisnummers: IB # 2433-2436

In de insolvente boedel van Adriaan Aerts vinden we sporen terug van diverse handelspraktijken. Zo is er een inkoop-en verkoopboek aan van koloniale waren, eentje van vis en een ander waaruit blijkt dat hij ook handelde in kruiden.

van Haelen

1749-1752; inventarisnummers: IB # 2821

Memorieboekje van slager van Haelen.

Archief
Insolvente
Boedelskamer
15^e - 1797

Archief
Insolvente
Boedelskamer
15^e - 1797

Jan van den Bogaert

1749-1776; inventarisnummers: IB # 2325-2343, IB-SUPL # 85

Brievenkopijboek, facturenboek en handelsbriefwisseling van Jan van den Bogaert. Hij was actief als koopman in specerijen tussen 1740 en 1780.

Jacobus van Raemdonck,

1750-1787; inventarisnummers: IB # 2425-2426

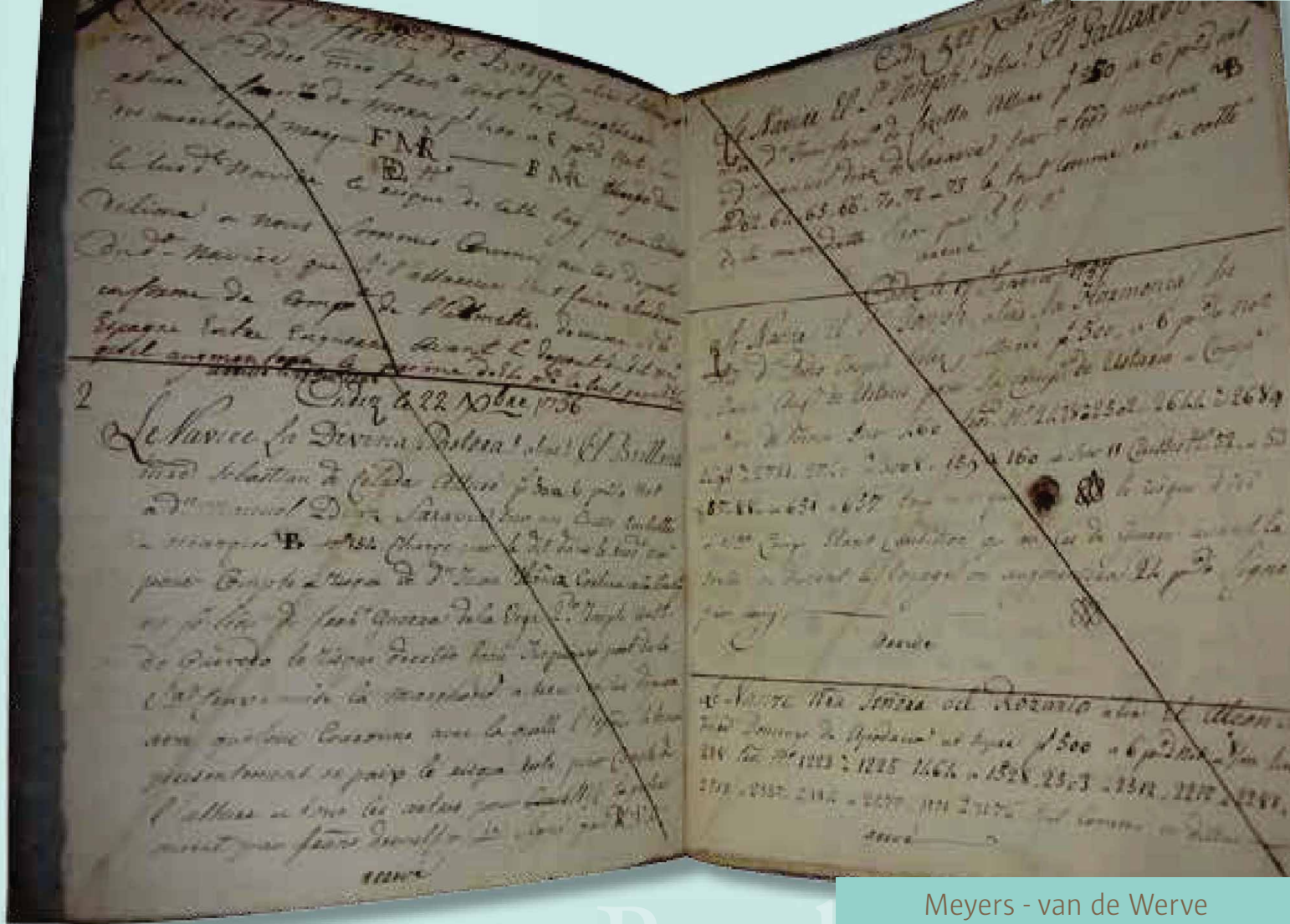
Journal van Jacobus van Raemdonck, koopman in vlas en hout.

Archief

Insolvente

Boedelskamer

15^e - 1797

Meyers - van de Werve

Boedelkamer

15^e - 1797

Meyers - van de Werve

1751-1833; inventarisnummers: IB # 2316-2324

Rentenboeken, grootboek, journaal en familiepapieren.

Jozef Antoon Meyers (1726-1806) stond aan het hoofd van een firma die handel dreef op Cadix. Hij had belangen in verschillende scheepvaartondernemingen. Tijdens de Franse periode verbleef de familie in Bremen, waar de boekhouding werd verdergezet.

Mary Goodwijn

1759-1760; inventarisnummers: IB # 3022

Drie korte nota's die betrekking hebben op Mary Goodwijn.

Jan Martin Smets

1763-1772; inventarisnummers: IB # 2928

Grootboek van handelaar Jan Martin Smets.

van Tilborghe

1766-1769; inventarisnummers: IB # 2932

Grootboek van kanthandelaar van Tilborghe.

Archief

Insolvente

Boedelkamer

15^e - 1797

P.J.P. van Parijs

P.J.P. van Parijs

1766-1781; inventarisnummers: IB # 2909

In de tweede helft van de 18de eeuw handelde Petrus van Parijs in boeken. Van hem wordt een rekenboek bewaard.

d'Hessens

1768-1771; inventarisnummers: IB # 2822-2823

Twee brievenkopijboeken van d'Hessens, koopman in koloniale waren en huiden.

Joannes D. Melis

1769-1771; inventarisnummers: IB # 2891

Joannes D. Melis was een koopman in garen uit Gemert bij Eindhoven. In deze boedel zitten brieven en uittreksels van rekeningen-courant.

Jan Courtyn

1772-1773; inventarisnummers: IB # 2445

Register van Jan Courtyn, in Antwerpen bekend als een koopman in hout.

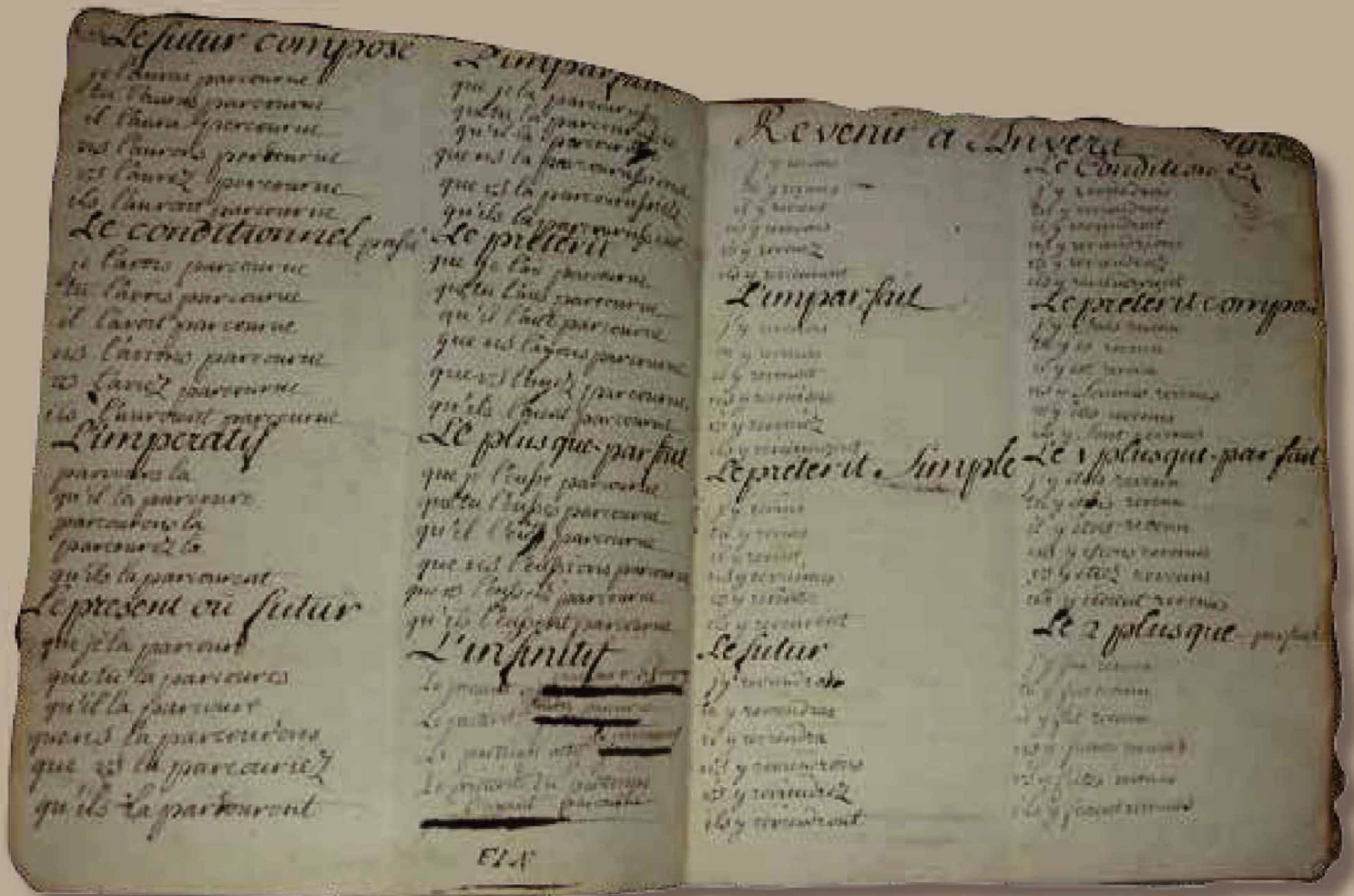

Petrus Jeuninckx

Petrus Jeuninckx

1776-1781; inventarisnummers: IB # 2831

Memoriaal van Petrus Jeuninckx, een handelaar in koloniale waren. Hij had verschillende slijpers en klievers van diamant in zijn dienst. Dat weten we dankzij het register van lonen van Carel Kemp.

J. Lambrechts

J. Lambrechts

1776-1782; inventarisnummers: IB # 2835

Leerboek met Franse brief- en stijloefeningen van J. Lambrechts.

Antonis de Peuter

1776-1788; inventarisnummers: IB # 2910

In deze boedel wordt het memoriaal van Anthonis de Peuter, handelaar in sterke dranken bewaard.

Cornelis van de Velde

1777; inventarisnummers: IB # 2933

Memoriaal van bierhandelaar Cornelis van de Velde.

Jacobus Oomen

1781-1785; inventarisnummers: IB # 2901

Grootboek van Jacobus Oomen, handelaar in koloniale waren.

J.A.J. de Lincé

Egid Wappers

1782-1783; inventarisnummers: IB # 2939

Brieven en rekeningen van Egid Wappers, die naast koopman ook makelaar was in de periode 1728-1783.

J.A.J. de Lincé

1784-1791; inventarisnummers: IB # 2887

Notaris J.A.J. de Lincé hield een kopijboek bij van alle brieven die hij verstuurde in verband met zijn handel op Amerika.

van Bladel and Moons

1786-1788; inventarisnummers: IB # 2799

De families van Bladel en Moons waren handelaars in gist. Van deze families bewaart het Antwerpse Stadsarchief een bundel brieven en rekeningen.

Antoon Jozef Beke

1786-1792; inventarisnummers: IB # 2427-2428

Grootboek en vier registers van lakenkoopman Antoon Jozef Beke.

Maes

1787-1791; inventarisnummers: IB # 2888-2890

Journal, memoriaal en verkoopboek van Maes, een handelaar in koloniale waren, waaronder leder, wijn en stoffen.

Weduwe van Bouwel

1791-1797; inventarisnummers: IB # 2802

Journal van weduwe van Bouwel, die een handel in koloniale waren had.

#16

A Monsieur

Monsieur Jean Van Coevorden wou-
wende of de meir by onse lieve Vrouwen
Broeders Kercke etc
Tot Antwerpen

Archief
Insolvente **Boedelskamer**

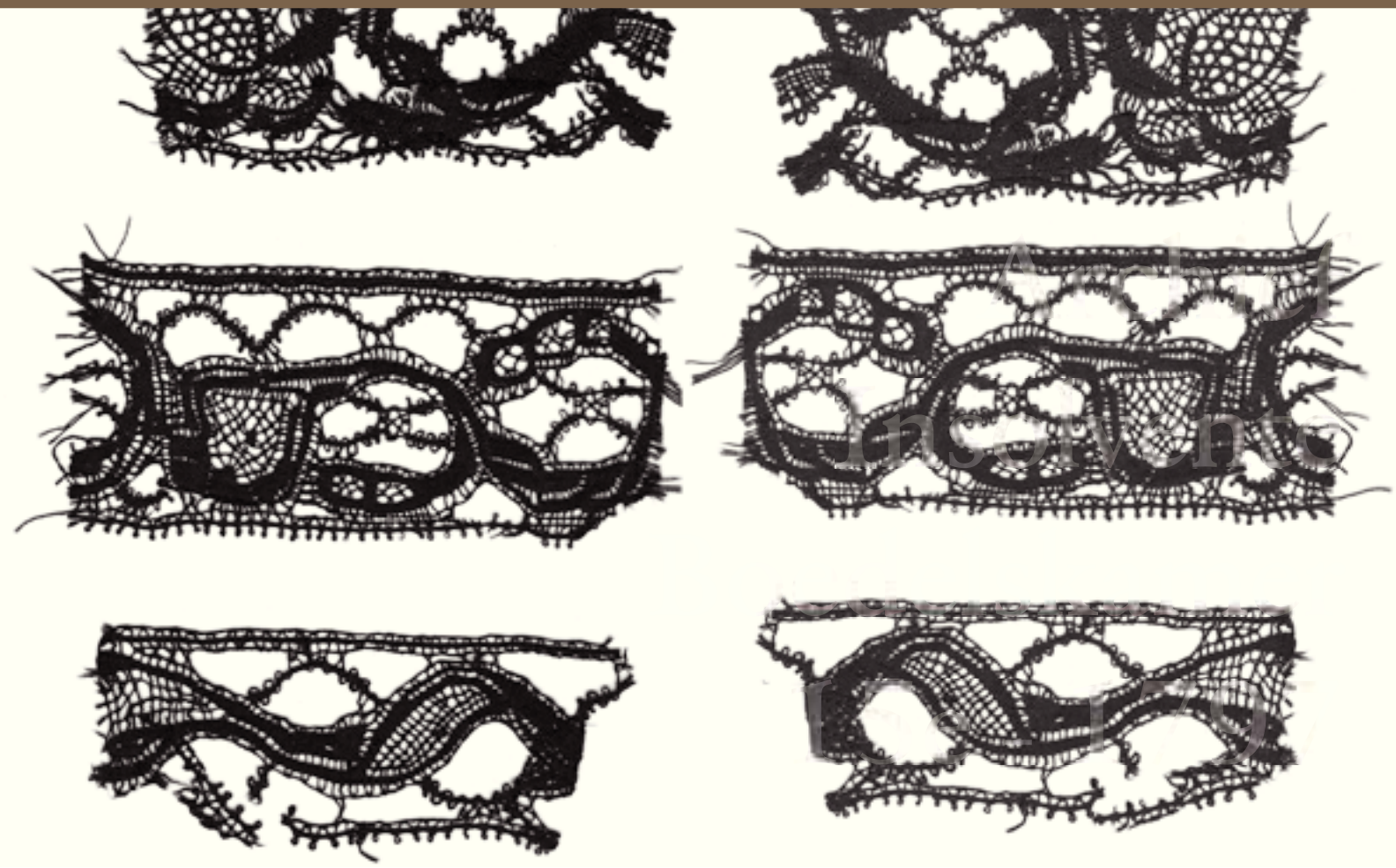

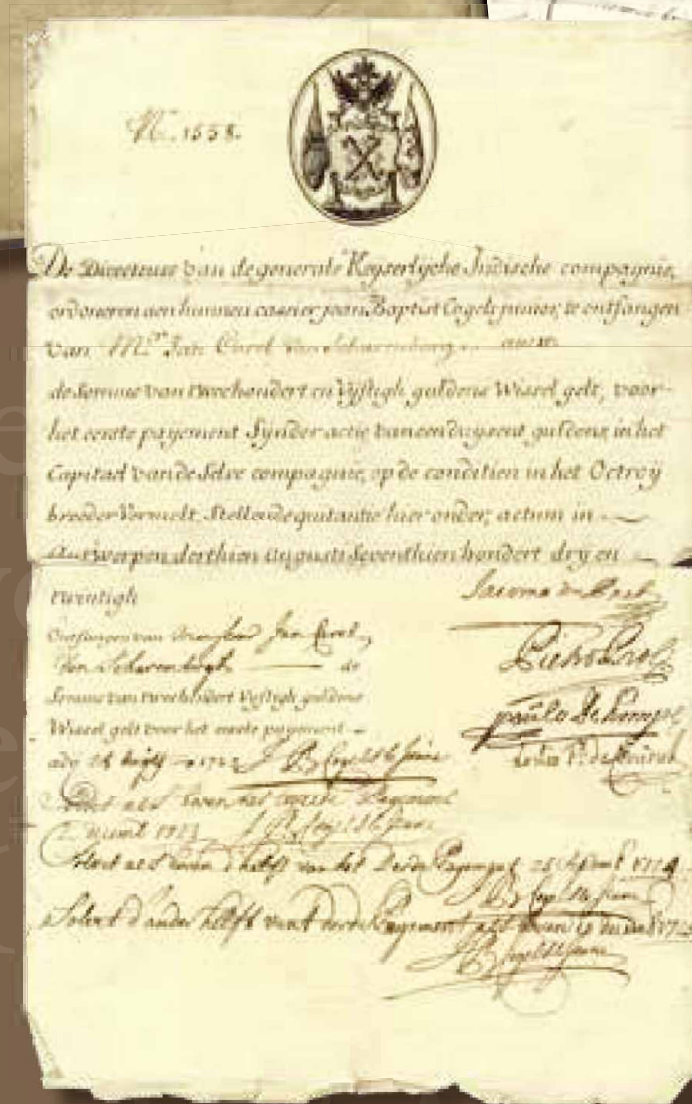
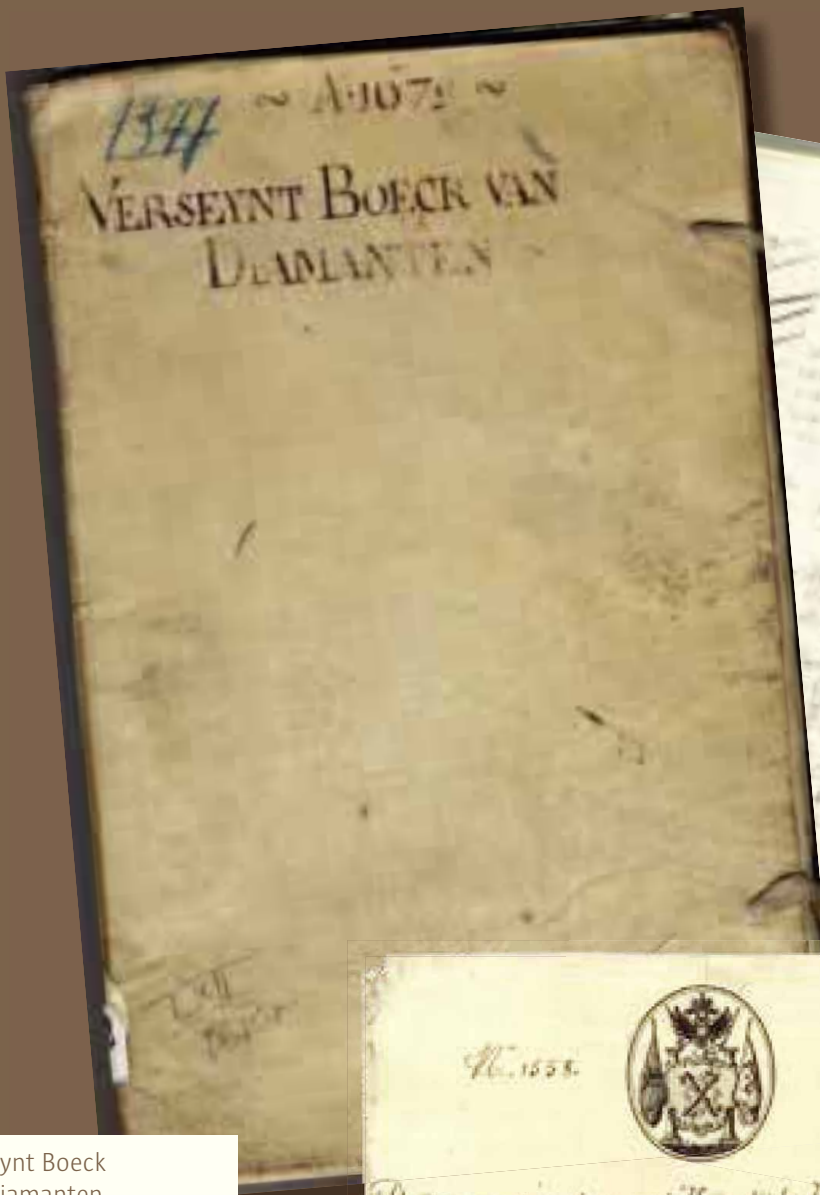

Archief
Insolvente Boedelskamer
Stadsarchief Antwerpen

Portfolio

Portfolio
Portfolio

Verseynt Boeck van diamanten

Aandeel nr. 1558 van de Keizerlijke Generaal Indische Compagn

Archief
Insolvent
Boede
15^e - 1
Stadsarchief Antwerpen

Verkoopboek van diamanten “Verseynt Boeck van diamanten’ van Jacomo de Pret I, 1679-1686.

Stadsarchief Antwerpen, inv.nr. IB#2552

De handelsactiviteiten van de familie de Pret starten met Jacomo de Pret (1643-1703) die zich vooral op de diamanthandel toelagde, maar hij verhandelde ook wijn, suiker en stoffen. Jacomo de Pret II (1672-1736) die ook bankier was, stichtte de Oostendse of Keizerlijke Generaal Indische Compagnie, waarvan hij de eerste directeur werd. Arnoldus de Pret I was de derde zoon van Jacomo de Pret I. Arnoldus de Pret II (1722-1789) werd in 1745 geadeld en was heer van Calesberg en Hemiksem.

Aandeel nr. 1558 van de Keizerlijke Generaal Indische Compagnie op naam van Jan Carel van Scharenborge, 1723

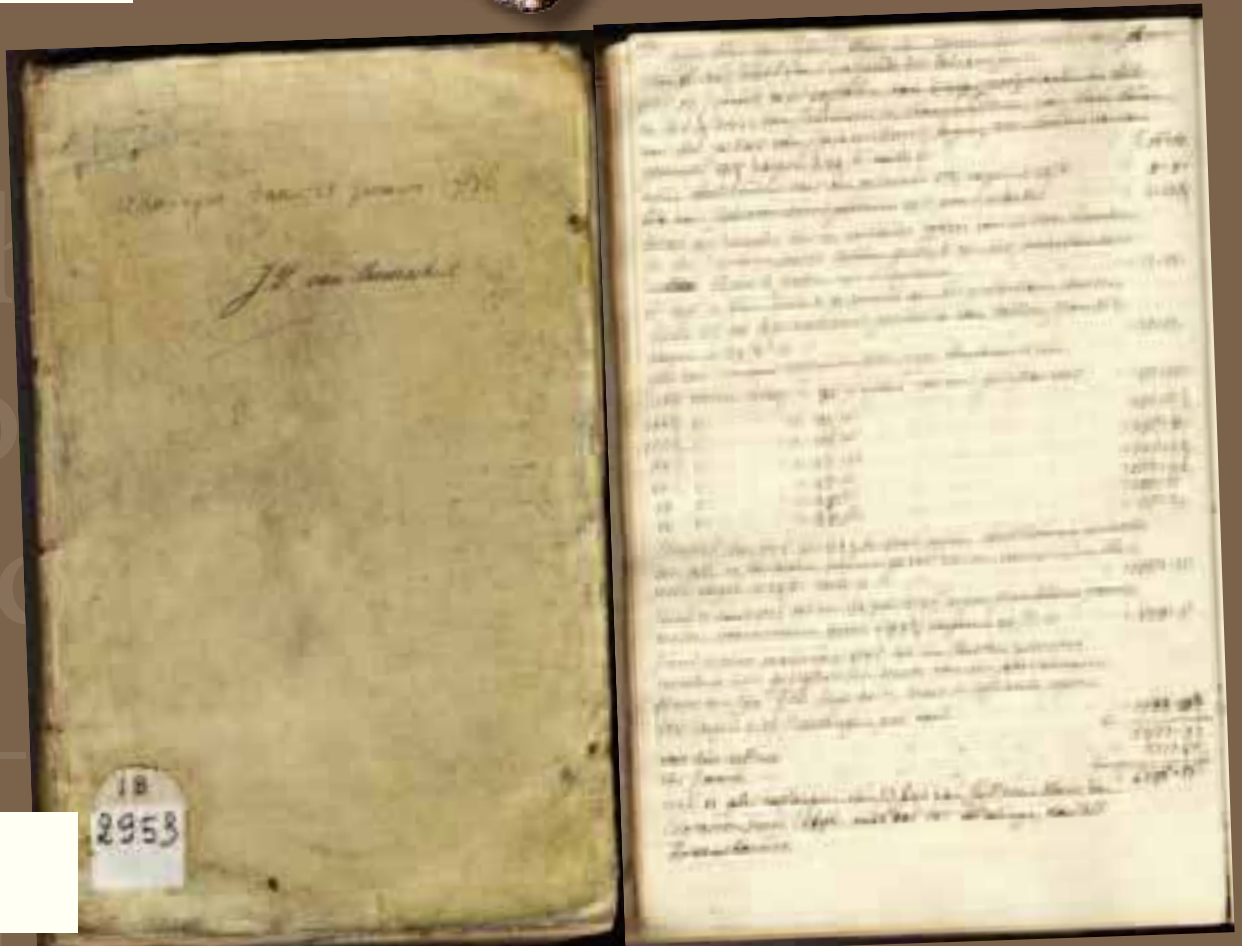
Stadsarchief Antwerpen, inv.nr. IB#2455

De eerste jaren van het Oostenrijkse regime schijnen nieuwe perspectieven voor de rechtstreekse koloniale handel met India en China te openen. Vermits de Schelde gesloten blijft, gaat men het via Oostende proberen. Nieuwe, enorme mogelijkheden brengen de Antwerpse negocianten in vervoering. In 1723 wordt de Keizerlijke Generaal Indische Compagnie op de beurs te Antwerpen ingeschreven. Het succes is enorm. In enkele uren tijd is het kapitaal volgeschreven en enkele dagen later worden de aandelen op de beurs al met een bonus van 12 % gequoteerd. Afgezien van de aandelen, door Oostenrijkse ministers ingetekend, wordt bijna 2/3 van het kapitaal van de Generale Indische Compagnie ingeschreven door Antwerpenaars. Terwijl te Oostende de schepen aanmeren en ontladen worden, zijn de kantoren te Antwerpen gevestigd. Drie van de zeven directeurs zijn van Antwerpen. Lang zal het echter niet duren of de Hollandse en Engelse concurrenten gaan opnieuw van de politieke machteloosheid van de Oostenrijkse Nederlanden profiteren om deze kapitalisten de pas af te snijden. De compagnie wordt eerst geschorst in 1727, en in 1731 officieel afgeschaft. Hoewel ze geliquideerd werd in 1734, bleef ze toch voortleven, officieel om de hangende processen af te werken. In werkelijkheid werd een groot deel van het kapitaal niet opgeëist en trachtte men voortdurend het verder aan te wenden, in koloniale ondernemingen in Zweden of Pruisen of in Antwerpse verzekeringsmaatschappijen. De uiteindelijke liquidatie heeft plaats in 1774.

De lokalen van de Compagnie bevonden zich in de Handelsbeurs en werden dus gehuurd van de stad Antwerpen. Toen de compagnie uiteindelijk opgedoekt werd, besloot men de papieren ervan in bewaring van de stad te geven, die ze liet klasseren en inventariseren.

Lederen boekband met goudopdruk van het Italiaans grootboek van de Affaitadi's

Rekeningen van Jan Peter van Bauscheit de Jongere, 1736

Lederen boekband met goudopdruk van het Italiaans grootboek van de Affaitadi's, 31 mei 1556-5 december 1558.

Stadsarchief Antwerpen, inv.nr. IB#1580

De Affaitadi's stammen uit een oud adellijk geslacht van Cremona. Jan Baptist en Jan Carlo Affaitadi komen in de 16e eeuw naar Antwerpen. Zij bezaten het recht van alleenverkoop van specerijen, maar traden ook op als bankiers. Jan Carlo kocht in 1545 de heerlijkheid van Gistel. Uit de periode 1538-1568 zijn drie grootboeken, een journaal en een inventaris van hun handelsactiviteiten bewaard. Ook familiedocumenten tot 1735 maken deel uit van dit archief.

Lit.: J.Denucé, Inventaire des Affaitadi, banquiers italiens à Anvers, de l'année 1568, Antwerpen, 1934.

Rekeningen van Jan Peter van Bourscheit de Jongere, 1736. Vermelding van de gemaakte onkosten voor de bouw van het herenhuis (huidige Koninklijk Paleis op de Meir), gebouwd in opdracht van Jan Alexander van Susteren

Stadsarchief Antwerpen, inv.nr. IB#2953

Jan Peter van Bourscheit de Jongere was de zoon van Jan Peter van Bourscheit de Oudere. De Jongere werd gedoopt te Antwerpen op 27 april 1699, en overleed er op 9 of 10 september 1768. Eerst werkte hij met zijn vader als beeldhouwer. Maar na diens dood wierp hij zich op de architectuur. De meeste van zijn vroege werken kwamen tot stand in Nederland. Naderhand bouwde hij ook een reeks herenhuizen en enkele kastelen in het Antwerpse. Ook buiten de stad bouwde hij tientallen 'hoven van plaisance' zoals bv. het kasteeltje in het Rivierenhof.

Het herenhuis van Jan Alexander van Susteren op de Meir is een zogenaamd 'stadshotel' uit de 18de eeuw en is gebouwd in de toenmalige populaire rococostijl door Jan-Pieter Van Bauerscheit. Van Susteren behoorde tot één van de 60 rijkste families van Antwerpen in de 18e eeuw.

Livre d'arithmetique escrit
l'an 1507 et apres reueu
et emende par l'auteur
m^{re} Michiel coignet
Arithmeticien et
Geometre tressm
quiere de la ville
d'Anvers

Michiel Coignet, Livre
d'Arithmetique

Michiel Coignet, Livre d'Arithmethique, 1587

Stadsarchief Antwerpen, inv.nr. IB#2964

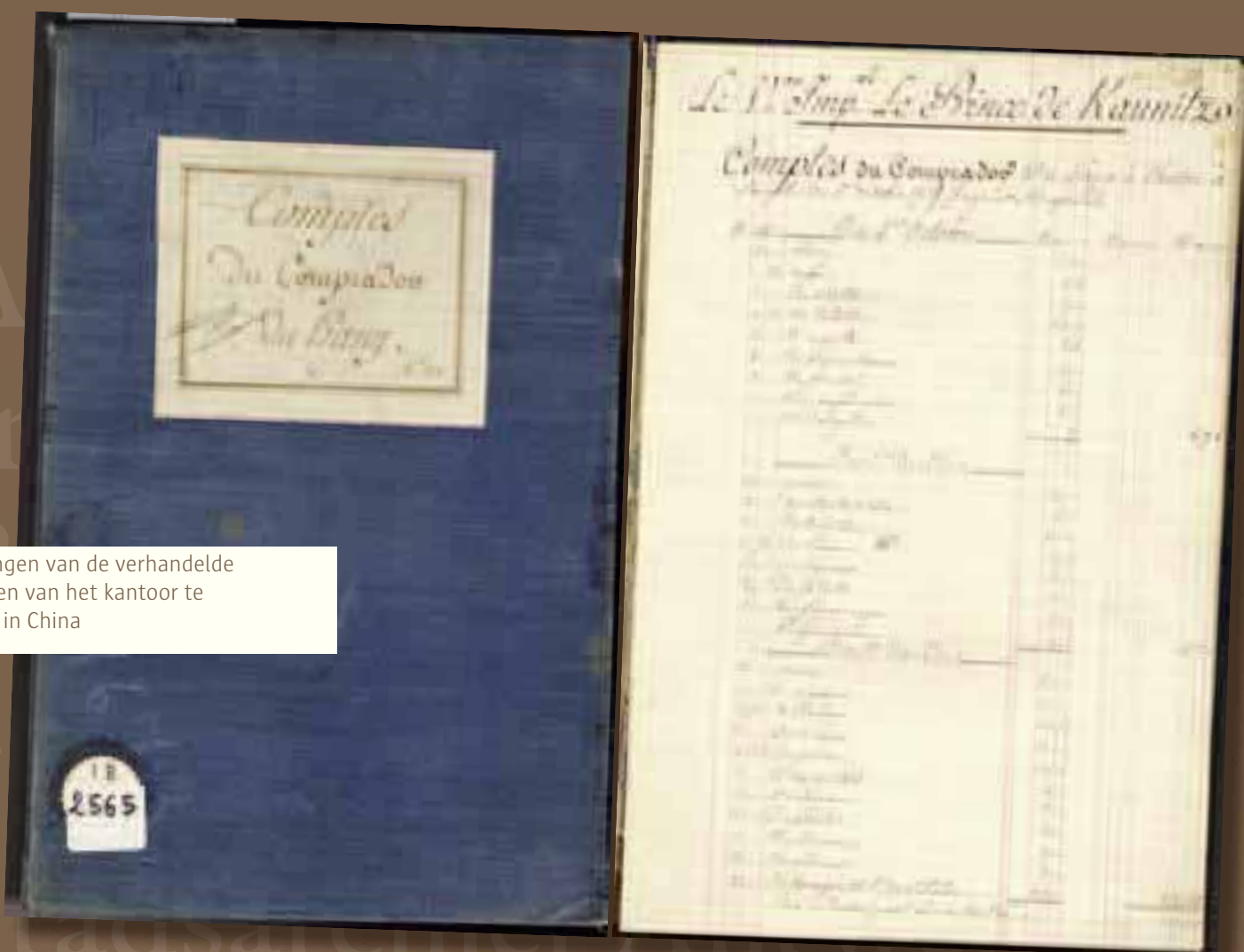
Michiel Coignet (1549-1623) was schoolmeester, wiskundige, instrumentenmaker en ingenieur. Tot zijn familie hoorden onder meer goudsmiden, vervaardigers van astronomische instrumenten, schilders en heelkundigen. Hij werd op negentien jaar aanvaard als schoolmeester in hun gilde en onderwees "mathematica mende walsch sonder meer". In 1579 werd hij "cijfermeester ende excellent mathematicus" en in 1581 werd hij lid van de Sint-Lucasgilde. Vanaf 1584 geeft hij zijn onderwijzersambt op om zich volledig op zijn bedrijvigheid als maker van zeevaartkundige en astronomische instrumenten te kunnen toeleggen, zoals zijn vader. Van hem zijn astrolabia en diopters bekend, vroeger in het bezit van Filips II. Michiel Coignet kwam in 1596 in dienst van Aartshertog Albrecht als mathematicus en ingenieur. Ook de stad Antwerpen deed meermaals beroep op zijn diensten: hij inspecteerde forten en vestingen, duidde de plaats aan waar geschut diende te worden opgesteld en bouwde op last van Spinola fort Isabella op Linkeroever. Als landmeter maakte hij plans van erven en versterkingen. Michiel Coignet schreef verscheidene tractaten in verband met wiskunde, zeevaartkunde, astronomie en geodesie. Op 24-jarige leeftijd publiceerde hij de oplossing van 100 vraagstukken die in 1561 door Mennher waren opgegeven, waarvan de eerste 47 over rekenkunde en de laatste 53 over sterrenkunde handelden., nl. "Cent question ingenieuses" (Antwerpen, 1573). Hij bezorgde de uitgave van een rekenboek van dezelfde Mennher: "Livre d'Arithmetique" (Antwerpen, 1573).

Het "Livre d'Arithmetique" in het bezit van het stadsarchief Antwerpen is een handgeschreven kopie van 1587 van de oorspronkelijke uitgave van 1573.

Op gebied van zeevaartkunde publiceerde hij "Nieuwe onderwysinghe op de principaelste punten der zeevaart" (Antwerpen, 1580), dat hij toevoegde aan het werk van Petrus de Medina "De zee-vaert". Michiel Coignet bezorgde eveneens een uitgave van Abraham Ortelius "Epitome theatri orbis terrarum" (Antwerpen, 1581). Hij had contact met verscheidene vooraanstaande geleerden van zijn tijd: Galileo Galilei, Wendelius, Vieta en Marino Ghetaldi. Guicciardini noemde hem "'jeune homme de grand esprit et savant en mathématique".

Briefwisseling van het handelshuis de Bruyne

Rekeningen van de verhandelde goederen van het kantoor te Kanton in China

Briefwisseling van het handelshuis de Bruyne met correspondenten Pierre Mabre en Pieter Macaré, 1651-1653.

Stadsarchief Antwerpen, inv.nr. IB#839

Koopman Daniël de Bruyne (1536-na 1578) was kassier en klerk bij rentmeester Christoffel Pruynen. Hij was ook actief in de Antwerpse loterijen, was vennoot van zijn broer Jacob en van Nicolaas Jonghelinck en collecteur van de wijnaccijnsen. In slechte papieren geraakt, werd Daniël de Bruyne in 1578 opgesloten en zijn boekne in beslag genomen. Van Jacob de Bruyne zijn enkel losse documenten bewaard gebleven. Hij betrok zijn goederen voornamelijk uit Spanje en dreef handel in allerlei goederen: laken, stoffen, kant, bont, wijn, tapijten, specerijen, zilver en papier.

Rekeningen van de verhandelde goederen van het kantoor te Kanton in China “Comptes du comprador du Hang” van Arnoldus de Pret II, 1779-1780. De goederen werden door het schip Prince de Kaunitz naar Antwerpen gebracht.

Stadsarchief Antwerpen, inv.nr. IB#2565

De handelsactiviteiten van de familie de Pret starten met Jacomo de Pret (1643-1703) die zich vooral op de diamanthandel toelagde, maar hij verhandelde ook wijn, suiker en stoffen. Jacomo de Pret II (1672-1736) die ook bankier was, stichtte de Oostendse of Keizerlijke Generaal Indische Compagnie, waarvan hij de eerste directeur werd. Arnoldus de Pret I was de derde zoon van Jacomo de Pret I. Arnoldus de Pret II (1722-1789) werd in 1745 geadeld en was heer van Calesberg en Hemiksem.

Ontvangen handeldocumenten
van het handelshuis De Brier-
Van den Berghe-De Lannoy

Ar
nte
Boedelskamer
15^e - 1797
Stadsarchief Antwerpen

Journal van het schip “Joseph et Thereze” dat in opdracht van Arnoldus de Pret II (1722-1789) voor Pietro Proli vaarde, 1775-1781

Stadsarchief Antwerpen, inv.nr. IB#2566

De handelsactiviteiten van de familie de Pret starten met Jacomo de Pret (1643-1703) die zich vooral op de diamanthandel toelagde, maar hij verhandelde ook wijn, suiker en stoffen. Jacomo de Pret II (1672-1736) die ook bankier was, stichtte de Oostendse of Keizerlijke Generaal Indische Compagnie, waarvan hij de eerste directeur werd. Arnoldus de Pret I was de derde zoon van Jacomo de Pret I. Arnoldus de Pret II (1722-1789) werd in 1745 geadeld en was heer van Calesberg en Hemiksem.

Ontvangen handeldocumenten van het handelshuis De Brier-Van den Berghe-De Lannoy, van correspondenten Gerard de Witte en Adrian Jan Winters.

Stadsarchief Antwerpen, inv.nr. IB#2138

Ontvangen handeldocumenten van het handelshuis De Brier-Van den Berghe-De Lannoy, van correspondent Theodore van Zeller, 1691-1696.

Stadsarchief Antwerpen, inv.nr. IB#2140

Guillelmo de Brier sr (1608-1676) dreef handel in stoffen en garen. Zijn zaak werd overgenomen door zijn zoon Guillelmo jr, maar die stierf reeds in 1675. Samen met haar echtgenoot Henry van den Berghe, wasverkoper, zette Cornelia de Brier, dochter van Guillelmo sr, de zaak verder. Na het overlijden van Henry van den Berghe hertrouwde Cornelia de Brier met Jacques de Lannoy van Rijssel, zelfstandig koopman. Samen met zijn broer Louis de Lannoy, zijn vrouw en haar nicht Petronella de Waerseggers stichtte hij een vennootschap voor een handel in kant.

Handwritten text in Dutch, likely a memorial or account. The text is dense and includes several numbered entries (e.g., 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200). The entries appear to be a list of transactions or items, possibly related to the diamond trade mentioned in the caption. The handwriting is in a cursive script typical of the 17th century.

Memoriaal van James Dormer met vermelding van handel in diamanten, 1755-1763

Handwritten text in Dutch, likely a notepad or ledger. The text is dense and includes several numbered entries (e.g., 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100). The entries appear to be a list of transactions or items, possibly related to the diamond trade mentioned in the caption. The handwriting is in a cursive script typical of the 17th century.

Notitieboek van James Dormer met vermeldingen handelsbetrekkingen Hamburg, Londen, Amsterdam..., 1755-1763

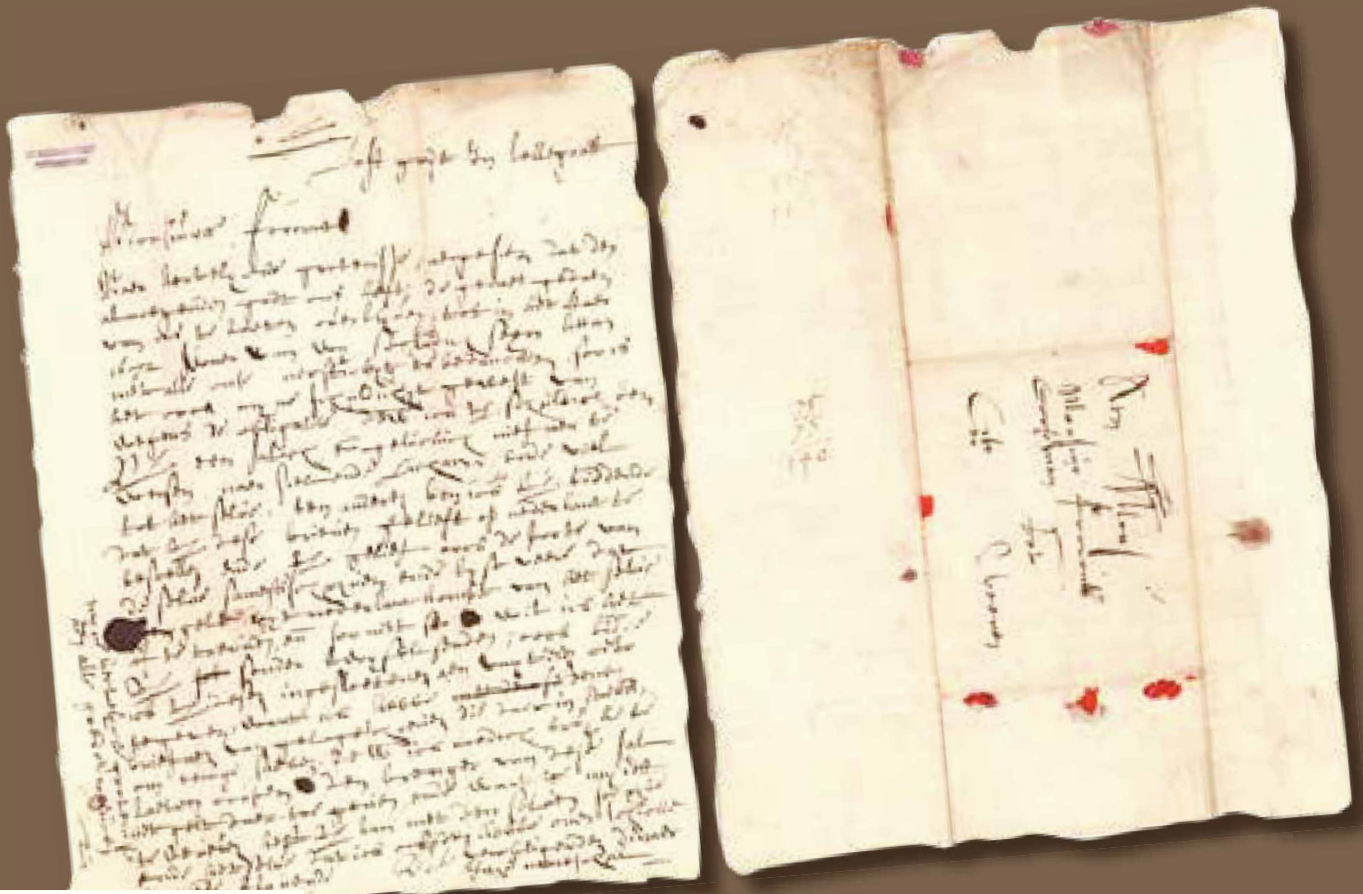
Memoriaal van James Dormer met vermelding van handel in diamanten, 1755-1763.

Stadsarchief Antwerpen, inv.nr. IB#1622

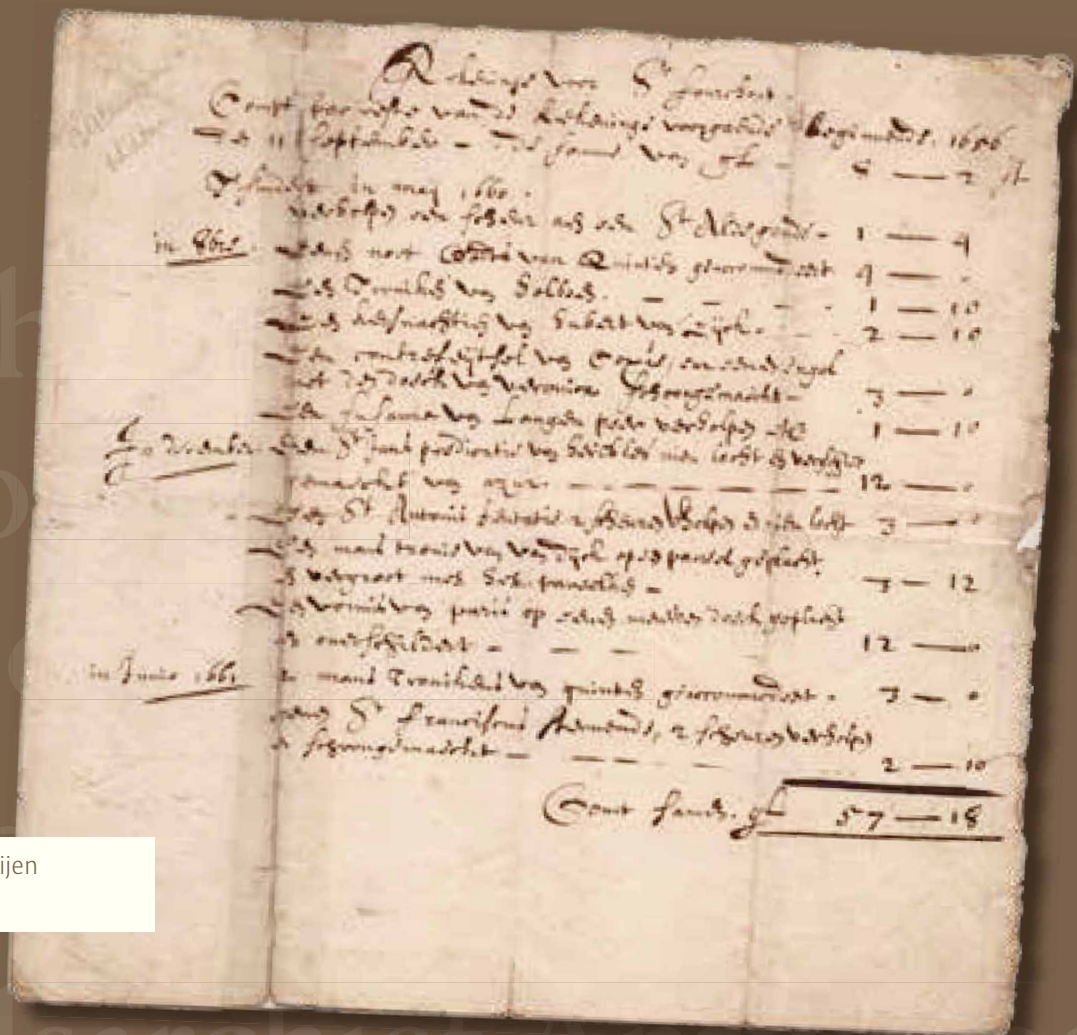
Notitieboek van James Dormer met vermeldingen handelsbetrekkingen Hamburg, Londen, Amsterdam..., 1755-1763.

Stadsarchief Antwerpen, inv.nr. IB#1810

James Dormer (1708-1758) werd in Idworth in het graafschap Southampton geboren en ging in de leer bij het Engelse handelshuis Porter te Brugge. In 1731 vertrok hij voor zaken naar Kanton China. In 1734 vestigde hij zich te Antwerpen. Hij verhandelde diverse producten, belangrijk was zijn handel in diamanten. Hij richtte in 1754 een verzekeringskamer op die ook bankactiviteiten verrichtte. Zijn zoon Jacob Albert Dormer zette de zaken voort.

Briefwisseling van
Guilliam Forchondt sr

Rekeningen van schilderijen
en lijsten van Forchondt

Briefwisseling van Giulliam Forchondt sr met zijn correspondenten Johan Lacroy en anna Nonnius.

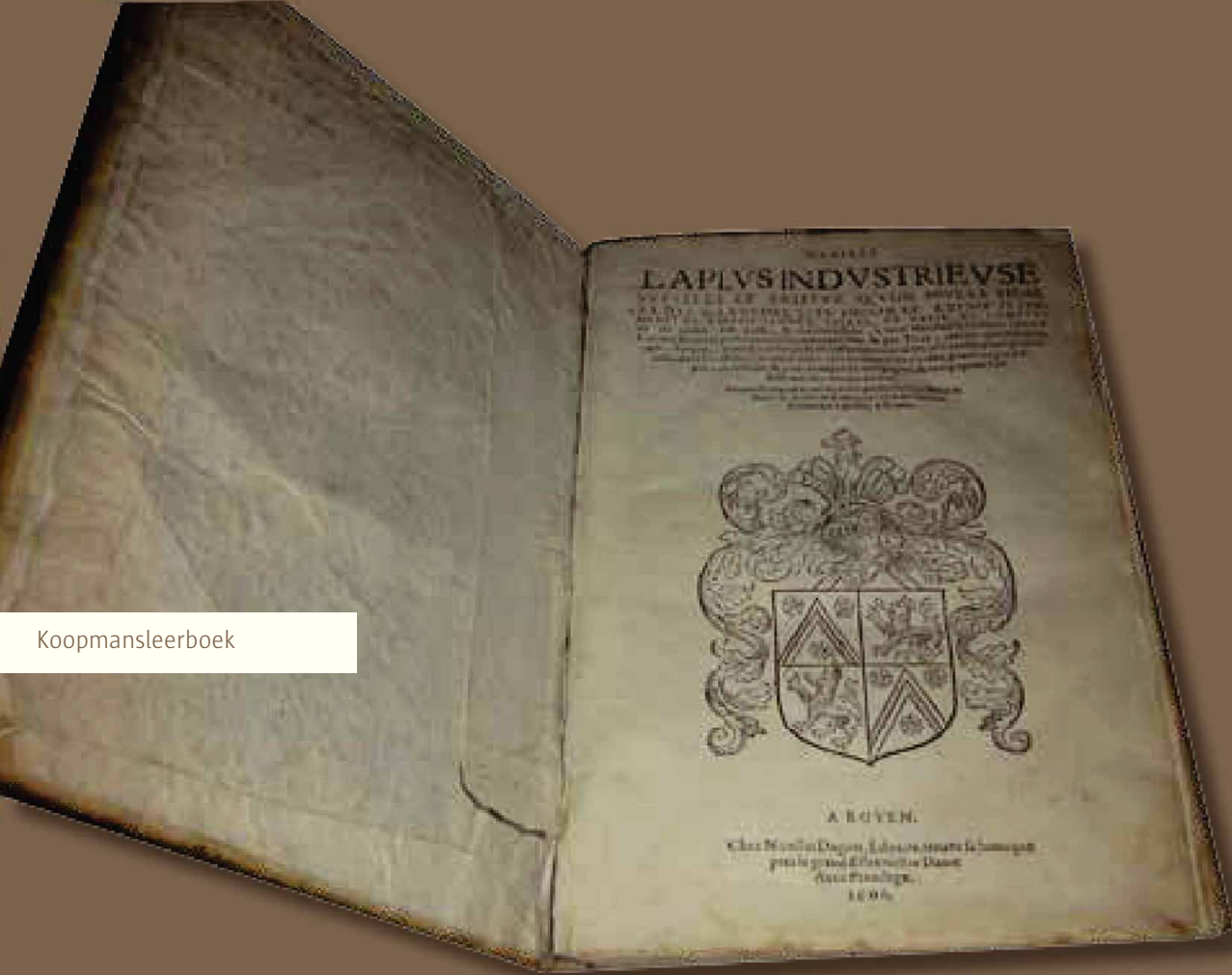
Stadsarchief Antwerpen, inv.nr. IB#1091

De handelsactiviteiten van de familie Forchondt starten met Melchior Forchondt (+ ca.1635), afkomstig van Breslau, die zich in 1603 te Antwerpen vestigde en er ook huwde. Zijn zoon Guilliam (1609-1678) zette de zaken verder en specialiseerde zich vooral in kunsthandel en kunstexport. Diens zes zonen zorgden voor een uitbreiding van het handelshuis naar heel Europa. Zijn zoon Melchior (1641-1708) kreeg een opleiding als goudsmid en kunstschilder en verbleef te Venetië, Parijs, Wenen, Praag, Linz en Passau. In Wenen verbleef eveneens de jongere broer van Melchior, nl. Alexander Forchondt (1643-1683), die als kunsthandelaar objecten voor zijn vader verhandelde. Hij was ook hofjuwelier van de keizer. Guilliam of Guilielmo Forchondt jr (1645-1707) woonde zoals zijn broers Melchior en Alexander een periode te Wenen, in 1677 vestigde hij zich zoals zijn broer Justo voor zaken te Cadiz. Andres Forchondt (1650-1675) vertrok ook naar Cadiz maar overleed er in 1671. De jongste zoon Marcus (1651-1706), opgeleid als juwelier en kunstschilder, reisde eveneens naar Wenen en Linz, waar hij diamanten en juwelen verhandelde.

Rekeningen van schilderijen en lijsten van Forchondt.

Stadsarchief Antwerpen, inv.nr. IB#1103

De handelsactiviteiten van de familie Forchondt starten met Melchior Forchondt (+ ca.1635), afkomstig van Breslau, die zich in 1603 te Antwerpen vestigde en er ook huwde. Zijn zoon Guilliam (1609-1678) zette de zaken verder en specialiseerde zich vooral in kunsthandel en kunstexport. Diens zes zonen zorgden voor een uitbreiding van het handelshuis naar heel Europa. Zijn zoon Melchior (1641-1708) kreeg een opleiding als goudsmid en kunstschilder en verbleef te Venetië, Parijs, Wenen, Praag, Linz en Passau. In Wenen verbleef eveneens de jongere broer van Melchior, nl. Alexander Forchondt (1643-1683), die als kunsthandelaar objecten voor zijn vader verhandelde. Hij was ook hofjuwelier van de keizer. Guilliam of Guilielmo Forchondt jr (1645-1707) woonde zoals zijn broers Melchior en Alexander een periode te Wenen, in 1677 vestigde hij zich zoals zijn broer Justo voor zaken te Cadiz. Andres Forchondt (1650-1675) vertrok ook naar Cadiz maar overleed er in 1671. De jongste zoon Marcus (1651-1706), opgeleid als juwelier en kunstschilder, reisde eveneens naar Wenen en Linz, waar hij diamanten en juwelen verhandelde.

Koopmansleerboek

Reclamedrukwerk voor een edelsteen

Arch
Inso
Boec

Stadsarchief Antwerpen

Koopmansleerboek: Michel van Damme, Manière la plus industrielle suptille et briefue q'upon pourra veoir et qui n'a encore este' imprimée a tenir iustement et parfaictement, livres de cass, de comptes ou de raison fort utile & tresnecessaire à tous marchands, facteurs comme cassiers & autres personnes traficquants par Mer & par Terre ... Rouen, Nicollas Dugort, 1606

Stadsarchief Antwerpen, inv.nr. IB#2448

**Reclamedrukwerk voor een edelsteen:
“Een extra groote schoone groene steen te
koop wegende 560 grijn”, s.d.**

Stadsarchief Antwerpen, inv.nr. IB#2449

Verkoop van kanten door Helena Huttenis

Copy of contracts of Gilbert van Schoonbeke with the City of Antwerp

Verkoop van kanten door Helena Huttenis in de handelcorrespondentie van het huis Reyms, 1728-1734.

Stadsarchief Antwerpen, inv.nr. IB#1853

De familie Reyms was afkomstig van Loenhout en Wuustwezel. Laureys Reyms (1624-1691) was advocaat te Antwerpen. Ook zijn zoon Joannes Philippus Reyms (+ 1711) was advocaat, hij huwde met Dorothea Noeys en kregen twee dochters: Anna Philippina (1706-1760) en Isabella Regina (1710-1771). Beide vrouwen dreven een bloeiende handel in kant, later zal Anna Philippina ook in diamant handelen.

Kopie van contracten van Gilbert van Schoonbeke met de stad Antwerpen .

Stadsarchief Antwerpen, inv.nr. IB#2996

Gilbert van Schoonbeke (1519-1556) ingenieur en architect, was de natuurlijke zoon van Gilbert van Schoonbeke (+1541) en verkreeg in 1545 van Karel V legitimatiebrieven. In het spoor van zijn vader ontpopte hij zich als gewiekste grondspeculant en kocht eigendommen te Antwerpen om er straten door te trekken. In 1548 kreeg hij de beschikking over de oefenterreinen van de gilden voor de aanleg van straten en gronden aan de noordkant van de stad voor de aanleg van een “nieuwstad” met kanalen en woningen. Zelf richtte hij er 16 brouwerijen op. Van Schoonbeke legde ook de Brabantse Korenmarkt aan, bouwde het Tapissierspand voor de tapijthandel en verbouwde de Handelsbeurs met winkelpanden. Om zijn werken te kunnen uitvoeren richtte hij steenbakkerijen op en verwierf terreinen waar turf kon gestoken worden. Hij liet zich ook in met commerciële activiteiten: zo bevoorraadde hij het leger met voedingswaren en textielproducten. Van 8 tot 12 juli 1554 braken er rellen tegen hem uit in de stad omwille van zijn diverse activiteiten en corruptie. Van danaf was zijn rol uitgespeeld. Hij overleed plots in december 1556 in zijn woning “De Keyser” aan de Minderbroedersrui.

Ghy wist de Juffer Maeght de wylte offerhande
 Die y veel ontdeckt ges Jongs van Gode verpanden
 en dier y op draghe hier door J vader heren thron
 want dier van godes geest en Moeder van gods sun
 Die wien thot mensdom quom hoe vrecht de hant krom
 want digh ont patroons luct ons nu dienare stromen

Bekendmaking
 Leen Janszoon Josephus Kerkmeester
 in de Kerk van Sint Jans van de
 A.B. de Kerk van de Kerkmeester
 baster van de Kerk van
 Muriel
 Presentatie

